

rys. Ryszard Kuba GRZYBOWSKI

WYDAWCA:
ŁÓDZKI DOM KULTURY

ADRES REDAKCJI:
ŁDK, 90-113 Łódź, ul. Traugutta 18
www.ldk.lodz.pl
tel.: 797 32 62 17, 42 633 98 00 w. 272
e-mail: kalejdoskop@ldk.lodz.pl

REDAGUJĄ:
Aleksandra Talaga-Nowacka,
Bogdan Sobieszek

KALENDARIMUM
Bogdan Sobieszek, tel. 42 633 98 00 w. 272
e-mail: kalejdoskop@ldk.lodz.pl

PROJEKT GRAFICZNY:
Anna Wrzesień

REDAKCJA TECHNICZNA:
Krzysztof Miniak

KOREKTA:
Elżbieta Januszko

DRUK:
Drukarnia PASAŻ, 30-363 Kraków, ul. Rydlówka 24
tel. 12 260 20 00, www.pasaz.com

PRENUMERATA – str. 64

Informacje o imprezach podajemy na odpowiedzialność ich organizatorów

I str. okładki: OLGA HANS,
łódzka kompozytorka – wywiad na str. 12
Foto i projekt: JÓZEF HORBIK

Spis treści

▼ Wydarzenia	2
▼ Film	5
▼ Wernisaże	6
▼ Varia	7
A. Poniedziałki: Bywa, że spotkają się	10
P. Grobliński: <i>Po ile ten felieton?</i>	11
Rozmowa z Olgą Hans	12
R. Gawin: <i>Co słycać w Łodzi?</i>	16
J. Redlicki: <i>Biegiem na scenę</i>	18
A. Talaga-Nowacka: <i>Dialog nienasyconych</i>	20
J. Janyst: <i>Festiwal z problemami</i>	24
<i>Młodzi na starcie</i>	25
Rozmowa z Jolantą Rudzką Habisiak	26
A. Talaga-Nowacka: <i>Grafika jak malowana</i>	29
M. Karbowski: <i>Grać! Grać! Grać!</i>	30
M. Karbowski: <i>Prapremiera w garderobie</i>	31
D. Drewnicz: <i>Rock Tuwima</i>	32
B. Sobieszek: <i>Muzealna alternatywa</i>	34
M. Sondej: <i>Wysokie loty</i>	36
M. Cholewiński: <i>Mam tak samo?</i>	38
M. Jagiełło: <i>Kwiat, co się przewinął</i>	39
A. Lis: <i>Piosenki pisane nocą</i>	40
A. Sznajder: <i>Reymont – sieradzki trop</i>	42
M. Nowakowska: <i>Zaduma na szlaku</i>	44
R. Bonisławski: <i>Głowa zjada szarańczę</i>	46
J. Perlińska-Szebesta: <i>Czarno na białym</i>	47
Książki	48
▼ Teatry	49
▼ Muzea	53
▼ Galerie	58
▼ Inne propozycje	60

Rozwijamy się!

Ewolucja „Kalejdoskopu” wchodzi w kolejny etap.

Od niemal roku zapowiadamy przeobrażenie szaty graficznej. Okoliczności się zmieniły i realizacja przedstawianych na naszych łamach projektów Katarzyny Talikowskiej i Karoliny Kujawskiej, opracowywanych pod okiem świetnego grafika Michała Kacperczyka, została zawieszona. A jednak „Kalejdoskop” będzie wyglądał inaczej. Już od numeru majowego! Propozycję nowego layoutu przygotowała młoda graficzka – Paulina Narolewska-Taborowska, absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi, autorka m.in. projektów książek poetyckich z serii wydawnictwa Kwadratura.

Będzie nowocześnie i... kolorowo – wreszcie będziemy mogli publikować w środku numeru wielobarwne fotografie i reprodukcje dzieł sztuki. Format pozostanie taki, jak do tej pory – ci, którym podobają się, że mogą schować „Kalejdoskop” do torebki, będą więc zadowoleni. Zostanie też kalendarium – wprawdzie miało zniknąć, ale okazało się, że czytelnicy je cenią, bo nigdzie indziej nie ma całomiesięcznego wykazu imprez w Łodzi i regionie w tak zwartej formie.

Co ważne – od numeru 5/2013 zmienia się winieta. Proszę się zatem nie zdziwić, gdy w kiosku zobaczycie Państwo, że czcionka i kolorystyka na okładce jest inna niż dotychczas.

To nie koniec nowości – „Kalejdoskop” będzie wydawany również w wersji internetowej. Ale o tym napiszemy w następnym numerze...

Redakcja

Aktorska wiosna

▶ W dniach **23-28 IV** PWSFTViT w Łodzi zaprasza na **31. Festiwal Szkół Teatralnych**. W Teatrze Studyjnym, Teatrze Nowym i Akademickim Ośrodku Inicjatyw Artystycznych zmięszą się studenci wydziałów aktorskich. W programie spektakle dyplomowe z Akademii Teatralnej w Warszawie, Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Krakowie, Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej w Krakowie – filii we Wrocławiu oraz Państwowej Wyższej Szkoły Filmowej, Telewizyjnej i Teatralnej w Łodzi. Zobaczmy m.in.: „Glory Hole” w reż. Krystiana Lupy (PWST Kraków), „Wesele” w reż. Jarosława Gajewskiego (AT Warszawa), „Złesny” w reż. Agaty Dudy-Grac (PWSFTViT Łódź), „Naszą klasę” w reż. Łukasza Kosa (PWST Kraków – filia we Wrocławiu).

www.festiwal szkol teatralnych.pl,
www.filmschool.lodz.pl

Moda na chłody

▶ Ósma edycja **FashionPhilosophy Fashion Week Poland** rozpocznie się **17 IV** i będzie trwała do 21 IV. Znów zobaczymy najnowsze kolekcje czołowych polskich projektantów (m.in. Łukasza Jemioła, marki Kędziołek, Bereniki Czarnoty, Natalii Jaroszewskiej, Agaty Wojtkiewicz) oraz dobrze zapowiadających się debiutantów – na terenie Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (i nie tylko) zostaną zaprezentowane trendy na jesień-zimę 2013/2014. Bedzie również Showroom z ponad 120 stoiskami młodych twórców.

www.fashionweek.pl

Mistrz absurdu

▶ W kwietniu po remoncie rozpoczyna działalność Muzeum Sztuki przy ul. Więckowskiego. Pierwsza wystawa – otwierana **26 IV** – ma tytuł „**Cezary Bodzianowski. To miejsce nazywa się Jama**”.

Jest to pierwsza muzealna retrospektywa tego oryginalnego łódzkiego artysty – performerera, autora subtelnych „interwencji” głównie w przestrzeni publicznej, na chwilę zaburzających bieg codziennego życia i wprowadzających element absurdu. Bodzianowski (urodzony w 1968 roku, laureat Paszportu Polityki w 2004 roku) jest również twórcą dowcipnych rzeźb-objektów.

W hołdzie wielkiemu Łodzianinowi

W dniach **22-27 IV** odbędzie się w Łodzi **III Rubinstein Piano Festival**. Koncerty zaplanowano również w Piotrkowie Trybunalskim, Skierniewicach, Wieluniu, Rawie Mazowieckiej, a nawet Częstochowie. Poza tym będą wystawy (przede wszystkim archiwalnych zdjęć Artura Rubinsteina, w galeriach: ŁTF, 87, Re:Medium i w Akademii Muzycznej) i prelekcje. W kinie Charlie – przegląd filmów o patronie festiwalu. Czyt. str. 24.

PROGRAM:

22 kwietnia

- godz. 18.30** *foyer Filharmonii Łódzkiej*: otwarcie wystawy zdjęć
godz. 19 *Filharmonia Łódzka*: otwarcie festiwalu, pokaz filmu Leszka Bonara pt. „Wokół festiwalu Rubinsteina”, koncert w wykonaniu orkiestry Sinfonia Varsovia pod dyr. Jerzego Maksymiuka, solista – Tomasz Ritter
godz. 19 *Filharmonia Częstochowska im. Hubermana*: recital Vesselina Staneva

23 kwietnia

- godz. 15** *Muzeum Miasta Łodzi*: koncert muzyki kameralnej w wykonaniu Valentin Berlinsky Quartet
godz. 18 *Skierniewice, Ogólnokształcąca Szkoła Muzyczna*: recital Tomasza Rittera
godz. 19 *Filharmonia Łódzka*: recital Kirilla Gersteina

24 kwietnia

- godz. 13.15** *Akademia Muzyczna w Łodzi*: panel dyskusyjny, wykład, półrecital Jana Przepałkowskiego
godz. 18 *Rawa Mazowiecka, MDK*: recital Vesselina Staneva
godz. 19 *Filharmonia Łódzka*: recital Marka Drewnowskiego

25 kwietnia

- godz. 15** *Muzeum Miasta Łodzi*: koncert muzyki kameralnej w wykonaniu Valentin Berlinsky Quartet
godz. 18 *Piotrków Trybunalski, Muzeum Okręgowe*: recital Ketewan Sepashvili
godz. 19 *Filharmonia Łódzka*: recital Nelsona Goernerera

26 kwietnia

- godz. 13** *Muzeum Miasta Łodzi*: spotkanie Ewy i Aliny Rubinstein m.in. z młodymi pianistami
godz. 18 *Ożarów, muzeum*: recital Sergieja Tarasowa
godz. 19 *Filharmonia Łódzka*: recital Yulianny Avdeeviej

27 kwietnia

- godz. 10-14.30** *kino Charlie*: przegląd filmów o Rubinsteinie, dyskusja
godz. 15 *kościół ewangelicko-augsburski pw. św. Mateusza w Łodzi*: półrecitale Ketewan Sepashvili, Tomasza Rittera, Szczepana Kończala – wstęp wolny
godz. 19 *Muzeum Miasta Łodzi*: koncert galowy w wykonaniu Orkiestry Symfonicznej FŁ pod dyr. Daniela Raiskina, solista – Sergiej Tarasov

Młodzi się pokażą

► W dniach **12-13 IV** w warszawskim kinie Iluzjon jak co roku odbędzie się **Festiwal Filmów Studenckich „Łodzią po Wiśle”**, organizowany przez PWSFTViT. To prezentacja około stu filmów fabularnych i dokumentalnych, etiud operatorskich oraz animacji, zrealizowanych w ostatnim roku akademickim na łódzkiej uczelni. Czyt. str. 25.

Święto wiedzy

► Trzynasty **Festiwal Nauki, Techniki i Sztuki** zaplanowano w Łodzi w dniach **15-22 IV** – pod hasłem „Z wiedzą w drogę życia”. Już dziesiąty raz zostaną wręczone statuetki „Łódzkie Eureka” za wybitne osiągnięcia. Jak co roku będzie wiele atrakcji, w tym piknik naukowy – w weekend 20-21 IV. Głównym organizatorem jest Łódzkie Towarzystwo Naukowe. www.festiwal.lodz.pl

Współczesny dramat antyczny

► Teatr Nowy zaprasza **7 IV** na premierę „**Antygony**” Sofoklesa. Realizatorzy zastanawiają się, czy ten dramat, liczący prawie 2,5 tysiąca lat, może mówić coś o współczesnym społeczeństwie, w którym pogrzeby wielkich postaci polityki stają się ogólnosięciowymi spektaklami, a zarazem są orężem w politycznej walce. Czy buntownicza Antygona pozwoli, by w podobny sposób otoczono symboliką jej śmierć?

Reżyseria – **Marcin Liber**, współpraca dramaturgiczna – **Marcin Cecko**, scenografia – **Mirek Kaczmarek**, kostiumy – **grupa MIXER**, muzyka – **Aleksandra Gryka**, ruch sceniczny – **Tomasz Bazan**, przygotowanie chóru – **Hanna Klepacka**. Wystąpią: **Dominika Biernat, Monika Buchowiec, Beata Kolak, Agnieszka Kwietniewska** (gościnnie), **Wojciech Bartoszek, Marek Cichucki, Wojciech Drozeczyński, Łukasz Gosławski, Artur Gotz, Gracjan Kielar, Jerzy Krasuń, Michał Kruk, Wojciech Oleksiewicz, Krzysztof Pyziak, Piotr Seweryński, Piotr Trojan, Bartosz Turzyński, Patryk Zwoliński** (gościnnie).

Dwa koncerty i trzy szkice

► Pisząc Koncert d-moll na dwa fortepiany Francis Poulenc inspirował się twórczością Mozarta, Lisz-

ta, Ravela, a nawet egzotycznym instrumentem z wyspy Bali – gamelanem. **12 IV** podczas **wieczoru symfonicznego** w Filharmonii Łódzkiej dzieło Poulenca wykonają Irina Silivanova oraz Maxim Puryzhinskiy. Orkiestrę FŁ poprowadzi Valentin Reymond. Oprócz koncertu Francuza usłyszymy również Symfonię G-dur KV 318 i Koncert Es-dur na dwa fortepiany KV 365 Mozarta oraz trzy szkice symfoniczne *La Mer (Morze)* Debussy'ego.

Traviata wraca na swoje

► W wyremontowanym Teatrze Wielkim **27 IV** odbędzie się premiera „**Traviaty**” Giuseppe Verdiego w wersji na dużą scenę (w skromniejszym wariacie operę można było oglądać w Teatrze im. Jaracza). To historia namiętej miłości kurtyzany i arystokraty (na motywach „Damy kameliowej” Aleksandra Dumasa – syna) – bez „happy endu”.

Scena na początek

► Dwadzieścia grup teatralnych, wybranych drogą eliminacji, weźmie udział w **XXXI Ogólnopolskich Konfrontacjach Teatrów Młodzieżowych CENTRUM 2013**, które odbędą się w dniach **11-14 IV** w Centrum Kultury Młodych w Łodzi. Uczestnicy przedstawią 30-minutowe spektakle autorskie lub oparte na motywach dzieł klasyków albo tekstach współczesnych. Przegląd jest okazją do zaprezentowania zarówno eksperymentów formalnych, jak i wypowiedzi inspirowanych własną wizją świata. Młodych aktorów oceniać będą: Bronisław Wrocławski i Ireneusz Czop. W skład jury wchodzi również: Marian Glinkowski, Kalina Jerzykowska, Jadwiga Sącińska i Krystyna Weintritt. Pula nagród wynosi 6 tys. zł. Podczas festiwalu zaplanowano także: happeningi w reżyserii Doroty Bielskiej, przedpremierowy pokaz spektaklu Teatru Chorea „Gilgamesz – fragment”, imprezę integracyjną „Konfrontacje”, spotkania warsztatowe z jurorami oraz „Wieczór teatralny” w Teatrze Studyjnym.

Loki solo

► Lider rockowej grupy Coma **Piotr Rogucki** wystąpi **11 IV** w Klubie Wytwórnia. Usłyszymy najciekawsze utwory z jego dwóch solowych płyt: „95-2003” oraz „Loki – wizja dźwięku”. Czyt. str. 40.

Bałtyk zaprasza!

Kolejna projekcja w nowym cyklu „Kino konese-ra” odbędzie się **22 IV**. Zobaczmy nominowany do Oscara film w reżyserii Benha Zeitlina pt. „Bestie z południowych krain”. W rolach głównych wystąpi-li: Quvenzhané Wallis i Dwight Henry.

▼ **„Układ zamknięty”**, dramat, Polska, reż. Ryszard Bugajski, obsada: Janusz Gajos, Kazimierz Kaczor, Urszula Grabowska, Przemysław Sadowski. *Historia trzech prężnie działających biznesmenów, którzy padają ofiarą intrygi uknutej na wysokich szczeblach wymiaru sprawiedliwości.*

▼ **„Kwartet”**, komedia, Wielka Brytania, reż. Dustin Hoffman, obsada: Billy Connolly, Maggie Smith, Michael Gambon, Pauline Collins. *Światowej sławy kwartet wokalny znów zaśpiewa razem.*

▼ **„Raj: wiara”**, dramat, Austria, Francja, Niemcy, reż. Ulrich Seidl, obsada: Maria Hofstätter, Nabil Saleh, Natalya Baranova. *Anna-Maria, technic rentgenolog, poświęca każdą wolną chwilę na pracę misjonarską, chcąc skierować Austrię na ścieżkę wiary.*

▼ **„G.I. Joe: Odwet”**, science-fiction, Kanada, USA, reż. Jon M. Chu, obsada: Channing Tatum, Bruce Willis, Dwayne Johnson. *Po zamachach na członków elitarniej jednostki wojskowej pozostała przy życiu grupa postanawia wziąć odwet.*

▼ **„Imagine”**, dramat, Polska, reż. Andrzej Jakimowski, obsada: Edward Hogg, Alexandra Maria Lara, David Atrakchi. *Historia lana, który prowadzi zajęcia z niewidomymi pacjentami prestiżowej kliniki okulistycznej.*

▼ **„Niepamięć”**, science-fiction, USA, reż. Joseph Kosinski, obsada: Tom Cruise, Olga Kurylenko, Andrea Riseborough, Morgan Freeman. *Akcja filmu rozgrywa się w przyszłości. Ze względu na napromienowanie Ziemi, ludzkość żyje w chmurach.*

▼ **„Sekret”**, dramat, Polska, reż. Przemysław Wojcieszek, obsada: Tomasz Tyndyk, Agnieszka Podsiadlik, Marek Kępiński. *Ksawery, 30-latek, dowiadyuje się, że jego schorowany dziadek w młodości zabił wracających po wojnie Żydów, by zająć ich dom.*

Mamy 8 zaproszeń do kina Bałtyk dla Czytelników, którzy do 3 IV jako pierwsi skontaktują się z nami (kalejdoskop@ldk.lodz.pl) i 2 dla tych, którzy zatelefonują 3 IV o godz. 11 (797 326 217 – zgłoszenia na pocztę głosowej nie będą brane pod uwagę) podając nazwisko, adres i numer telefonu. Po odbiór zaproszeń należy zgłosić się z aktualnym egzemplarzem „Kalejdoskopu”.

Alfons Karpiński,
*Fragment eleganckiego pokoju
z martwą naturą*

Realista

❖ W Aneksie Jednego Mistrza w Muzeum Miasta Łodzi **18 IV** otwarta zostanie kameralna wystawa malarstwa i rysunku **Alfonsa Karpińskiego**. Ten krakowski malarz (1875-1961), ilustrator i dekorator jest reprezentantem sztuki tradycyjnej, bazującej na realistycznym warsztacie. Obok portretu drugim ważnym tematem jego twórczości były martwe natury.

Na ekspozycji znajdą się prace z prywatnych kolekcji, w tym ze zbioru Krzysztofa Musiała.

Pamięć miejsca

❖ Galeria Atlas Sztuki otworzy **19 IV** wystawę prac **Zofii Lipeckiej**. W prezentowanych obrazach oraz wideoinstalacji artystka (od 30 lat mieszkająca we Francji) porusza problem pamięci miejsca. Na podstawie fotografii robionych przez siebie w Treblince tworzy cykl obrazów olejnych. Wideoinstalacja pt. „Warszawa-Małkinia” dotyczy podróży pociągiem do Małkini, która była ostatnią stacją na drodze do Treblinki. W tle słyszymy fragment świadectwa Jankiela Wiernika, który opisuje swoją drogę tą linią, przemierzoną w 1942 roku.

Nowocześni

❖ Galeria Manhattan zaprasza **16 IV** na otwarcie wystawy pt. „**Gwiazdki z trzynastki**”. Można będzie oglądać prace wideo artystów, którzy wyszli z pracowni Konrada Kuzyszyna w Łódzkiej Akademii Sztuk Pięknych: Anny Orlikowskiej, Agnieszki Chojnackiej, Agaty Bielskiej i Wiktora Polaka. Wyrazista osobowość Kuzyszyna nie pozostała bez wpływu na twórczość jego uczniów. Mimo to każdy z uczestników wystawy osiągnął artystyczną niezależność.

Prosto z Włoch

❖ W Galerii Bałuckiej w dniach **4-28 IV** będzie czynna wystawa pt. „**Urbino z Wiszącego Ogrodu 2**”. Zobaczymy dzieła z Pracowni Techniki Wkłęśłodrukowych Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi, zrealizowane podczas sympozjum w Międzynarodowym Centrum Grafiki Artystycznej KAUS w Urbino w 2012 r. Grafiki pokażą: Joanna Aninowska, Tomasz Biskup, Oskar Gorzkiewicz, Katarzyna Jagodzińska, Aneta Ośniecka, Anna Sęp (studenci) oraz Krzysztof Wawrzyniak i Alicja Habisiaak-Matczak (pedagodzy).

Koncerty na zamku

Na **44. Dni Muzyki Kameralnej** zaprasza Muzeum w Piotrkowie Trybunalskim. Zaplanowano pięć koncertów. **7 IV** wystąpi Trio Kameralne (w programie utwory m.in. Beethovena i Mozarta). **14 IV** – „Viva Espana Ole” – koncert Chóru Kameralnego Stowarzyszenia Śpiewaczego „Canto Sonoro”. **21 IV** – „Deliberacje” – widowisko muzyczne (wystąpią: aktor Dariusz Jakubowski, Katarzyna Thomas – sopran, Tadeusz Czechak – lutnia renesansowa i oud). **25 IV** – recital fortepianowy Ketevan Sepashvili. **28 IV** – koncert Teresy Kaban – fortepian i Henryka Błażeja – flet (w programie utwory m.in. Lutosławskiego, Wieniawskiego, Chopina).

Bez prądu

Klub Wytwórnia organizuje **26 IV** koncert zespołu **Kult**. Grupa z Kazikiem Staszewskim ponownie wystąpi w tym miejscu z projektem „Kult Unplugged”.

Wesołe standardy

Dziesięciolecie działalności obchodzi popularny łódzki zespół dixielandowy **Sweet & Hot Jazzband**, działający pod patronatem Łódzkiego Domu Kultury. Koncert jubileuszowy odbędzie się **12 IV** w Sali Kolumnowej ŁDK. Kierownikiem oraz jednym z założycieli grupy jest pianista Krzysztof Rajpold: – *Gdy w trójkę, z tubistą Januszem Dzikowskim i grającym na banjo Irkiem Kreslakiem postanowiliśmy zaryzykować założenie zespołu jazzu tradycyjnego, najpierw zaczęliśmy wydzwaniać do starych znajomych, którzy muzykowali jeszcze w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych. Odmówili. Na szczęście znalazło się kilku młodszych amatorów wspólnego grania. Zmontowaliśmy skład i rozpoczęliśmy próby. Dźwięki popłynęły... Dziś stanowimy grupę jedenastu facetów zabawiających się wykonywaniem wesołych, jazzowych standardów z lat dwudziestych, trzydziestych. I jak się okazuje, wielbiciele tego gatunku muzyki w Łodzi nie brak. Wszystkich zapraszamy na nasz jubileusz.*

W hołdzie

„Soyka śpiewa Niemena” to tytuł koncertu, który odbędzie się **6 IV** w Klubie Wytwórnia. Przygotowania do projektu, w którym Stanisław Soyka

interpretuje najważniejsze utwory Czesława Niemena, trwały 12 lat – efektem będzie płyta wydana **24 IV**. Gość specjalny koncertu to gitarzysta Tomasz Jaśkiewicz.

Świętują

Zespół **Freeks** obchodzi 10-lecie istnienia. Jubileuszowy koncert (wstęp wolny) odbędzie się **5 IV** w Łódzkim Domu Kultury, przy którym działa sześciuosobowa grupa – tworząca funkową muzykę z elementami rocka, acid jazzu i reggae. Zespół gra w Polsce i za granicą; występował jako support przed koncertami Kayah, Kultu, Big Cyca czy Goi.

Człowiek w górach

W dniach **17-18 IV** w Łódzkim Domu Kultury zaplanowano **Dni Gór 2013** ph. „Po przeszczepie – nawet na Kilimandżaro”. W programie wystawy fotograficzne, pokazy filmów z wejścia na Kilimandżaro, opowieści, prezentacja odzieży turystycznej, konkursy. Poza tym: IV Przegląd Diaporam Górskich „Człowiek i góry” oraz biesiada z Kapelą Góralską Beskid. O problemach związanych z przeszczepami szpiku opowiedzą lekarze, etycy, dawcy i biorcy – można będzie wpisać się do polskiej bazy dawców szpiku (pobieranie próbek krwi na miejscu). Wstęp wolny.

Współorganizatorami są: Polskie Towarzystwo Tarzańskie Oddział Łódzki, Ośrodek Dawców Szpiku „Medigen”, Fundacja Przeciwno Leukemii.

Obrazy miasta

Kto lubi robić zdjęcia miastu (ale nie zawodo-wo), może wziąć udział w XVII edycji **Konkursu Fotograficznego „Oblicza Łodzi”**, organizowanego przez Bałucki Ośrodek Kultury „Lutnia”. Prace – przysyłane **do 5 IV** – będą oceniane w dwóch grupach wiekowych i w trzech kategoriach: reportaż, impresja oraz fotografia uliczna. Otwarcie wystawy pokonkursowej – **27 IV** w Galerii In Blanco BOK „Lutnia”. www.bok.lodz.pl, www.obliczalodzi.pl

Miś o dużym rozumku

W Se-ma-for Muzeum Animacji **do 14 IV** trwa wystawa pt. „**Bo kłapnięte uszko mam**” – zorganizowana z okazji 56. urodzin Misia Uszatka. Pierwszy

raz zgromadzono razem porozrzucane na terenie całej Polski eksponaty związane z produkcją serialu dla dzieci. Zobaczmy obcojęzyczne wydania książki pt. „Nowi przyjaciele Misia Uszatka” z ilustra-

cjami Zbigniewa Rychlickiego, lalki Uszatka, jedyne w Polsce trepki Misia, rysunki Rychlickiego, kolekcję czasopism, w których Uszatek debiutował czy grające pocztówki z jego wizerunkiem.
www.muzeum.se-ma-for.com

Jazz i hip-hop

W Domu Kultury „Ariadna” 12 i 13 IV odbędą się warsztaty tańca jazzowego ph. „**Jean Claude Marignale i przyjaciele**”. Marignale jest tancerzem, choreografem i nauczycielem tańca pochodzącym z Gwadelupy. Uczy m.in. we francuskim Studio Harmonic. Od 1995 r. prowadzi własny zespół taneczny Tout En Danse, występuje też w grupie Collectif Jeu de Jambes. Na warsztatach w Łodzi przybliży techniki: lyricall jazz, modern jazz i hip-hop fusion. Informacje: 42 678 47 41, ariadna@wdk.pl

Rok Tuwima w regionie – kwiecień

❖ Filia nr 1 MBP Biblioteka dla Dzieci i Młodzieży w Konstantynowie Łódzkim

- cykl spotkań poświęconych Julianowi Tuwimowi dla przedszkolaków i młodszych dzieci ze szkół podstawowych
- otwarcie pokonkursowej wystawy kukiełek – postaci z wierszy Tuwima (1 IV)

❖ Gminna Biblioteka Publiczna w Rzgowie

- „Ptasie radio w lokomotywie” – konkurs plastyczny dla uczniów
- konkurs literacki dla uczniów poświęcony twórczości Tuwima

❖ Młodzieżowy Dom Kultury w Zgierzu i Stowarzyszenie Kameleon

- ogólnopolski konkurs plastyczny „Kameleon wśród bohaterów wierszy Juliana Tuwima” w ramach Zgierskiego Festiwalu Sztuk Wszelakich 2013 „Młodych Bajanie przez Malowanie i Rysowanie”

❖ Gminna Biblioteka Publiczna w Gidlach

- lekcje tematyczne dotyczące twórczości Tuwima

❖ Miejskie Centrum Kultury w Bełchatowie

- „Świerszczykowe wiersze” – konkurs recytatorski dla najmłodszych (13 IV)

❖ Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Białej

- rejonowy konkurs recytatorski dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych (16 IV)

❖ Gminny Ośrodek Kultury w Nieborowie

- „Uśmiechnięte strofki – Julian Tuwim” – konkurs recytatorsko-plastyczny dla uczniów (17 IV)

❖ Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Pajęczno

- „Znane utwory Juliana Tuwima” – głośne czytanie (13 IV)

❖ Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Szadku

- Powiatowy Konkurs Recytatorski dla Przedszkolaków

Bywa, że spotkają się

Kwiecień. To wiosna jeszcze umowna. Kwiecień plecień – bo przeplata – trochę zimy, trochę lata. Takie przysłowie poznałem już w latach mojej wczesnej młodości.

Do dziś konstatuje jego prawdziwość. I jego – bycie mądrością narodu. Wychodzę więc z inicjatywą – by Kwiecień był Miesiącem Cudzysłowu. Świeciłby Kwiecień dystans, przymrużenie oka, poczucie humoru – do samopoczucia humoru włącznie.

Nagrałem płytę. Kwietniową. Tytuł – „SzlafRock (& roll)”.

W tytule – „SzlafRock (& roll)” – najistotniejszy jest cudzysłów. Od niego należałoby czytać tę płytę. I na nim skończyć. Bo w środku – „mójsłów”. Mam nadzieję, że udaje mi się tam, w miarę niekłopotliwie dla słuchacza, lawirować między pytaniem – „Ale o co chodzi?” i pytaniem – „Co autor chciał przez to powiedzieć?”. I niechby dodatkową atrakcją były takie miejsca tej płyty, gdzie żyje pytanie – „Jaka ta melodia?”. A oto jeden „mójsłów”:

*Bywa, że
spotkają się
te połówki jabłka dwie
zagubione
w tak wysokiej świata trawie
Bywa, że spotkają się
to nie zawsze szczęście jest*

*ale ładnie też wygląda
szczęście prawie*

*Taki cud
na nasz słodczy głód
jabłkowe wino w szkle
śniła nam się już
kraina ta jabłeczna
A tu cóż, no cóż
różaniec róż
cieniutki Calvadosik
nie za mocny
nie za wiele
ot ćwiarteczka*

Bywa, że...

*Taki cud
na jej miłości głód
po psotach i kłopotach
On ma młodość
już nie pierwszą
albo żonę
A spotkają się
w jesiennej mgle
połówki jabłka dwie
w dwóch kompotach
albo trochę podsuszone
Bywa, że*

Andrzej Poniedziałki

Po ile ten felieton?

Targ i hipermarket – dwa modele handlu, dwie kultury, dwa odrębne światy i stany świadomości. Zachodni (amerykański) z ducha sklep, z jego perfekcyjną organizacją, profesjonalnym marketingiem i kolorową reklamą naprzeciw wschodniego bazaru (jarmarku, targu, szrotu), hiper-market naprzeciw „pchlego” targu, wyprzedaże z procentowym określeniem okazynego szczęścia nabywcy naprzeciw okazjom wytargowanym w długich negocjacjach. Kto wygra w tym starciu?

Wcale nie mam jednoznacznego faworyta, dostrzegam zresztą wady i zalety obu porządków. Na bazarku niby sympatyczniej, bo i porozmawiać można, i towar niekiedy zaskakująco atrakcyjny, z drugiej strony – w hipermarkecie na głowę nie pada, a i sprzedawcy mają gdzie umyć ręce, którymi podają kupującym jedzenie. Sentyment w starciu z pragmatyzmem, uśmiech autentyczny lub wliczony w cenę...

To wcale nie musi być opozycja dwuelementowa, czyli binarna – jak mawiali starzy strukturaliści. Na trzecim wierzchołku trójkąta można by umieścić eleganckie siedziby dawnych kupców, jubilerskie salony, księgarnie sprzed ery sieciówek, sklepy cynamonowe. Niestety, wszystkie te cuda rzadkie dziś jak wymarła arystokracja, jak mieszczaństwo z wielopokoleniową tradycją...

A kupować trzeba, żeby żyć. Jeść musimy, choćby modyfikowane genetycznie wynalazki. Genetyczne krzyżówki pojawiają się też w handlu. W moim osiedlowym hipermarkecie w każdy weekend odbywa się jarmark – raz na dwa tygodnie z tradycyjną żywnością, w pozostałe soboty i niedziele targ staroci i wszelkiego kolekcjonerskiego badziewia. W dużym holu galerii handlowej rozstawiane są stoiska, na których gości albo wędzona domową metodą szynka, pieczony w piecu chleb i sery o smaku sera, albo stare filizanki, roczniki czasopism

sprzed lat, zegary z kukułką i odznaczenia z czasu PRL-u. Zastanawiające połączenie – bazar z parkingiem, bankomatem i sklepowymi wózkami.

Wygląda na to, że jest to odpowiedź na jakąś realną potrzebę. W mieście pozbawionym rynków, a często nawet osiedlowych bazarów ludzie tęsknią za odwiecznym modelem handlu twarzą w twarz, a jednocześnie przyzwyczaili się do samochodów, torebek foliowych i muzyczki w tle. Albo odwrotnie – bardzo chcielibyśmy być nowocześni, ale coś nas jednak ciągnie do dawnych, archetypicznych sytuacji. Kiedyś chłopcy przyjeżdżali traktorami na odpust, teraz przyjeżdżają samochodami do filharmonii, w której występują akurat popularne kabarety, czyli grupy jarmarcznych wesołków.

Piękna metafora Polski: w należącem do zachodniej firmy wielkopowierzchniowym sklepie nasi producenci wynajmują stoiska, by sprzedawać tradycyjne specjały. Niezła metafora dzisiejszej sytuacji w kulturze: w holu naprzeciw sieciowego sklepu z płytami i grammi komputerowymi podstarzały handlarz wystawia stare roczniki „Przyjaciółki” i zdekompletowany serwis do kawy z Ćmielowa. Coś się kończy, coś się nie może zacząć. Wszystko się zmienia, ale zmienia się niewiele. Coś staje się retro, coś jest już oldschoolowe, a może vintage? Słowo „retro” stało się oldschoolowe, ale w międzyczasie słowo „oldschool” stało się passé. Teraz au courant jest słowo „vintage”.

Wszystko to stanęło mi przed oczami, gdy zwiedzałem odnowione przestrzenie kompleksu EC-1. Świątynia przemysłów kreatywnych. Wielkie centrum kultury, dla którego miasto szuka najemców. Czy aby nie skończy się na wynajmowaniu sali na dyskoteki z zespołem Weekend?

Piotr Grobliński

Ocean czterech dźwięków

Rozmowa z **OLGĄ HANS**, łódzką kompozytorką, autorką utworu dla światowej sławy artystów: wiolonczelisty ze sparaliżowaną ręką i głuchej perkusistki.

Piotr Grobliński: – Woli pani nazwę „muzyka klasyczna” czy „muzyka poważna” dla swoich kompozycji?

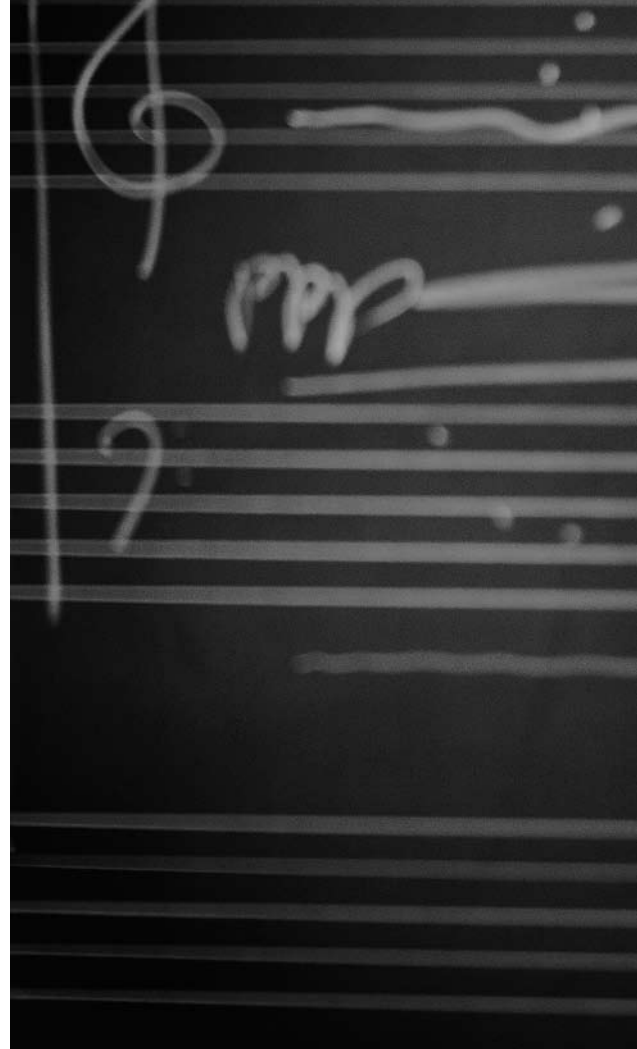
Olga Hans: – Muzyka klasyczna kojarzy się z tym, co powstało wcześniej, co już klasyczne, co weszło do jakiegoś kanonu. Więc lepszym określeniem jest chyba muzyka poważna, ponieważ działam poza obszarem muzyki rozrywkowej. Choć są kompozytorzy, którzy zacieśniają tę granicę.

– **Słowo poważna sugeruje, że nie ma tu żadnego żartu, dowcipu, lekkości...**

– No właśnie, te określenia nie są najlepsze, niestety. Nie ma dobrej nazwy dla tego, co się w tej chwili dzieje w muzyce.

– **A co się dzieje? Repertuar filharmonii można chyba podzielić na muzykę dawną, klasyczną i współczesną... Od kiedy zaczyna się ta ostatnia?**

– Kiedyś słuchano wyłącznie utworów tworzonych współcześnie. Gdzieś od początku XX wieku ludzie zaczęli słuchać muzyki dawnej. Myślę, że zmiana zaszła trochę z winy samych kompozytorów, którzy odeszli od słuchaczy, od publiczności. No i zrodził się podział na muzykę dawną i współczesną.

– **Przez muzykę dawną niektórzy rozumieją tę od baroku wstecz.**

– Czołowi specjaliści od muzyki dawnej, Minkowski czy Gardiner, zajmują się już kompozycjami dziewiętnastowiecznymi, interpretują Brahmsa. Utwory, które wykonują, starają się grać w stylu z epoki, czyli nie traktują już muzyki romantycznej jako nam współczesnej.

– **A kto słucha muzyki, którą się teraz komponuje?**

– Myślę, że jest to dosyć wąska grupa, choć nie można powiedzieć, że ograniczona wyłącznie do środowiska muzycznego. Zainteresowanych jest również dużo osób z zewnątrz. To często ludzie młodzi, szukający kontaktu ze sztuką na trochę wyższym poziomie, którym nie wystarczy wyłącznie kanon. Pociąga ich odkrywanie czegoś nieznanego.

Zdjęcia: JÓZEF HORBIK

**– Z drugiej strony ta nowość jest też prze-
kleństwem muzyki współczesnej. Wielu słu-
chaczy nie rozumie szaleństw z lat 50., 60.**

– Myślę, że tamte lata to był czas skrajnej eks-
trawagancji. Były to przede wszystkim eksper-
ymenty, doświadczanie i przełamywanie granic
w myśleniu o komponowaniu. Kompozytorzy
nie liczyli się ze słuchaczami, więc mieli bardzo
wąską grupkę wyznawców. W tej chwili jesteśmy
w innym punkcie, znamy tamte doświadczenia,
ale nie mamy poczucia obowiązku kontynuacji.
Jest wolność, każdy znajduje dla siebie obszar,
który go zadowala.

– Oni nie liczyli się ze słuchaczami, a pani?

– Ja się liczę ze słuchaczami. To jednak oni są
odbiorcami tego, co robię, dlatego są dla mnie
ważni. Niekoniecznie ich przyjemność, bo mu-
zyka może wzbudzać różne emocje, negatywne

również. Ważne, żeby słuchacz nie był obojętny
wobec granych dźwięków.

– Dużo już pani napisała utworów?

– Nie za dużo, piszę dosyć wolno... Nie poli-
czyłam jeszcze, nie opusuję ich, ale kilkadziesiąt
na pewno by się uzbierało. To głównie utwory
kameralne, pisane dla konkretnych wykonaw-
ców. Nigdy nie piszę do szuflady.

**– To są zamówienia artystów czy jakichś fe-
stiwalu?**

– Zamówienia to szumnie brzmi, głównie są
to prośby znajomych wykonawców. Ostatnio
zdarzyło mi się prawdziwe zamówienie. Wzię-
łam udział w programie Ministerstwa Kultury,
które postanowiło stworzyć kolekcję współcze-
snych kompozycji. Powstała *Symfonia koncertu-
jąca*, która niedawno miała swoje prawykonanie
w Filharmonii Łódzkiej.

– **Kto jest dzisiaj ważniejszy dla rynku: wykonawcy czy kompozytorzy?**

– Drażliwy temat... Myślę, że jednak wykonawcy. Doświadczyłam tego na przykład podczas koncertów – o kompozytorach niekiedy się zapomina, czasami nawet nie zaprasza na wykonania. Teraz to muzycy, dyrygenci są gwiazdami, na które przychodzi się na koncert. To wykonawcom, a nie kompozytorom częściej wydaje się płyty.

– **A jak to było z pani współpracą z wiolonczelistą Dominikiem Połońskim?**

– Znamy się już ponad 10 lat. Zaczęło się od tego, że Dominik wspomógł mnie w wykonaniu utworu, który napisałam na siedem wiolonczel. Zagrał partię solową podczas prawykonania *Pieśni słonecznych*. Napisałam jeszcze dla niego *Sonatę na wiolonczelę solo*, ale nie zdążył jej wykonać, zachorował. Potem wspólnie zaczęliśmy myśleć, co by tu zrobić, bo Dominik bardzo chciał wrócić do wiolonczeli.

– **To był gest pomocy dla chorego przyjaciela czy zadanie kompozytorskie?**

– Myślę, że zadanie kompozytorskie. Dominik zaproponował, żebym pomyślała o utworze, który mógłby zagrać jedną ręką. Najpierw odrzuciłam to jako pomysł absurdalny, ale myśl gdzieś powoli zaczęła kiełkować i zaowocowała *Koncertem wiolonczelowym na prawą rękę*. Wcześniej, w ramach sprawdzenia możliwości, Dominik wziął udział w wykonaniu mojego starszego utworu na flet i kwartet smyczkowy, który poddałam drobnym przeróbkom.

– **Po tej próbie był Koncert na prawą rękę, następnie Pianocello i w końcu Koncert podwójny na perkusję, wiolonczelę i orkiestrę, który ma dwie wersje...**

– Ta wykonana w Częstochowie to był prototyp, który po wysłuchaniu mogłam poprawić, ulepszyć. Powstała *Symfonia koncertująca „Entelécheia”* – już sam tytuł oddaje charakter nowej wersji, orkiestra jest tam bardziej rozbu-

dowana. Sam utwór jest dłuższy i chyba lepszy. Pierwotna wersja została wykonana podczas finałowego koncertu festiwalu im. Hubermana. Koncert był rejestrowany i TVP Kultura teraz go retransmituje.

– **Jaka była rola Evelyn Glennie w powstaniu utworu?**

– To gwiazda pierwszej wielkości, perkusistka występująca na światowych estradach jako solistka. Jej agent, Kacper Salzman, starał się namówić ją na koncerty w Polsce. Przedstawiał jej różne projekty koncertowe, ale nic nie trafiało jej do przekonania. Dopiero, gdy wysłał jej nagranie mojego koncertu na prawą rękę, uznała, że chce wziąć w czymś takim udział razem z Dominikiem Połońskim i żebym napisała dla nich utwór.

– **A czy nie jest trochę tak, że największym zainteresowaniem cieszą się utwory, które są w pewnym sensie ciekawostką? Skomponowała pani kilkadziesiąt utworów i dopiero ten zagrany przez wiolonczelistę ze sparaliżowaną ręką i głuchą perkusistką...**

– Ja wiem, że to tak może wyglądać. Być może lepiej byłoby być znanym z jakiegoś innego utworu, chociaż uważam, że akurat te ograniczenia wymagały wzniesienia się na wyższy poziom myślenia o utworze, o kompozycji.

– Jakie ograniczenia i jakie to daje możliwości, bo zawsze jest coś za coś, prawda?

– Tak, każdy kompozytor musi sobie stawiać jakieś ograniczenia, już Strawiński mówił, że kompozytor na początku stoi jakby przed oceanem możliwości i to jest wręcz paraliżujące. Trzeba sobie zawsze wyznaczyć jakieś granice, wtedy zaczyna się swoboda komponowania. Tutaj ograniczenia były skrajne...

– Tylko cztery dźwięki do dyspozycji...

– Tylko cztery dźwięki, cztery puste struny wiolonczeli. Zupełnie odpadał więc element melodyczny, z którego wiolonczela jest znana. W zamian pozostaje w sumie niewiele, tak się wydawało w pierwszym oglądzie. Musiałam trochę zmienić swoje myślenie o materiale, z którego mogę komponować. Zwykle pisałam bardzo klasycznie, wykorzystywałam tradycyjny sposób gry. A tu trzeba było rozszerzyć paletę o inne dźwięki, inaczej wydobywane. W zasadzie każdy dźwięk wiolonczeli (świszczący, szeleszczący czy zgrzytliwy) może być materiałem do kompozycji. Można wykorzystywać wszelkie efekty perkusyjne, czy to uderzając w struny, czy w pudło instrumentu...

– Rozmawiamy przed Wielkanocą, a tak się utarło, że jest to czas festiwalu muzyki klasycznej. Pojawia się kwestia repertuaru – czy jest szansa, żeby do programów wielkanocnych, do kościołów wprowadzić muzykę współczesną?

– Wydaje mi się, że środowisko kościelne jest jednak bardzo konserwatywne, że z trudem akceptuje nowości. Oczywiście są utwory moim zdaniem trafiające również do tych emocji świątecznych, chociażby Krzysztofa Grzeszczaka *Locus inaeestimabilis*, który w ubiegłym roku był wykonywany na jubileusz 850-lecia kolegiaty w Tumie.

– Jacyś inni kompozytorzy? Niekoniecznie z krajowego podwórka.

– Jest kilku takich kompozytorów, którzy tworzą niekoniecznie utwory religijne, ale do szeroko rozumianego sacrum się odwołują. Oczywiście Arvo Pärt, ale też John Tavener, niezwykle uduchowiony angielski kompozytor, który do mnie bardzo trafiał podczas moich pierwszych kontaktów z muzyką współczesną.

– Słucha pani czegoś po pracy?

– Najchętniej ciszy. Wtedy jest szansa, że powstaną nowe utwory – do tego jest potrzebna cisza, ale oczywiście słucham również muzyki...

– Dla przyjemności czy z obowiązku, bo „powinno znać to, co ostatnio napisał Szymanowski czy Mykietyn”?

– Czasem z obowiązku, ale często jest to przyjemny obowiązek.

– W samochodzie Beatlesi?

– W samochodzie najlepiej słuchać tego, co się dookoła dzieje, albo radio jest włączone i coś tam gra. Czasem słucham swingu, trochę jazzu, nie jestem na bieżąco z najnowszymi trendami.

– A wyobraźmy sobie sytuację, że pracownicy Katedry Kompozycji robią sobie sylwestra. Tańczą przy swoich utworach?

– Gdyby był tam Artur Zagajewski, to myślę, że nowoczesny rock by tam wtedy rozbrzmiewał. Ja bym włączyła Glenna Millera.

– Po premierze koncertu z Dominikiem Połóńskim jest trochę zamieszania wokół pani twórczości. To dobra okazja, by zachęcić naszych czytelników do słuchania muzyki współczesnej.

– W klasycznej muzyce jesteśmy przyzwyczajeni do pewnych układów dźwięków, zawsze jest tu melodia, harmonia, są pewne elementy, których się spodziewamy. Dlatego jej się tak łatwo słucha, bo spełnia nasze oczekiwania. A nowa muzyka w jakimkolwiek stylu może nie spełnić tych oczekiwań, może być jedną wielką niespodzianką. Osoby stykające się po raz pierwszy z nową muzyką popełniają błąd, próbując jej słuchać jak muzyki klasycznej. Należy z otwartą głową po prostu zanurzyć się w dźwiękach...

Dłuższa wersja wywiadu w Internecie na stronie www.reymont.pl

Co słyszeć w Łodzi?

► Rafał Gawin

W plebiscycie na Łódzką Płytę Roku 2012 zwyciężyły propozycje zespołowe. Dojrzałe i potencjalnie gotowe na podbój świata.

Głosujący za pośrednictwem SMS-ów wybrali debiutancki krążek niestroniącej od rockowego czadu formacji Little White Lies pt. „Devils in Disguise”. Nagroda jury powędrowała do elektro-popowej grupy Kamp! za (również debiutancki) album z jej nazwą w tytule. To druga edycja konkursu, który powoli staje się ważną imprezą łódzkiego środowiska muzycznego.

Do plebiscytu zorganizowanego przez „Gazetę Co jest grane” zgłoszono trzydzieści trzy wydane lub niewydane płyty i jedną kasetę – o sześć więcej niż w ubiegłym roku. Reprezentują one rozmaite gatunki muzyczne: od piosenki biesiadnej, przez country, po thrash metal. Jury, w skład którego weszli znani eksperci: Bartek Chaciński, Filip Kalinowski, Robert Sankowski, Piotr Stelmach i przedstawiciel gospodarzy, Jędrzej Słodkowski, zakwalifikowało do finału dziesięć krążków: trzy gatunkowo zbliżone do rocka, trzy – do popu, dwa hipopowe oraz po jednym z reggae i muzyką eksperymentalną (wspomniana kasetka).

Wyłonioną przez jurorów dziesiątkę da się zmieścić w kilku szufladkach. To przede wszystkim wykonawcy młodzi albo młodzi duchem, w dziewięćdziesięciu procentach (wyjątek stanowi „Bait”: cztery porcje szumów i trzasków

nagrane przez Bartka Kujawskiego) grający muzykę dla młodych (z opisującymi ją przedrostkami elektro-, avant- i post-) – modną, hipsterską. I nic tu nie zmienia nazwa wytwórni, nakładem której ukazał się krążek Little White Lies – Fuck You Hipsters! Records.

Nominowani mają za sobą raczej udane kolaboracje lub występy solo pod innymi szyldami, np. triumfujący duet Little White Lies tworzą Kasia Bartzak, wokalistka klubowa znana jako Lady Katee, oraz Zbyszek Krenc z Pornohagen, wcześniej grający w Okresie Połowicznego Rozpadu. Grzegorz Fajngold z Demolki współtworzył 19 Wiosen, Monika Cywińska, czyli Dziewczyna Rakietka z tego składu – Mikrowaffle; w Tabasko ważną rolę odgrywa O.S.T.R.; Maciej Werk to lider Hedone; Zosia Mikucka, czyli Soniamiki, związana jest z liderem L.Stadt, Łukaszem Lachem. Wykonawcy współpracują, zwłaszcza na płytach biorących udział w konkursie, z gwiazdami polskiego i światowego formatu: płytę „Off the Wire” Izy Lach współprodukował Snoop Dogg, który udzielał się również w kilku zamieszczonych na niej kompozycjach; na „The Riddim Machine” Dreadsquad zaśpiewali m.in.: Lady Chann, Dr. Ring, U Brown i Kenny Knotts; na „Songs that Make Sense” Werka – m.in.: Mark Lanegan, Chris Olley, Anita Lipnicka i Kuba Koźba, a zagrał basista Wojciech Pilichowski.

Niezależnie od tego, kto wypuścił nominowane albumy, charakteryzuje je raczej porządna produkcja – m.in. wspomniany Snoop Dogg w przypadku Izy Lach; Tim Simenon, producent płyt m.in. Depeche Mode, Paul „P-Dub” Walton, współpracujący z Massive Attack czy Madonną oraz Rob Cass ze studia Abbey Road u Werka czy Killing Skills w „Ostatniej szansie tego rapu” Tabasko. To płyty podążające za światowymi trendami w swoich gatunkach. Większości z nich da się przykleić międzynarodową etykietkę – np. powtarzane w relacjach z uroczystego finału zdanie, że laureat (Little White Lies) to skrzyżowanie The White Stripes z The Kills. Brzmia, jakby nie zostały wyprodukowane w Polsce, i w kilku przypadkach tak

jest, ale to nie nowość. W ostatnich kilku latach generalnie wzrosła jakość krajowej produkcji muzycznej, także w Łodzi.

I o ile w tym kontekście brzmienia i szeroko rozumianej nowoczesności nie dziwi mnie brak w finałowej dziesiątce pozycji bardziej tradycyjnych („Chyba już można...” Andrzeja Poniedziałkiego, „Across the Ocean” Colorado Band czy „Screaming Within” Pathology), archaicznych (nieśmiertelny Krzysztof Krawczyk i jego „Polski Songbook”; „95–2003” – solowe poszu-

o kilka punktów Werka i Zeusa. Podczas finału w Domu Towarzystwa Kredytowego zagrał rockowo-alternatywny Sjón, mocny kandydat do wygrania konkursu w następnych latach.

Jak podsumować tegoroczną edycję plebiscytu? Wygrały płyty o największym (z nominowanej dziesiątki) potencjale muzycznym i niekoniecznie największym potencjale komercyjnym, co w sumie cieszy. Najbardziej czaderska i energetyczna („Devils in Disguise”, przy całym szacunku dla „Demolki” Demolki) oraz mająca

Muzycy Little White Lies odbierają nagrodę za płytę

Foto: JÓZEF HORBIK

kiwania Piotra Roguckiego na pograniczu folku i piosenki ogniskowej) czy „niepokornych”, ale z gorszym brzmieniem („Wieloryb” Elektrycznego Węgorza), o tyle zaskakujący wydaje mi się brak „Away” Klary – gitarowego popu spod znaku Amy McDonald, w nastrojowych aranżacjach, okraszonych przejmującym głosem młodej wokalistki. Tym bardziej w konfrontacji z wewnątrzgatunkową rywalką, cukierkowo-dziewczęcą Izą Lach. Nie mam wątpliwości co do technicznych umiejętności piosenkarki, jednak jej ckiwe i banalne piosenki to kolejna, mało wyszukana propozycja dla nastolatków, których muzyczne ambicje kończą się na Vivie i Radiu Zet. Ciekawe, jak wyglądałaby finałowa dziesiątka, gdyby w tle nagrań Izy nie pojawił się Snoop Dogg. W głosowaniu publiczności zwycięzcy wyprzedzili Zeusa („Zeus. Nie żyje”) i Demolkę. W wyborach jury Kamp! pokonał

największe szanse na zaistnienie na polskiej niebanalnej scenie muzycznej (Kamp!). Zwycięzcy otrzymali statuetki autorstwa młodych łódzkich artystów: Krzysztofa Kukiego Iwańskiego i Jana Jubaala Wasińskiego.

W porównaniu z ubiegłoroczną Łódzką Płytą Roku zabrakło jednak rzeczywiście mocnych strzałów – jak zwycięski album: pulsujący, skaczący i rozpędzający się „Loccomotiv” Power of Trinity czy podnoszące poziom adrenaliny, pełne pozytywnych wibracji „Good Vibe” Fonovel. Następna edycja ma – już tradycyjnie – wystartować w styczniu 2014 r. Liczę, że zrekompensuje niedosyt, jaki pozostał po plebiscycie za rok 2012. Łódź jest stolicą grania podziemnego – czytaj: w pomieszczeniach pofabrycznych – sporo tu gotowego materiału (m.in. wspomniany Sjón, Kind Off czy Origami), tylko trzeba go wydać i promować.

Biegiem na scenę

Nikołaj Kolada (w środku) podczas zajęć w szkole filmowej

Foto: MIKOŁAJ ZACHAROW, PWSFTViT

► Jarosław Redlicki

Nikołaj Kolada wychował wiele pokoleń aktorów. W pracy bywa tyranem, ale i czułym ojcem. Mawia, że kształtuje ducha swoich studentów, nastawia ich mózgi i wyrabia smak.

Dyskusja nad tym, co powinno znaleźć się w programie nauczania przyszłych aktorów, rozpoczęła się w PWSFTViT w Łodzi już za czasów poprzedniego dziekana Wydziału Aktorskiego, prof. Bronisława Wrocławskiego. Na zaproszenie obecnej dziekan, prof. Zofii Uzelac, zajęcia ze studentami w połowie lutego poprowadził Nikołaj Kolada, bodaj najsłynniejszy współczesny rosyjski dramatopisarz, aktor i reżyser.

Studenci drugiego roku pracowali na tekstach Kolady: „Merylin Mongoł” i „Wielka sowiecka encyklopedia”. Warsztaty w „filmówce” zbiegły się z pracą reżysera nad nowymi spektaklami

w Teatrze im. S. Jaracza w Łodzi, gdzie zrealizował własną sztukę „Baba Chanel” i spektakl „Marzenie Nataszy”, będący kompilacją dwóch monodramów młodej rosyjskiej dramatopisarki – Jarosławy Pulinowicz. Studenci uczestniczyli też w próbach do drugiego przedstawienia.

– *Znałem ich już, bo mój przyjaciel, Paweł Siedlik, profesor „filmówki”, zrobił z nimi film „Marzenie Nataszy” według scenariusza Pulinowicz – wspomina Kolada. – Tę samą rolę grało tam osiem dziewczyn. Film pokazany był w 2012 roku na organizowanym przeze mnie w Jekaterynburgu festiwalu Kolada Plays i pamiętam, że zrobił duże wrażenie. Przyznam, że w łódzkiej szkole*

nie popracowałem za wiele. Trzy lekcje po trzy godziny to trochę mało czasu. Ale uzgodniłem z prof. Zofią Uzelac, że za dwa lata będziemy ze studentami kontynuować ten projekt. Zrealizujemy wtedy wspólnie spektakl dyplomowy.

Jak ocenia łódzkich studentów? Uważa, że młodzież jest wszędzie taka sama: niedorośła, nieopierzona. Wszystko jedno – Rosjanin czy Polak. Krew jest taka sama u wszystkich. I wszystkich trzeba uczyć. Od połowy lat 90. XX wieku Kolada prowadzi seminarium dramaturgiczne w Jekaterynburgskim Państwowym Instytucie Teatralnym. W każdym sezonie przygotowuje również w kierowanym przez siebie Centrum Dramaturgii Współczesnej przy Jekaterynburgskim Teatrze Akademickim maratony teatralne, promujące sztuki młodych autorów.

– W instytucie mam dwudziestu trzech przyszłych aktorów. Wszyscy tacy sami idioci (śmiech). Siedzą i czekają. A ja ich wyciągam. I już ich nauczyłem: jak tylko zapytam, kto chce na scenę, to wszyscy krzyczą „Ja!” i biegną. Tak powinno być.

Nikołaj Kolada, który w Jekaterynburgu prowadzi również własny, prywatny teatr, znany jest z ambiwalentnego stosunku do aktorów. Sam ma niemałe doświadczenie na scenie. Siedem lat grał w Swierdłowskim Akademickim Teatrze Dramatycznym. Zdążył poznać dobrze to szczególne środowisko. Wielokrotnie powtarza, że aktorzy są leniwi i trzeba ich gonić do pracy, że kombinują, a jednocześnie to ludzie wrażliwi i niezwykli. Bywa dla nich tyranem i czułym ojcem.

– Już dwadzieścia lat jestem pedagogiem i wypuściłem w świat kilkudziesięcioro bardzo dobrych aktorów oraz reżyserów. Także w Łodzi znane są nazwiska moich uczniów – mówi Kolada. – Dobrą reżyserką jest Małgorzata Bogajewska, która często pracuje ze studentami szkoły filmowej i w Teatrze im. Jaracza. Na tej scenie grana była sztuka mojego ucznia, Władimira Zujewa pt. „Osaczeni”. Teraz reżyseruję sztukę swojej uczennicy „Marzenie Nataszy”. Przepraszam za ten brak skromności, ale moi studenci widzą we

mnie spełnionego człowieka, któremu wiele się w życiu udało. I idą w moje ślady.

W Jekaterynburgu Nikołaj Kolada prowadzi zajęcia według opracowanego przez siebie systemu pracy. Przez pierwsze pół roku przygotowuje się etiudy, ale bez użycia słów.

– Nazywamy to etiudami na urodzenie słowa. Na końcu każdej aktor może powiedzieć jedno słowo. Chodzi o to, by wytworzyć u niego świadomość, jak jest ono ważne. I znów przez pół roku, już z użyciem słów, przygotowujemy następne wydarzenie. Potem po sześć miesięcy poświęcamy na rosyjską klasykę i klasykę reszty świata. Mnie się wydaje, że to system prosty, ale skuteczny.

Zdaniem Nikołaja Kolady, dla aktora praca nad duchem powinna być tak samo ważna jak nad ciałem. – Ale nie ma takich ćwiczeń, które w studentach tego ducha mogłyby szkolić – zaznacza. – Po prostu trzeba z nimi dużo rozmawiać. Pytać o zainteresowania, o filmy i książki, które ich zafascynowały. I sukcesywnie przekonywać, że oglądanie seriali jest „be”, a filmy na przykład Tarkowskiego są „cacy”. I tak dalej. Trzeba dokonać przedstawienia w ich mózgach. Wskazać priorytety i wyćwiczyć nawyki. To przecież ludzie z różnych środowisk, także z prowincji. Nie muszą mieć wyrobionego smaku. Trzeba go codziennie kształtować.

Najmłodszą aktorką, z którą pracował w „Jaraczu” Kolada, jest Agnieszka Skrzypczak – zagrała w „Marzeniu Nataszy”. Na minionym XXX Festiwalu Szkół Teatralnych Skrzypczak, absolwentka łódzkiej „filmówki”, zdobyła m.in. Nagrodę im. prof. Michała Pawlickiego za „inteligencję, poczucie humoru i nadzieję dla naszego zawodu” oraz Nagrodę Dziennikarzy za „aktorską indywidualność”. Otrzymała też propozycję współpracy z łódzkim „Jaraczem”.

– To jest cudowna dziewczyna, idealna, ale trochę się obawiam, że może mało ludzi będzie przychodzić, by obejrzeć ją w „Marzeniu Nataszy”. Ona jest jeszcze bardzo młoda i nie tak bardzo znana. Ale daje z siebie wszystko. Po prostu połyka każde słowo, jakie się do niej mówi. To, co potem robi i jak robi na scenie, jest przepiękne. Praca z taką aktorką to niezwykle przeżycie.

Kadr z filmu „Zwarcie”, 1935

Dialog nienasyconych

► Aleksandra Talaga-Nowacka

Nieustające poszukiwania, wieczny eksperyment – tak można opisać sztukę dwojga znakomitych polskich artystów, którzy przez całe życie działali w duecie:

Stefana i Franciszki Themersonów. Można się o tym przekonać na wystawie ich prac w ms².

Sztuka Themersonów, powstająca od lat 30. XX wieku, to nie jest po prostu malarstwo, po prostu rzeźba czy po prostu film eksperymentalny, lecz oddziałujące na siebie wzajemnie, przeplatające się media, techniki, motywy, zagadnienia. Dziś mamy na to stosowne określenie – sztuka intermedialna, wówczas taka twórczość była nowatorstwem, awangardą awangardy.

Obraz olejny Stefana Themersona pt. „Wielość istnienia” powstał np. jako próba odzwierciedlenia filmowej narracji. Tyle że klatka jest jedna, a kadrów na niej kilka. Stąd przenikające się postaci, czy też postać, pokazana z różnych punktów widzenia, różnych perspektyw, w różnych planach i w różnym czasie – to widzenie szersze niż u Pabla Picassa, do którego zresztą autor odwołuje się w tej pracy. Franciszka Themerson nawiązuje do niego częściej – szczególnie zainteresowana szukaniem plastycznych sposobów odzwierciedlenia procesu patrzenia czy ruchu. O jej fascynacjach wiele mówią tytuły obrazów: „Zatrzymany ruch”, „Wszystko zależy od punktu widzenia”, „Cztery układy odniesienia w jednym”. Widzenie to skomplikowany proces. Czy

sztuka może odtworzyć symultaniczny obraz przemierzających się w przestrzeni i czasie obiektów, zapisany na siatkówce oka?

Dekonstrukcja obrazu rzeczywistości i budowanie go na nowo w niewystępującym wcześniej kształcie to z kolei domena Stefana – co widać najlepiej w jego kolażach.

Ludzie z szafą

Oboje zajmowali się taką odmianą poezji, w której dźwięk i obraz współistnieją, słowo ma walory estetyczne, plastyczne – można je rozbić na pojedyncze litery, by potem na nowo je zestawić, a jeszcze dodać rysunek. Znaczenie słów nie może być rozmyte – stąd zastępowanie konkretnych określeń ich definicjami.

Wspólnie dążyli do ideału książki jako dzieła sztuki, w którym słowo i grafika są tak samo istotne. Zamiast bestsellerów tworzyli więc „bestlookery” – dziś powiedzielibyśmy o nich „designerskie”. Nie gardzili takim medium jak komiks – z okazji wystawy Muzeum Sztuki opublikowało nawet dzieło Franciszki Themerson pt. „Ubu”.

Co najważniejsze, współtworzyli też filmy. Dziś taki obraz, jak „Przygoda człowieka poczciwego” z lat 30. (satyra na społeczeństwo, w którym nie ma miejsca dla odmieńców – pełna formalnych zabaw), ogląda się zaledwie z sympatią (zwłaszcza gdy uświadamiamy sobie, że oto widzimy w nim motyw późniejszego filmu Romana Polańskiego „Dwaj ludzie z szafą” – to nie przypadek: jedyny zachowany przedwojenny film Themersonów przetrwał właśnie w archiwach łódzkiej PWSFTViT), ale pomyślmy, jakie wrażenie musiał robić na ówczesnych widzach...

Dopiero widząc dzieła Themersonów w tak dużym wyborze, można przekonać się, jak tych dwoje współpracujących artystów świetnie się bawiło, tworząc. Dużo tu humoru, w przeciwieństwie do śmiertelnej powagi wielu

dzieł modernizmu. Ta postawa różni Themersonów od choćby konstruktywistów, a przybliża ich do surrealistów czy dadaistów. Od typowego modernizmu dzieliło ich też łączenie przekazów właściwych różnym medium.

Wyczesane obrazy

Stosowanie cytatów z dzieł innych twórców powoduje, że Themersonowie określane bywają jako wcześniejsi prekursorzy postmodernizmu. Inni badacze, w tym kurator łódzkiej wystawy, Paweł Polit, tonują jednak tę „rewelację”, uważając, że to raczej poszerzenie warsztatu awangardowego.

Bo też twórczość Themersonów jest w najpełniejszym tego słowa znaczeniu poszuki-

Fotogram

Tutaj rozumiany jako obraz na materiale światłoczułym, który został uzyskany przez bezpośrednie naświetlenie tego materiału, przysłoniętego różnymi przedmiotami, półprzezroczystymi lub nieprzezroczystymi.

jąca, bez przekonania o jedynie właściwym rozumieniu sztuki. Malarstwo, rzeźba, kolaż, rysunek, obiekty, film eksperymentalny, fotografia, ilustracje, scenografia teatralna, poezja semantyczna, komiks, komponowanie muzyki, pisanie i wydawanie książek, redagowanie czasopisma – wszystkim tym zajmowali się Stefan i Franciszka. To oni są autorami pierwszego polskiego filmu awangardowego. Wymyślili też urządzenie do kręcenia filmów, których kadry są pojedynczymi fotogramami (a zarazem osobnymi dziełami sztuki – i tak też pokazuje się je na wystawie). Gdy wyszedł jeden eksperyment, nie delectowali się sukcesem, ale natychmiast szukali nowych rozwiązań. Bez przerwy.

Charakterystyczna jest dla nich oszczędność (ale nie surowość!) formy. Franciszka na obrazach o bardzo ograniczonej kolorystyce w grubej warstwie farby ryje proste zarysy groteskowych postaci. Ryje a to ostrym narzędziem, a to palcem. Efekty fakturalne tworzą np. bruzdy wyrzeźbione grzebieniem. Artystkę wyraż-

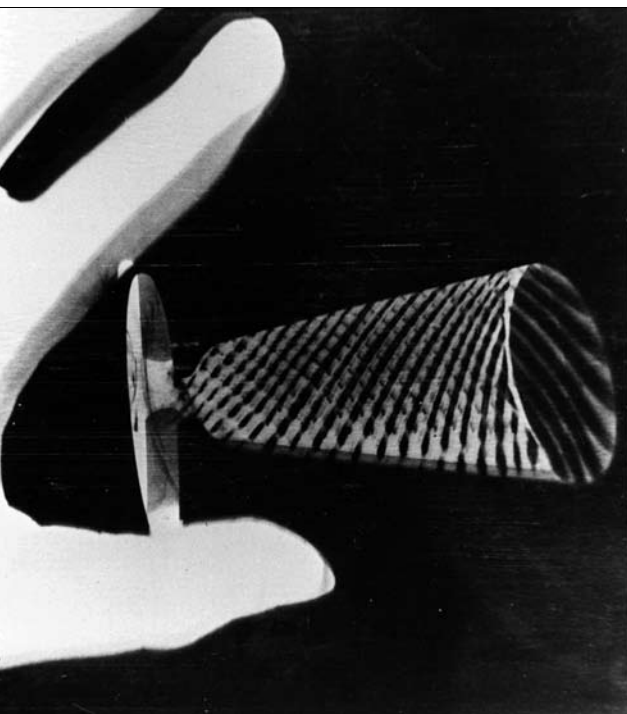
Na wystawie w ms²

Foto: MAŁGORZATA SZAFRAŃSKA

nie inspirowała estetyka twórczości dziecięcej (czy też dla dzieci). W tym duchu ilustrowała tworzoną przez męża poezję semantyczną oraz projektowała scenografię i kostiumy do „Ubu króla” Alfreda Jarry’ego w teatrze lalek.

Stąpanie po kliszy

Wspaniałe są fotogramy Stefana Themersona wypełnione silnie skonstrastowanymi abstrakcyjnymi formami, albo i realistycznymi – na przykład odciskiem stopy na kliszy. Tego rodzaju zabawy dobrze znamy choćby z późniejszej twórczości Józefa Robakowskiego, co pokazuje, jak silny wpływ mieli Themersonowie na swoich następców. A sami chętnie nawiązywali do dorobku artystów sobie współczesnych: Kurta Schwittersa, Jankiela Adlera, Raoula Hausmanna, kubistów. Wystawę uzupełniają kilka dzieł wspomnianych twórców, a także dwa dzieła tych, którzy zostali zainspirowani przez Themersonów: Jarosława Kozłowskiego i Wojciecha Pusia (młody łodzianin jest asystentem Józefa Robakowskiego w „filmówce” – a zatem przedstawicielem kolejnego pokolenia odwołującego

Kadr z filmu „Zwarcie”, 1935

Stefan Themerson, fotokolaż (studium do filmu „Europa”), ok. 1931

się do twórczości Themersonów). Pokazuje to wprawdzie, że żaden artysta, choćby genialny, nie działa w próżni, ale wydaje się zbędne – te prace i tak giną w masie świetnych dzieł głównych bohaterów. Z pewnością ta niezwykle ciekawa wystawa przyczyni się do „odkrycia” sztuki Themersonów po raz kolejny.

Twórczość Franciszki jest ciepła i czuła, jej męża – chłodna i racjonalna. We wspólnych dziełach – filmach i książkach – pierwiastek

żeński i męski znakomicie się dopełniają. To kolejne obok Władysława Strzemińskiego i Katarzyny Kobro małżeństwo geniuszy, którzy wzajemnie na siebie wpływali – tyle że związek Themersonów był spełniony i przetrwał 60 lat, aż do śmierci obojga w tym samym roku, 25 lat temu.

„Themersonowie i awangarda”. Wystawa w ms², kurator: Paweł Polit. Czynną do 5 maja

Festiwal z problemami

▼ Janusz Janyst

Prawie tydzień (22-27 kwietnia) będzie trwała trzecia edycja Rubinstein Piano Festival – jednej z najważniejszych imprez artystycznych w Łodzi.

Festiwal, organizowany przez Międzynarodową Fundację Muzyczną im. Artura Rubinsteina, koncentruje się w dużej mierze na prezentacji dzieł wykonywanych niegdyś przez jego patrona (Chopin na czołowej pozycji). Dwie poprzednie edycje stworzyły melomanom okazję do posłuchania występów tej rangi solistów i zespołów, co: Yulianna Avdeeva, Emanuel Ax, Aleksander Gavrylyuk, Kirill Gerstein, Aleksander Korsantia, Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia pod dyrekcją Jerzego Salwarowskiego, Daniel Barenboim (po raz pierwszy w Łodzi), Anna Fedorova, Eugen Indjic, Garrick Ohlsson, Denis Zhdanov, kwartety smyczkowe Prima Vista i Śląski, NOSPR pod dyrekcją Jacka Kasprzaka.

Tym razem zapowiedziano koncerty i recitale pianistyczne z udziałem m.in. Yulianny Avdeevy (która w czasie pomiędzy edycjami została zwyciężczynią Konkursu Chopinowskiego), Marka Drewnowskiego, Kirilla Gersteina, Nelsona Goernera, Szczepana Kończala, Tomasza Rittera, Ketevan Sepashvili, Vesselina Staneva, Sergieja Tarasowa, Valentin Berlinsky Quartet (z Bartłomiejem Niziołem), Sinfonii Varsovii pod dyr. Jerzego Maksymiuka. Jak poprzednio, swój wkład będą mieć filharmonicy łódzcy. Organizatorzy przewidzieli także wystawy, projekcje filmowe, promocje wydawnictw, dyskusje, spotkania córek Rubinsteina – Ewy i Aliny – z młodzieżą. Część inicjatyw zlokalizowana została poza Łodzią – w kilku miejscowościach regionu (Piotrkowie Trybunalskim, Skierniewicach, Wieluniu, Rawie Mazowieckiej), a nawet w częstochowskiej Filharmonii im. Bronisława Hubermana, przyjaciela Rubinsteina.

Dla Wojciecha Grochowalskiego, pomysłodawcy festiwalu i prezesa zarządu fundacji, okres tuż przed tegoroczną imprezą był wyjątkowo nerwowy. Jeszcze niespełna miesiąc temu mówił: – *Stresuje mnie brak potwierdzeń i gwarancji przydzielenia środków finansowych z Urzędu Miasta i Urzędu Marszałkowskiego, a to obok ministra kultury podstawowi sponsorzy festiwalu. Mam żal do obecnych władz Łodzi o wykreślenie dwa lata temu z budżetu miasta gwarancji na finansowanie Rubinstein Piano Festival. To jedyny festiwal na świecie noszący imię tego wielkiego artysty. Takie przedsięwzięcie na skalę międzynarodową byłoby zapewne dla władz niejednego miasta oczkiem w głowie jako szczególna okazja do promocji ośrodka. Naprawdę, w takich warunkach, bez żadnych gwarancji, coraz trudniej mi je realizować.*

Wypada się więc cieszyć, że impreza dochodzi jednak do skutku, choć pracy nie ułatwiali też partnerzy. – *Koncert finałowy musiałem przenieść z filharmonii do Muzeum Miasta Łodzi – informuje Grochowalski – bo dyrektorzy FŁ poinformowali mnie już po wszelkich ustaleniach, że na 27 kwietnia zamówili transmisję z MET. A przecież kalendarz festiwalu znali od ponad roku i wtedy wspólnie ustaliliśmy, że tego dnia łódzka orkiestra będzie współwykonywać Koncert b-moll Czajkowskiego. W ostatniej chwili musiałem wszystko zmieniać, szukać nowej sali na koncert finałowy, wybrać dzieło z mniejszą obsadą orkiestry.*

„Kalejdoskop” jest przekonany, że gdy zabrzmi muzyka, o kłopotach nie trzeba będzie myśleć – i poleca melomanom liczne wydarzenia przewidziane w ramach Rubinstein Piano Festival.

Młodzi na starcie

Każdego roku w łódzkiej PWSFTViT powstaje ponad 180 etiud (połowa na taśmie światłoczułej 35 mm) o łącznej długości odpowiadającej 15 pełnometrażowym filmom. Pod tym względem szkoła jest największym studiem produkcyjnym w Polsce. Filmy powstające na uczelni co roku biorą udział w około 300 festiwalach, m.in. w Cannes, Berlinie, Sundance, Clermont-Ferrand, i zdobywają ponad sto nagród.

Szkoła organizuje też – w Warszawie – własną imprezę: Festiwal Filmów Studenckich „Łodzią po Wiśle”, który w tym roku odbędzie się już jedenasty raz. W dniach 12-13 kwietnia w kinie Iluzjon młodzi filmowcy pierwszy raz pokażą publiczności swoje dokonania artystyczne. To prezentacja około stu filmów fabularnych i dokumentalnych, etiud operatorskich oraz animacji, zrealizowanych w ostatnim roku akademickim. – *Organizujemy festiwal w Warszawie, by pokazać studenckie prace branży filmowej: producentom i dziennikarzom* – mówi Krzysztof Brzezowski, pełnomocnik rektora PWSFTViT ds. promocji i kontaktów zagranicznych. – *To początek życia festiwalowego dla młodych twórców, pierwsze wyjście poza mury szkoły i często pierwsze nagrody.*

Zwycięzcy „Łodzią po Wiśle” zdobywają

Andrzej Chyra w etiudzie „Miruna” w reżyserii Piotra Sułkowskiego

później laury na międzynarodowych festiwalach, czego przykładem są choćby „Opowieści z chłodni” w reżyserii Grzegorza Jaroszuka, film zrealizowany w 2010 roku, a w latach 2011-2012 nagradzany ponad 30 razy. Zwycięzcy z poprzednich lat to dzisiaj cenieni filmowcy, m.in.: Leszek Dawid, reżyser filmu „Jesteś Bogiem” (jego „Bar na Victorii” wygrał festiwal „Łodzią po Wiśle” w 2004 roku), czy Filip Marczewski, który w 2012 roku debiutował w kinach filmem fabularnym „Bez wstydu” (jego etiuda „Melodramat” zwyciężyła „Łodzią po Wiśle” w 2005 roku).

Festiwal jest organizowany w stolicy od 2003 roku. Od początku założeniem było stworzenie forum do rozmowy o przyszłości polskiego kina, w którym uczestniczy profesjonalne środowisko i studenci szkoły filmowej. Najważniejszymi laureatami festiwalowymi są: grand prix, nagrody za najlepszą etiudę fabularną, dokumentalną, animowaną i operatorską, za najlepsze zdjęcia i najlepszy trailer do etiudy. W jury zasiadały dotychczas takie osobistości, jak m.in.: Grażyna Torbicka, Krzysztof Krauze, Paweł Edelman, Krzysztof Ptak, Jan Jakub Koliski, Władysław Pasikowski, Petr Zelenka, Andrzej Bart, Tomasz Raczek.

Z góry zstąpienie

Nasza uczelnia wymaga reformy, przeanalizowania własnego potencjału i możliwości. To wyzwanie dla wszystkich szkół wyższych w Polsce – mówi **JOLANTA RUDZKA HABISIAK**, od września 2012 roku rektor Akademii Sztuk Pięknych w Łodzi.

Jolanta Rudzka Habisiak

Aleksandra Talaga Nowacka: – Gdy śledzi się kolejne wystawy prac studentów łódzkiej ASP, można dostrzec, że malarstwo czy rzeźba stoją tu na ogół nie najlepiej, grafika ma się dobrze, a najciekawsze są prace projektowe...

Jolanta Rudzka Habisiak: – Tak postawiona kwestia zakłada, że z osiągnięciami w obszarze sztuk pięknych jest nie najlepiej. Przeczy temu ostatni Konkurs im. Strzezińskiego. Jeśli chodzi o rzeźbę, nasi pedagodzy i studenci przygotowują prace, które już wkrótce zostaną zaprezentowane w galerii w parku Źródłiska – zapraszam do konfrontacji.

Dydaktyka w obszarze sztuk pięknych jest niezbędną bazą i celem, mamy tutaj duże tradycje i osiągnięcia. Odwołujemy się do dziedzictwa naszego patrona, Władysława Strzezińskiego, ale także, dzięki autorskim programom znakomitych pedagogów, otwieramy studentom wrota do ich własnych artystycznych planet. Dziś nie jest łatwo zrobić karierę. Mimo to są absolwenci, którzy mierzą się z losem artysty. Ogromnie szanuję tę odwagę i pasję. Zamierzam mocno wspierać rozwój pracowni z programami czysto artystycznymi.

Mamy pomysły dotyczące np. rozwoju grafiki artystycznej, która w moim odczuciu ma ogromny potencjał, nie do końca przez nas wykorzystany. Wspólnie z Centrum Grafiki w Urbino organizujemy u nas w wakacje międzynarodowe warsztaty, dzięki którym akademia będzie tętnić życiem. Przyjedzie słynny grafik z Japonii Yuji Kobayashi.

Jesteśmy organizatorem pierwszej edycji Triennale Tkaniny Młodych – towarzyszącego Mię-

dzynarodowemu Triennale Tkaniny – do którego zaprosiliśmy studentów z Europy, ale także Chin, Japonii i Stanów Zjednoczonych. To doskonała promocja akademii i Łodzi.

Z okazji obchodów 120. rocznicy urodzin Strzezińskiego ogłosiliśmy konkurs – studenci będą tworzyli dzieła inspirowane jego osobą i twórczością. Być może takie wyzwanie, związane z koniecznością zagłębienia się w logikę myślenia tego artysty sprawi, że pojawi się nowa jakość. Studenci będą musieli zastanowić się nad tym, jak dalece powinniśmy nawiązywać do dziedzictwa Strzezińskiego, a może je kontestować?

Jeśli chodzi o sztuki projektowe – według Strzezińskiego edukacja projektanta musi być poparta gruntownym kształceniem ogólnoplastycznym. To założenie jest spójne z obecnym trendem wielkiego powrotu designu, dostrzegania roli wzornictwa w codziennym życiu. Mogę potwierdzić, że sztuki projektowe to przyszłość szkoły.

Wracając do tematu, myślę, że uczelnia wymaga reformy, przeanalizowania naszego potencjału i możliwości, jak również ograniczeń, które pojawiły się w nowej rzeczywistości społecznej. To wyzwanie dla wszystkich szkół wyższych w Polsce. Otwieranie studiów doktoranckich, studia w języku angielskim, tworzenie rozbudowanej formuły studiów niestacjonarnych, udział w projektach badawczych, budowanie relacji między szkołą i światem biznesu, szeroka promocja własnych działań – to wszystko jest wysoko punktowane przy obliczaniu ministerialnej dotacji. Nasza uczelnia w podsumowa-

niu za ubiegły rok nie wypadła najlepiej. Stąd wniossek, że akademia potrzebuje zmian. Konieczna jest przebudowa struktury, modyfikacja programów nauczania, otwarcie się na oczekiwania studentów, którzy przychodzą dziś do nas z większym bagażem wiedzy niż kiedyś, zwłaszcza w zakresie najnowszych technologii.

– Czy szkoła zamierza kłaść jeszcze większy nacisk na sztukę projektowania?

– Nie uciekniemy od tej tendencji. W strategię rozwoju dziedzin projektowych wpisuje się przejście przez ASP szkoły na Księżym Młynie, gdzie powstanie Akademickie Centrum Designu. Pracujemy nad jego koncepcją. W tym roku musimy wybrać firmę, która będzie modernizowała obiekt. Od przyszłego roku ruszamy z remontem wnętrza; prace prowadzone będą w trzech etapach – tak, by każdy oddany fragment od razu mógł funkcjonować. Powstaną nowe pracownie projektowe. Wydział Wzornictwa i Architektury Wnętrz dynamicznie się rozwija, przybywa studentów, potrzebujemy nowych przestrzeni.

To ma być centrum łączące wszystkie wydziały wzornictwa polskich uczelni państwowych. Będziemy integrować środowisko akademickie, ułatwiać kontakty z przemysłem, tworzyć wspólne projekty z uczelniami zagranicznymi, zapraszać wybitnych projektantów. Liczymy, że to miejsce, wyposażone w najnowsze technologie, plotery, drukarki 3D, kino 3D, sale konferencyjne, będzie działało od rana do wieczora. Powstanie tam też centrum sportu, z którego będziemy korzystać wraz ze szkołą filmową.

– Czy jesteście konkurencyjni wobec innych polskich uczelni, jeśli chodzi o nauczanie projektowania?

– Jeśli chodzi o ubiór, tkaninę czy biżuterię, plasujemy się w ekstraklasie. Nasz Wydział Wzornictwa i Architektury Wnętrz jest najmłodszy, a jednak skutecznie konkuruje z tymi, które funkcjonują od dawna. W grafice użytkowej także mamy wiele osiągnięć. Ostatnie konfrontacje najlepszych dyplomów projektowych, które odbywają się w Katowicach, wygrała nasza studentka. Młodzi projektanci odnoszą suk-

cesy, opracowując wystrój szpitali: Kopernika, Korczaka, Centrum Zdrowia Matki Polki. To zaczyna być naszą specjalnością.

Współpraca pracowni z przemysłem, przekładająca się na zatrudnienie absolwentów, trwa od dawna. Utrzymujemy ciągle kontakty z firmami, w których studenci mają praktyki, staże, realizują dyplomy. Dzięki tej współpracy studenckie projekty są wdrażane. W każdym semestrze studenci przygotowują projekt na konkretne zapotrzebowanie wybranej firmy. Korzyści są obopólne: firma dostaje dobry produkt, a młody designer uczy się działania na rynku pracy. Przy okazji przekonujemy biznesmenów, że warto inwestować w sztukę, doceniać początkujących artystów. Organizujemy również warsztaty, podczas których studenci uczą się, jak funkcjonować w świecie biznesu, poznają oczekiwania firm.

– Przydałoby się to też malarzom czy grafikom. Prezes łódzkiego domu aukcyjnego ubolewał, że młodzi, którzy chcą u niego sprzedać prace, nawet nie umieją ich opisać...

– Takie warsztaty już się odbywają. Niebawem zaprosimy studentów na spotkanie z panem Wojciechem Niewiarowskim, który opowie, czym jest rynek sztuki, jak na nim funkcjonować, jak powinno wyglądać portfolio. Każdego dnia wchodzimy w obszary, które wymagają uporządkowania, przemodelowania. Mam nadzieję, że w nowym roku akademickim wszystkie zmiany będą wyraźnie widoczne.

– Jakie możliwości rozwoju dają nowopowstałe budynki?

– Do Centrum Nauki i Sztuki przenosimy bibliotekę, która będzie otwarta dla wszystkich łódzian. Będziemy w zintegrowanym systemie bibliotecznym łódzkich uczelni wyższych. Zadaptujemy też archiwum, planujemy digitalizację zbiorów wszystkich realizacji studenckich, dokumentację wystaw. CNiS to również konferencje i wykłady. Chcemy zapraszać uczonych, ludzi estrady, filmu. To ma być miejsce wymiany myśli i doświadczeń.

Jak już powiedziałam, nasz kierunek to rozwój sztuk projektowych, z naciskiem na projektowa-

Akademia Sztuk Pięknych w Łodzi

Foto: MALGORZATA SZAFRAŃSKA

nie ubioru. Centrum Promocji Mody otwieramy w czerwcu. Duża aula z 440 miejscami dedykowana jest pokazom mody, ale będzie pełniła też funkcję sali wykładowej. Zaawansowane są prace nad Tygodniem Japońskim w październiku – z kolekcją przyjedzie wybitna projektantka Yunko Koshino. Chcemy, żeby tam się wciąż dużo działo, nie tylko w obszarze mody. Będziemy współpracować ze szkołą filmową i Akademią Muzyczną. Mamy nadzieję, że część spotkań organizowanych w ramach Łódź Design również odbędzie u nas. Plany są ogromne. Problem, jaki za każdym razem będziemy musieli rozwiązać, to sposób finansowania imprez, bo wiem obiektów tych nie możemy wykorzystywać komercyjnie przez pięć lat.

– **Zamierzają państwo otworzyć się na Łódź...**

– Bezwzględnie! Akademia Sztuk Pięknych usytuowana jest na wzgórzu, a ludzie z zewnątrz nie bardzo wiedzą, jak tu wejść. Chcemy, żeby do szkoły można było łatwo trafić, żeby była dobrze oznakowana. Planujemy przebudowę parteru głównego budynku, by stworzyć bardziej przyjazne wejście. Mamy plan, by powstał tu butik z designem, gdzie będzie można za niewielkie pieniądze kupić zaprojektowane przez studentów przedmioty.

Chcielibyśmy, by główne wejście znajdowało się od strony parku, który powstaje przy ul.

Wojska Polskiego i do listopada ma być gotowy. Ludzie z okolicy będą tu przychodzili na spacer. W przestrzeni wokół obiektu planujemy pikniki, akcje dla studentów – chcemy, by czuli się gospodarzami tego miejsca.

Wyprowadzimy wystawy poza uczelnię: np. prace nagrodzone w tegorocznym Konkursie im. Strzebińskiego – Sztuki Piękne można było oglądać w Ośrodku Propagandy Sztuki.

Przed wszystkim jednak ideę otwartości zrealizuje Centrum Promocji Mody – pokazy będą otwarte dla publiczności, podobnie koncerty czy spektakle. Uczelniane galerie będą czynne dłużej niż dotychczas.

Nawiązaliśmy kontakty ze szkołami plastycznymi niższego stopnia. Głównie z łódzkim liceum plastycznym, ale planujemy cykl spotkań dla szkół z całej Polski. Otwieramy się na naszych potencjalnych studentów. To zresztą ministerialny wymóg, by programy nauczania szkół niższego stopnia miały kontynuację na uczelniach.

W ramach międzynarodowego programu Erasmus napływa do nas coraz więcej studentów, profesorowie z uczelni zagranicznych zgłaszają się z wykładami. Oczywiście nasi także wyjeżdżają w różne strony świata. Zaczynamy być dostrzegani. Ostatnie lata szkoła poświęciła na inwestycje, teraz możemy i musimy skupić się na dydaktyce.

Grafika jak malowana

► Aleksandra Talaga-Nowacka

Doroczny Konkurs im. Strzebińskiego dla studentów ASP w Łodzi – Sztuki Piękne pokazuje rzeczywisty obraz nauczania przedmiotów artystycznych. W tegorocznej edycji wzięło udział niemal stu młodych twórców – taka reprezentacja daje możliwość oceny, które dziedziny sztuki stoją w szkole na wyższym, a które na niższym poziomie. A zatem – dość skromnie prezentuje się malarstwo (choć tym razem nie raziły żadne „koszmarki”). Rzeźba, obiekt, sztuki multimedialne są niemal niewidoczne, za to naprawdę dobra jest grafika warsztatowa. Sprawnych artystów – wielu, załączków geniuszu – brak.

Sporo było kolaży. W tym cykl prac Ewy Wójcickiej: kobiece postaci z przebogatymi sukniami z papierowych wycinków, oraz małe ilustracje Pauliny Sadrak, inspirowane poezją Gałczyńskiego.

Spośród malarzy wyróżniłabym m.in.: Adama Pawłowskiego (sylwetki chłopców), Annę Kmiec (postać dziewczynki z głową misia, bez twarzy), Zofii Jędrzejczak (zwiewne, gładko malowane widoki chmur), Damiana Idzika Idzikowskiego (groteskowe portrety ludzi wykonujących różne czynności) i Ewę Karolską (abstrakcyjne obrazy z motywem leżącej kobiety).

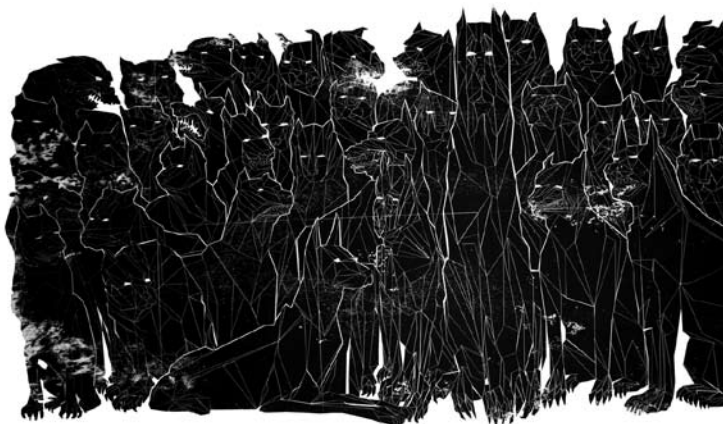
Wśród grafików najbardziej ujęli mnie: Oskar Gorzkiewicz (m.in. zabudowa miasta widziana z góry), Stanislaw Matsilevitch (jego prace zwracały uwagę już rok temu – tegoroczne są jeszcze ciekawsze: nieprzyjazne psie stado staje się metaforą ludzkiego społeczeństwa), Karolina Jaworska (prace z formami roślinnymi) i Katarzyna Klonowska (dekoracyjne grafiki inspirowane mostami Nowego Jorku).

Jeśli chodzi o artystyczne obiekty,

ciekawy pomysł miały Agata Serwińska i Kaja Perczak – warcaby, gdzie pionkami są „kapsle” ze skrótami RTS i ŁKS, a planszą – stylizowany plan Łodzi, albo Agnieszka Rydz – w małych ramkach i gablotkach umieściła figurki-kolaże powstałe np. z połączenia zdjęć ludzi i motyli skrzydeł.

Martyna Cierpisz pokazała interesującą animację poklatkową, w której główną rolę grają... kurze łapki. Krystian Berlak – serię małych, ciekawie kadrowanych zdjęć wnętrz.

Jak co roku „Kalejdoskop” wybierał podczas konkursu laureata swojej nagrody. Powinien umieć fotografować ludzi – wszak nagrodą, oprócz tekstu o artyście, jest możliwość przygotowania przez niego okładki. Pod uwagę brałam dwie osoby. Kaja Kaja pokazała fotomontaże: nagie postacie dorosłych z głową noworodka, i dwa mroczne zdjęcia z kobietą w czarnym „welonie”. Anna Sęp zaciekała mnie cyklem małych zdjęć młodej kobiety. W tych niepozornych fotografiach niezwykle jest klimat – a to dzięki inspiracji barokowym światłocieniem. Ostatecznie wybór padł właśnie na Annę Sęp (która, notabene, jest też autorką niezgorszych grafik).

Fragment pracy Stanislaw Matsilevitcha

Grać! Grać! Grać!

Małgorzata Karbowskiak

Od wielu sezonów rozmawiamy na łamach „Kalejdoskopu” z młodymi aktorami roku dyplomowego PWSFTViT, by pokazać, jak zmienia się świat sztuki widziany ich oczami. Sami się pewnego roku nazwali „Nienasyceni”, a gdyby przejrzeć nasze okładki z ich portretami u progu zawodowego startu, byłyby to plejada dzisiejszych gwiazd! Kilka lat temu ustanowiliśmy także specjalną nagrodę za kultywowanie piękna języka polskiego – dla studenta PWSFTViT. Co się dzieje dziś w ich Teatrze Studyjnym oddanym właśnie po remoncie?

To już nie jeden czy dwa spektakle dyplomowe na czwórkę z plusem, lecz przemyślana w całości, atrakcyjna oferta kierownictwa Wydziału Aktorskiego PWSFTViT. W obecnym sezonie w Teatrze Studyjnym modelowo wręcz połączono ciekawy repertuar z morderczą pracą – i studentów, i uznanych czy wybitnych reżyserów. Wystarczy choćby przywołać spektakl najbardziej merytorycznie znaczący – „Shopping and Fucking” Ravenhilla – dyskusję serio nad problemem odmienności seksualnych, w reżyserii Grzegorza Wiśniewskiego (pisał o nim w grudniu). Ale i dwie najnowsze premie tego sezonu: „Złesny” i „Dwoje biednych Rumunów mówiących po polsku” nie są tuzinkowe. Dają bowiem szansę sprawdzenia się młodym aktorom w najrozmaitszych konwencjach i stylistykach, dotyczących zarówno samego tekstu, kształtu inscenizacji, jak i artystycznego wybrzmienia poszczególnych ról. Ale po kolei.

Dłaczego Agata Duda-Gracz nazwała wyreżyserowany przez siebie (i opracowany literacko) spektakl „Złesny” – pisane razem? Wyjaśnia to jedna z postaci: jeśli opowiadasz sen, zawsze jest on piękniejszy. I rzeczywiście – cały niemal kanon dramaturgiczny opowiada się tu „własnymi słowami” i to w jednym spektaklu. Dozwolone najrozmaitsze środki wyrazu pod warunkiem,

„Złesny” w Teatrze Studyjnym

Foto: GREG NOO-WAK

że zostały wzięte z jakiegoś dobrze zdefiniowanego źródła i „oswojone”. Czy da jednak radę opowiedzieć np. krwawego Szekspira w kilka minut i bez słów? Da. Trzeba „tylko” wielość konfliktów zastąpić wyrazistą metaforą pokazującą dramat wojny przez pryzmat gwałtu na kobiecie, która już nawet nie czuje wstydu. A jak pokazać nie tolerowaną przez innych inność, odmiennosc rodem z Gombrowicza? Wystarczy opowiedzieć – za pomocą anegdoty – historię królowej, co nie mogła przestać ziewać, za co... skazano ją na śmierć. Albo przedstawić najsmutniejszą rzecz na świecie: bezmiar miłości mrówki do... mrówkojada. Nadając temu wymiar poetyckiej przypowieści z morałem. Nie widzieliśmy także jeszcze dotąd takiej transformacji „Trzech siostr” Czechowa, jak tu, w Studyjnym. W ciągu kilkunastu minut nie tylko tworzy się klimat rosyjskiej prowincji, ale jeszcze pokazuje tzw. drugie dno w relacjach całej galerii Czechowowskich postaci. Ośmieszając ich frustracje biorące się z niezdolności do czynu, bierności i apatii. Już wręcz nie wypada wspomnieć o niejakiem Romeo i Julii widzianych przez współczesną dziewczynę z przedmieścia. No właśnie. Teatr absurdu obok surrealizmu, dramat psychologiczny i groteska, trawestacja Wyspiańskiego obok Ionesco, a to wszystko przełamane przez nasze swojskie

złesny z przełomu wieku, bo świat się zmienia i sztuka się zmienia. Młodzież IV roku szkoły filmowej dostała więc zadanie, o jakim można marzyć po debiucie.

Trzeba się było także nie tylko nauczyć inaczej rozumieć różne artystyczne autorytety, ale umieć je interpretować, zachowując własną wrażliwość. Tu kłania się w Studyjnym pisarce najmłodszego pokolenia, Dorota Masłowska, z minidramatem „**Dwoje biednych Rumunów mówiących po polsku**”, wyreżyserowanym przez Małgorzatę Bogajewską. Para przypadkowych młodych ludzi po wspólnej imprezie wędruje po Polsce „samochodowej”, rozpoznając nader wyrazistą charakterystyczność naszej prowincji z balastem jej śmieszności zamieniającej się miejscami w obraz przygnębiający. Ale

te emocje opatrzone są cudzysłowem dystansu w stosunku do teatralnej materii tego spektaklu, w którym każdy z szóstki aktorów ma coś interesującego do pokazania i także zagrania na wybranym instrumencie. Trzeba więc umieć stworzyć kilka ról odmiennych. Ten niezwykle ryzykowny zamiar złożenia wszystkich artystycznych wypowiedzi w jedną całość pozwolił przyjrzeć się aktorom indywidualnie. Wszystko na scenie nabrało wyrazistości – różne odmiany śmiechu i tragedii, wzniosłość i małość, sprawy większe i imponderabilia. I o to chodziło. Nienasyceń w życiu pokazali nienasyceń na scenie.

Byłoby krzywdą niezauważenie ich i spektakli w werdyktach jury Festiwalu Szkół Teatralnych. Wszystkiego najlepszego!

Prapremiera w garderobie

Małgorzata Karbowskiak

Role się odwróciły. Głównymi postaciami w spektaklu „**Artyści prowincjonalni**” są nie aktorzy, a... my. Widzowie, w których wrażliwości, wiedzy i doświadczeniu przegląda się cały świat teatru. A właściwie jego fobie, kompleksy, koszmary. I nie zawsze są to tylko stereotypy kształtowane przez media czy opinie szeptane. Piekło jest też w samym teatrze, związane z jego naturą. W takich warunkach mentalnych rodzi się „produkt artystyczny”, a czasami wielka sztuka.

Agnieszka Jakimiak napisała specjalnie na tegoroczny Festiwal Sztuk Przyjemnych i Nieprzyjemnych tekst bliski esejowi, a Weronika Szczawińska znalazła dla niego właściwą formę w Teatrze Powszechnym. Nie ma tu linearnej akcji, logiki dramaturgicznej, są natomiast postacie szafujące różnorodnymi pojęciami z gramatyki języka teatru. I refleksje czy bon moty związane z jego mechanizmami i oddziaływaniem – z jednej i drugiej strony rampy. Mówi się tu licznymi odwołaniami do dramaturgii pol-

skiej i obcej, tworzy własne skojarzenia. Mamy na scenie zatem to, co kojarzy się nam z Melpomeną. Książki, stopy książek, piramidy książek i morze kawy. Fragmenty maszynierii teatralnej, instrumenty, pulpity sterownicze, aparaturę oświetleniową. Oraz atrybuty foyer i widowni z fotelami. Te wszystkie miejsca związane są z określonymi fobiami. Np. czego się boi reżyser? Oczywiście teatru nieogromnego. A aktor? Twarzy widzów odwróconych do tyłu. A ileż można powiedzieć o „widzimi się widza”!

Swoje nam się dostało, nam, tzn. piszącym o teatrze. Zadaje się koronne pytanie: Co krytyk (recenzent) widział, gdy widział? No cóż, trafnie postawiona kwestia... Dlatego tym bardziej polecam ten spektakl, bo warto przejrzeć się w tym lustrze wszelkim upiorom spod sceny. Grają, zgrabnie mieszcząc się w „prześmiewczej” konwencji: Jakub Kotyński, Aleksandra Listwan, Piotr Wawer, Arkadiusz Wójcik, Krzysztof Kaliski; scenografia i kostiumy: Izabela Wądołowska; muzyka: Krzysztof Kaliski.

Rock Tuwima

► Dariusz Drewnicz

Setną rocznicę debiutu Juliana Tuwima uczcili nagraniem płyty z jego utworami. Teraz muzycy łódzkiego zespołu Rambo Jet jeżdżą z koncertami po województwie.

Zespoły rockowe czy punkrockowe raczej nie nagrywają albumów koncepcyjnych, na których piosenki tworzą spójną całość pod względem literackim lub muzycznym i są skupione wokół pozamuzycznego tematu. Istnieją jednak wyjątki potwierdzające regułę: Husker Du, Sham 69, Jethro Tull, a z polskich grup: Klan, Armia, Lao Che. Longplaye tematyczne są jednymi z lepszych w ich dorobku artystycznym. Co więcej, przechodzą do klasyki gatunku i stają się wzorem do naśladowania dla kolejnych pokoleń muzyków. Czy tak będzie w przypadku albumu „Tuvim” zespołu Rambo Jet?

Grupa została założona w 2004 roku z inicjatywy dziennikarza muzycznego, producenta, fana reggae i punk rocka – Sławomira „Słonia” Maciasa. Przez dwa lata zespół funkcjonował na scenie klubowej jako trio, z legendarnym gitarzystą Ziemowitem Kosmowskim (Brak, Rendez Vous) oraz wokalistą i basistą Jackiem Januszewiczem.

W 2006 roku powstała pierwsza płyta grupy, która została wydana własnym sumptem dopiero wiosną 2012 roku. W 2007 roku trio, z udziałem jeszcze dwóch muzyków, pod nazwą Kosmofski zarejestrowało i wydało płytę „Tytułu Brak” z mieszaniną punka, jazzu, muzyki żydowskiej i miejskiego folklu. Na tej płycie, poświęconej Łodzi wielokulturowej, zaśpiewał m.in. Muniek Staszczuk... W 2009 roku zmarł 27-letni Januszewicz. Po roku powstał „nowy” Rambo Jet, który wykonuje niektóre jego utwory.

Z okazji przypadającej w tym roku setnej rocznicy debiutu Juliana Tuwima łódzcy muzycy postanowili przygotować płytę z wierszami po-

ety. Jego wybrane utwory zespół wykonuje na koncertach już od prawie dwóch lat, a słuchacze dobrze przyjmują nowy repertuar. – *To są bardzo ostre w wymowie, nadal współczesne teksty* – mówi wokalista Piotr Nowak. Połączenie z muzyką inspirowaną twórczością Lou Reeda, Sex Pistols, The Clash, Boba Marleya, Nirwany, bluesem czy rockabilly podkreśla społeczne przesłanie wierszy Tuwima.

Przez ponad 40 minut słuchamy dobrze zaranżowanych i zagranych melodii, skomponowanych w większości przez zespół i nawiązujących do korzeni punk rocka. Album zawiera 11 utworów. Otwiera go „Prośba o piosenkę” – na początku jest akustycznie i balladowo, od połowy utworu słychać ostrzejsze gitarowe riffy, rockowo, ale nie nachalnie brzmi perkusja. Muzycy pokazują już w pierwszym utworze, że znają swoje rzemiosło. Autorem muzyki do drugiego utworu – „Złotej polskiej jesieni” – jest Ziemowit Kosmowski. Powstał utwór w stylu The Rolling Stones z elementami nowej fali. Uwagę zwraca gra Zbigniewa Nikodemskiego (Rezerwat) na instrumentach klawiszowych. Podobnie jest w „Ci, którzy nie wiedzą”. Takich smaczków jest więcej...

W piosence pt. „Łódź” soczysty rock i mocny głos Piotra Nowaka korespondują ze słowami: „najdroższe miasto na świecie”. Wokalista rozumie sens tekstów Tuwima, co korzystnie wpływa na rockową interpretację we wszystkich utworach.

„Znów to szuranie” to utwór znany z listy przebojów Polskiego Radia Łódź, gdzie trafił na pierwsze miejsce. Muzykę skomponował Marian Lichtman (Trubadurzy), który udowod-

nia, że nieprzypadkowo jest wziętym producentem muzycznym, potrafiącym nadać kompozycjom komercyjny charakter z zachowaniem artystycznych wartości.

Słuchamy dalej – w utworze „Do krytyków” jest psychodelicznie, w stylu Lou Reeda, Nirvany. „Raport” – spokojny, można nawet powiedzieć: w stylu poprockowym, ale gdy Nowak zaczyna śpiewać, a w zasadzie deklamować: „poza tym – jest w Polsce wolność” i towarzyszy mu hardrockowa ściana gitar, tak samo brzmiąca perkusja oraz chórki zespołu to... jest to moment, który wywołuje dreszcze. Zjawisko bardzo pożądane przez miłośników rocka.

Mało znany „Extrablatt” powstał w wersji rockabilly, a „Zacisnąć zęby”, skomponowane przez Piotra „Chypisa” Pachulskiego, frontmana Normalsów, w stylu – jakże by mogło być inaczej – garażowym z domieszką Sex Pistols.

Na płycie w ostatniej chwili znalazł się słynny „Na pierwszy znak” z muzyką Henryka Warsa. Zastąpił utwór „Pocałujcie mnie wszyscy w dupę”. Zmiana repertuaru spowodowana była problemami dotyczącymi praw autorskich do tego wiersza Tuwima. Trochę szkoda, ponieważ w tym utworze na płycie demo świetnie zabrzmiała sekcja dęta (dobrze też wypada m.in. w „Ci, którzy nie wiedzą”).

„Na pierwszy znak” – szlager lat 30. XX wieku został zaśpiewany po raz pierwszy przez Hanke Ordonównę do ścieżki dźwiękowej filmu „Śpieg w masce” z 1933 roku. Utwór wykonywali m.in.: Hanna Banaszak, Gaba Kulka, Natasza Urbańska, Edyta Górniak, Robert Janowski. Piosenka w wersji Rambo Jet została nagrana z łódzką wokalistką Klarą Jędrzejewską (niedawno ukazał się jej debiutancki album „Away”). To połączenie jamajskich rytmów, tanga, jazzowej trąbki Pawła Samokhina (kolejny smaczek) ze skontrastowanymi głosami wokalistów – delikatnym, dziewczęcym śpiewem 17-latk i roc-

kowym Nowaka. Melodia nadal wpada w ucho i, słuchając jej, „trudno sercu się sprzeciwić, gdy wyrwa się i drży”.

Kompozytorem muzyki do jednej piosenki jest Marek Sart (czyli Jan Szczerbiński). Zespół nagrał też w reggae-funkowej aranżacji wykonywane przez Czesława Niemena „Wspomnienie”.

Dzięki tym dwóm utworom płyta pokazuje potęgę nie tylko od buntowniczej strony.

Album „Tuvim” przypomina, że poeta tworzył wiersze społeczne, metafizyczne, religijne, polityczne. Muzycy rockowi lubią takie teksty – *Powstała mocna, zaangażowana płyta o tym, żeby brać sprawy we własne ręce i nie poddawać się marazmowi tłumu* – mówi Sławomir Macias, pomysłodawca projektu, perkusista Rambo Jet. Płytę zespół zadedykował... bohaterom zapomnianych łódzkich strajków z lutego 1971 roku.

Drugi longplay jest testem dla każdego zespołu. Kapele starają się uwodnić, na co naprawdę je stać – w przemyśle muzycznym takie zjawisko określane jest „syndromem drugiej płyty”. Oczekiwanie ze strony słuchaczy i krytyków są duże, a tymczasem często następuje zniżka formy, spadek potencjału, wyczerpanie się pomysłów. W przypadku „Tuvima” jest odwrotnie – kryzys ominął łódzki Rambo Jet bardzo szerokim łukiem.

Album wyprodukowany przez Submarine Records zespół nagrał w składzie: Piotr Nowak – śpiew, Łukasz Jabłoński – gitary, Hubert Kozera – bas, śpiew, Sławomir Macias – bębny, śpiew, Kuba Niedziałek – gitary. W nagraniach, oprócz wspomnianych w tekście artystów, udział wzięli także: Marek Maciejewski, Bernard Zdonek, Mariusz Młynarczyk, Łukasz Lach (L.Stadt), Jakub Koźba (Power of Trinity).

Płyta zawiera plik z książką biograficzną o Tuwimie, którą napisał znawca Łodzi i twórczości poety, Ryszard Bonisławski.

Foto: BOGDAN SOBIESZEK

Muzeum Regionalne w Kutnie

► Bogdan Sobieszek

– *Same wystawy i działalność edukacyjna już nie wystarczają* – mówi dyrektor Muzeum Regionalnego w Kutnie Grzegorz Skrzynecki. – *Trzeba znaleźć sposób, żeby zachęcić ludzi do udziału w imprezach kulturalnych. To może być cykliczne, ważne wydarzenie, które będzie kojarzone tylko z placówką. Dlatego w ubiegłym roku w listopadzie po raz pierwszy zorganizowaliśmy „Spotkania z historią”. Przecież historią interesują się niemal wszyscy. Jednak typowymi konkursami, odpytywaniem z dat i faktów nie da się zachęcić młodzieży do przychodzenia do muzeum. Podeszliśmy do sprawy inaczej.*

Motywy przewodnim była epoka napoleońska – wypadała bowiem 200. rocznica ucieczki Napoleona spod Moskwy, podczas której cesarz przebywał w Kutnie przez parę godzin. Z tej okazji odbyły się dwa koncerty (pieśni patriotycznych i muzyki klasycznej), turniej gier komputerowych i planszowych, konkurs plastyczny, dwie debaty (dla gimnazjów i dla liceów), prelekcje historyków, gra miejska i zabawa dla najmłodszych, podczas której dzieci dowiedziały się o różnych faktach historycznych. Zespół Wiśła przedstawił tańce w strojach z epoki, a grupa rekonstrukcyjna – pokaz potyczki.

Najważniejszym wydarzeniem była oczywiście wystawa. Zgromadzono kilkaset ekspona-

tów z prywatnych kolekcji, a także z archiwum w Łowiczu, muzeum w Nieborowie, biblioteki w Warszawie i muzeum w Krośniewicach. Najciekawsze były zbiory związane z miastem. Pierwszy raz został zaprezentowany wypożyczony z Łowicza oryginalny dokument wystawiony przez gen. Jana Henryka Dąbrowskiego w Kutnie. Można było także zobaczyć m.in. orły wojsk polskich z okresu Księstwa Warszawskiego oraz ciekawostkę – włos Napoleona. Ukazał się też obszerny katalog wystawy.

– *Pokazujemy nie tylko, że historia jest ciekawa, ale że to miasto jest ciekawe, bo wszystkie te wydarzenia jakoś łączą się z Kutnem* – wyjaśnia dyrektor Skrzynecki. – *Przecież nie w każdym mieście w Polsce był Napoleon. Pierwszego dnia po wybuchu powstania styczniowego mieliśmy w Kutnie Rząd Tymczasowy. Jest tablica, ale ilu mieszkańców o tym wie? Jedna z największych bitew I wojny światowej to bitwa pod Kutnem. Stacjonowali u nas legionści generała Józefa Hallera. Potomkowie zostali. To wszystko działo się w naszym mieście. Chcemy o tym ludziom mówić, zachęcać młodzież i nauczycieli, żeby przychodzili do muzeum i uczyli się tu historii regionalnej. „Spotkania” w tym roku w listopadzie poświęcimy powstaniu styczniowemu.*

Ale i na co dzień muzeum nie ogranicza się tyl-

ko do zorganizowania wystawy. Po każdej ekspozycji musi zostać ślad w postaci katalogu – to jest efekt działalności badawczej pracowników. Wernisaż musi być wyjątkowym wydarzeniem – każdy gość dostaje katalog, organizowany jest koncert, prelekcja, pokaz filmu lub kiermasz.

Muzeum Regionalne w Kutnie jest placówką młodą, dlatego nie może się pochwalić imponującymi zbiorami. Powstało 19 października 1981 roku. Jego działy to: archeologia, historia, przyroda, etnografia, sztuka i bitwa nad Bzurą (oddział istniejący od 1969 roku). Już przed I wojną światową było muzeum w Domu Dochodowym Straży Ogniowej – ale niestety Niemcy wszystko zniszczyli i rozkradli. Później, w latach 70. zbiory gromadzono w miejscowej bibliotece. Ostatecznie przepadły i nie wiadomo, co się z nimi stało. Na siedzibę obecnego muzeum przeznaczono budynek starego ratusza (w stylu neoklasykistycznym, projektu Bonifacego Witkowskiego, zbudowany w 1845 roku).

– *Cały czas kupujemy eksponaty* – mówi dyrektor Skrzynecki. – *Wspólnie z miejscowymi*

rzeźbiarzami stworzyliśmy szopkę kutnowską, a każda figura wykonana była przez innego twórcę. Wcześniej powstał targ kutnowski. Ostatnio kupiliśmy broń – karabiny francuskie do sali generała Hallera. Przekazano nam w prezencie dwa kompletne mundury oficerskie z września 1939 roku – unikaty. Szukamy oczywiście rzeczy związanych z naszym miastem. Szperamy tu na miejscu, ale i w Internecie. Udało nam się upolować kolekcję pocztówek – zdjęć sprzed I wojny światowej. Do sprzedaży na e-Bay wystawił je ktoś z Berlina. Gdy organizujemy wystawy o regionie, mieszkańcy przynoszą eksponaty i po zakończeniu często nam je zostawiają. W magazynie mamy też kilkadziesiąt macew z cementarza zniszczonego przez Niemców w czasie wojny – opisałyśmy je, przetłumaczyłyśmy inskrypcje. Czekamy na pomysły, co z nimi dalej zrobić.

Muzeum chce wychować sobie nowe pokolenia odbiorców, dlatego powstał uniwersytet dziecięcy dla kutnowskich przedszkoli. W akcji uczestniczy 750 dzieci, które raz w miesiącu biorą udział w różnych wydarzeniach w muzeum – od rzeźbienia w glinie, garncarstwa, po spotkania z przyrodnikiem, od przygotowywania ozdób świątecznych po opowieści historyka o czasach szlacheckich.

Grzegorz Skrzynecki: – *Niedawno byłem świadkiem takiego zdarzenia na ulicy: mamek prosi „Mamo, wejdźmy do muzeum”. W odpowiedzi słyszy: „Nigdy tu nie byłam, nie wiem, co tam jest”. „To ja ci pokażę” – w życiu bym nie uwierzył, gdybym sam nie słyszał. To znaczy, że nasza praca przynosi efekty.*

Foto: z archiwum Muzeum Regionalnego w Kutnie

„Spotkania z historią” w Kutnie

MUZEUM REGIONALNE
WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Muzeum Regionalne w Kutnie

pl. Marszałka Józefa Piłsudskiego 20, 99-300 Kutno
tel.: +48 24 254-79-64
tel. kom.: +48 505 01 98 90
fax.: +48 24 254-95-10
email: ratusz@muzeumkutno.com

Czynne codziennie (oprócz sobót) w godzinach 10–16
Bilety: 5 zł i 2,5 zł (w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe: „Rzeźba po kutnowsku”,
„Miasto w czasie i w przestrzeni”

Wysokie loty

► Maria Sondej

Młode łódzkie wydawnictwo Oficyna opublikowało dwie książki dla dzieci chińskiego autora, ale specjalizuje się też w ambitnej prozie i poważnych pozycjach z dziedziny kultury.

Firma zadebiutowała jesienią 2009 r. Jej pierwszą propozycją była „Pamięć Shoah”, która ukazała się w 65. rocznicę likwidacji Litzmannstadt Getto. – *Książka dostała dobre recenzje, szybko się rozeszła i w 2011 roku zdecydowaliśmy się na drugie wydanie. Zmienione i rozszerzone* – mówi dyrektor i współwłaściciel wydawnictwa Łukasz Urbaniak. Spośród około 80 zamieszczonych w pierwszym wydaniu artykułów aż dziesięć wycofano, zastępując je innym opracowaniem tego samego tematu lub tematem nowym. Książka do dziś jest w obiegu akademickim – przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego została zakwalifikowana jako podręcznik.

Wydawnictwo powoli się rozwija, co roku wydaje kilka pozycji, ale – jak dotąd – w żadnym roku nie udało się przekroczyć „zaczarowanej” liczby 10. Książki coraz lepiej się sprzedają, więc przyszedł czas na rozbudowanie dystrybucji, ale i promocji. – *Może trafiemy w końcu na tytuł, który – zachowując merytoryczny poziom – osiągnie także sukces komercyjny i zarobi na kilka tytułów z dziedziny filozofii, uznawanej na rynku za niszową?* – marzy dyrektor. Na razie cieszy się, że Oficyna jest już rozpoznawana przez specjalistyczne ośrodki naukowe. Duża w tym zasługa

dobrego startu pierwszej pozycji z serii o filozofach francuskich – „O gramatologii” Jacques’a Derridy z 2011 r. pod redakcją Bogdana Banasiaka, z jego przedmową, posłowiem i w jego tłumaczeniu. Miała duży rezonans, sprzedało się sporo egzemplarzy. Dopiero w tym roku planowana jest kolejna.

Ukazały się także cztery książki z serii „Nietzsche” pod redakcją Pawła Pieniżka.

Interesująco rysuje się cykl „Archiwa popkultury”. W jego ramach w 2010 r. wydrukowano książkę Janusza Dunina „W Bi Ba Bo i gdzie indziej. O humorze i satyrze Miasta Łodzi od Rozbickiego do Tuwima”. – *Autor opublikował ją w latach 60. XX wieku, ale wtedy nie trafił w odpowiedni czas. Teraz, z dużą pomocą wdowy po profesorze, przygotowaliśmy nowe wydanie, z fascynującą grafiką oraz uzupełniającymi prace aneksami.*

Ciekawie zapowiadają się też książki dla dzieci. W 2010 r. trafiła do księgarń pięknie wydana publikacja Zofii Urbanowskiej „Gucio zaczarowany” z rysunkami Bohdana Butenki. W roku 2012 Oficynę opuściły dwie pozycje Jimmy’ego Liao: „Dźwięki kolorów” i „Księżyc zapomniał”. – *To niezwykle autor, ma na koncie ponad 30 książek, które i pisze, i ilustruje. Ich łączny nakład przekroczył w Chinach*

officyna

trzy miliony egzemplarzy, nic więc dziwnego, że Liao jest bardzo popularny. Prawdę mówiąc, wcale nie jestem pewien, czy to są książeczki dla dzieci, czy dla dorosłych. Jedni i drudzy znajdują w nich coś dla siebie, bo to książki uniwersalne.

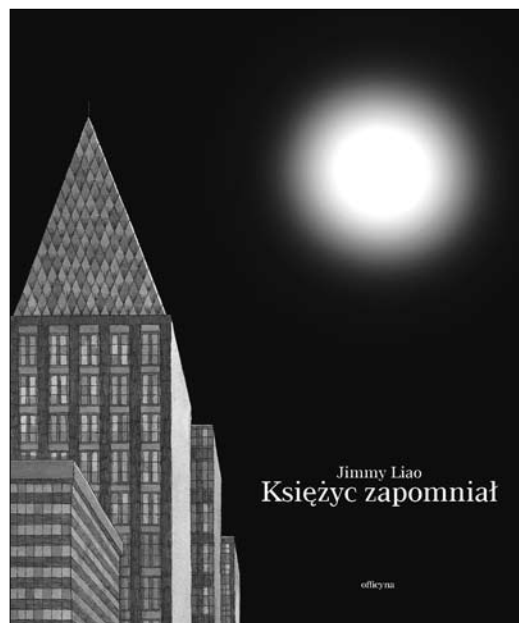
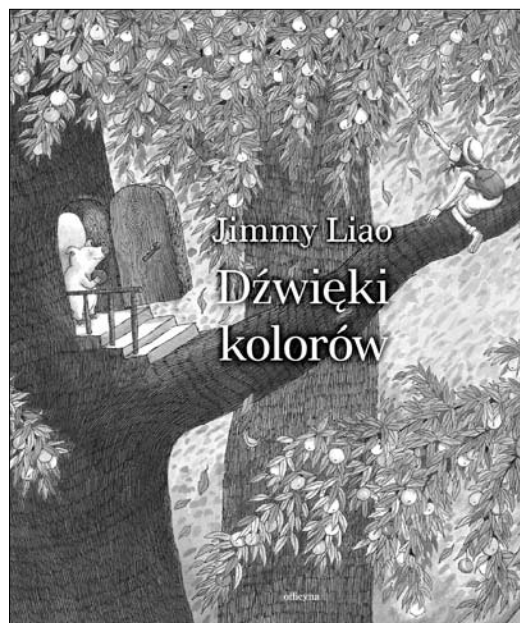
Dla polskiego czytelnika interesujące jest to, że „Dźwięki kolorów” zainspirowane zostały poezją Wisławy Szymborskiej. Mottem książeczki są słowa: „Wielkie to szczęście nie wiedzieć dokładnie, na jakim świecie się żyje” (z wiersza „Wielkie to szczęście”). – Liao chyba w ogóle inspirował się kulturą europejską, widać to także w ilustracjach jego autorstwa, niektórzy widzą tu powinowactwa z kreską Stasysa i Sempego – uważa Urbaniak.

Wydawnictwo, zdaniem dyrektora, już zaczyna się „dookreślać”. – Rysują się trzy wyraźne grupy tematyczne naszych publikacji. To filozofia i teoria kultury, proza – ale ta ambitniejsza, a także twórczość dla dzieci. Tę ostatnią trzeba w tej wyliczance traktować dosyć umownie. Łukasz Urbaniak uważa, że dziś klasyfikacja wiekowa nie ma sensu, bo coraz więcej utworów pisanych jest na kilku poziomach znaczeniowych – adresowane są zarówno do dzieci, jak i do dorosłych.

Officyna nie interesuje się lodzianami. – Zostawiamy je Wydawnictwu Księży Młyn, to ich profil. Nas ciekawi niewykorzystywany potencjał intelektualny Łodzi. Młode wydawnictwo pragnie być miejscem, w którym łódzcy naukowcy mogliby publikować swoje prace. – We współpracy z prof. Małgorzatą Leyko z Instytutu Kultury Współczesnej UŁ przygotowujemy nową serię. Może już w przyszłym roku ukaże się na rynku, ale na razie jeszcze za wcześnie mówić o szczegółach.

Współwłaścicielami firmy są syn (Łukasz) i matka (Urszula). – Cała moja rodzina związana jest z poligrafią. Ojciec przez wiele lat był zecerem, brat – drukarzem, mama – korektorką. Łukasz Urbaniak od dawna marzył o stworzeniu własnego wydawnictwa, w realizacji pomogli mu rodzice. On sam, im dłużej prowadzi Officynę, tym bardziej upewnia się, że w tej branży trzeba być pasjonatem. – To sposób na życie, a nie na zarabianie – uważa.

Najbliższe plany wydawnicze Officyny to dwa tytuły, które pojawią się w serii „Twarze kontrkultury” prowadzonej przez znakomitych łódzkich tłumaczy: Jerzego Jarniewicza i Macieja Świerkockiego.

Mam tak samo?

Nigdy nie lubiłem czytać tekstów tzw. „krytycznych”. Kiedyś sądziłem, że głównie ze względu na język, jakim posługują się „krytycy”: niezrozumiały, przemądrzały, hermetyczny – tak mi się wydawało i złościłem się. Teraz trochę ochłonąłem i widzę, że po prostu czytałem nie tych krytyków, co trzeba, a tamci to po prostu grafomani, którzy nie mają pojęcia, jak zajmująco pisać o pięknie lub w najgorszym razie o geniuszu. Innymi słowy, „jak sze nie rozumie to sze nie tłumaczy”, jak powiedział Eryk Lipiński w Teatrze Żydowskim.

Nie zawsze jednak ma się sposobność spotkania właściwego krytyka na właściwym miejscu i wtedy co? Wtedy zostaje albo własna wyobraźnia, albo artysta, który na pewno odkryje wszystkie tajemnice swojego dzieła.

Nie ukrywam, że obracam się również w środowisku artystów i zauważyłem rzecz co najmniej zastanawiającą: oni bardzo rzadko rozmawiają o sztuce. A przecież spotyka się na imieninach ludzi, którzy potrafią godzinami opowiadać o ubezpieczeniach albo produkcji-hodowli, a raz spotkałem operatora koparki, który poza kopaniem świata nie widział. Zupełnie jak Eugeniusz Priwiezencew, sąsiad Miauczyńskiego w „Nic śmiesznego”, który całymi dniami wiercił dziury w ścianach i chwalił się, że wieczorem wpadną do niego koledzy z wiertłami i będą borować... Czy mają Państwo tak samo? Że tylko o pracy? Czy ja też „mam tak samo”?

Byłem na wystawie o takim tytule. Skusiły mnie oczywiście nazwiska wystawiających artystek, ale też i magia miejsca, w którym nigdy nie byłem. Nazywa się Szósta Dzielnica, a „Mam tak samo” powstało we współpracy ze stowarzyszeniem Otwarta Wystawa. Lokal – wyborny, jak i adres – Piotrkowska 102, front, II piętro.

Ja już te prace kilka razy w Łodzi widziałem. Nieraz pisałem o obrazach Magdaleny Moskwy – czego by się nie napisało i tak będzie przerażająco niewiele. Myślę, że gdyby żyła w średnio-

wieczu, to przed jej obrazami w Wielkim Poście tłumy pokutników zanosilyby się płaczem... Tyle w nich milczenia, wyczekiwania i cierpienia... I o rzeźbach Dagmary Horab, które są jak drogocenne znaleziska, wykopane z ziemi po tysiącach lat, i które zawsze będą zachwycać misternym wykonaniem. I o postaciach – kształtach z czerni, które rzeźbi, fotografuje, komponuje z różnych materiałów – Dominika Sadowska.

I tu postanowiłem w końcu porozmawiać o sztuce dzięki Kieślowskiemu i jego „Personelowi” – w filmie dwóch krawców: Sowa i Romek Januchta rozmawia o stosunkach panujących w teatrze, a te Sowa podsumowuje: *Wiesz, myśmy w naszej szkole więcej mówili o sztuce niż ci tutaj, artyści...* Czy miał rację? Czy rzeczywiście artyści jedynie bywają w świecie sztuki, a na co dzień są tylko szarymi przechodniami?

I zagadnąłem Dominikę Sadowską o tę czern, która pokrywa każdy obraz, każdą „rzeźbę”, jest jej pełno i wszędzie na każdej fotografii. I kiedy usłyszałem historię, że najpełniej, najlepiej, najwyraźniej widzi w ciemności, która ją fascynuje to... aż mnie... olśniło! Co do jej obrazów, ale i tego, że (czego byłem w zasadzie pewien) artyści jednak nie są zwykłymi przechodniami, a sztuka jest dla nich ważna, bywa że najważniejsza.

Bardzo mnie też zastanowiła... Rzeźba? Konstrukcja? Dzieło stworzone przez Krystynę Daniellę Jałkiewicz. Obszedłem ten przedmiot po wielokroć i próbowałem odgadnąć, jakie jest jego przeznaczenie? Czy to instrument, a jeśli tak, to jakie dźwięki wydaje? Czy może totem? Jakaś wersja różańca? Maszyna? Fragment krosna tkackiego? A może mandala? A może stół? Albo rzeźba przedstawiająca jakieś zwierzę – w końcu dało się w niej zobaczyć masywny korpus z drewna wsparty na czterech nogach?

Chciałbym kiedyś porozmawiać z artystką na ten temat. W prasie napisali, że to „obiekt rzeźbiarski *Smutki* i ilustruje poczucie osamotnienia...”

Maciej Cholewiński

Kwiat, co się przewinał

Początkowo chciałem dać tytuł „Szlak trafia literatów”, ale jego podejrzana nieortograficzność powstrzymała mnie od dowcipu. A wszystko stąd, że z okazji Roku Tuwima przygotowujemy w Urzędzie Marszałkowskim przewodnik „Szlak Literacki Województwa Łódzkiego”. Lista pt. „Wybór literatów do przewodnika” liczy osiem stron. Rzuciłem się na nią z ciekawością, bo przecież nie o wszystkich literatach zamieszkujących ongiś nasz region człowiek ma pojęcie. Najpierw ze smutkiem znalazłem osobistych znajomych. Andrzej Barbaryko. Zbyszek Dominiak. Jacek Bierezin... Znakomici poeci, znakomici koledzy. Napłynęły wspomnienia. Właśnie „napłynęły”, bo iluż naszym rozmowom towarzyszyły ulubione przez literatów płyny... Ale po kolei. Listę otwiera Asz Szalom – urodzony w Kutnie wybitny prozaik i dramatopisarz. Niedaleko od niego w spisie ulokowała się Anna Białaczowska z Białaczowa, matka Jana Kochanowskiego. Chyba tylko ze względu na syna, bo sama raczej nie pisała, ale niech będzie. Joachim Bielski, Wacław Borowy oraz Marian i Kazimierz Brandysowie to nazwiska mi znane. O Kazimierzu Chłędowskim (1843-1920) nigdy nie słyszałem, choć był pisarzem, pamiętnikarzem, badaczem kultury, satyrykiem, historykiem i popularyzatorem kultury włoskiej. Maria Dąbrowska – wiadomo. Jan Długosz – oczywiście. Kolejny znajomy! Tadeusz Gicgier, który oprócz tego, że był poetą, był też prezesem spółdzielni dziennikarskiej „Karuzela”, w której pracowałem od 1991 r. do końca istnienia tego popularnego dwutygodnika satyrycznego... Teodor Goździkiewicz, poeta. Wśród miejsc z nim związanych znajdzie się, czytam w spisie, „Zgierz-Aniołów: msc. ukrywania się przed UB. msc. pracy”. Gdzie mógł ukrywać się poeta, jak nie wśród aniołów? Mikołaj Gumilow. A, ten to moja zasługa. Powalczył w okolicach Piotrkowa w 1914 r. Nocował też w Koluszkach, a w Skotnikach zażył się z miejscowym proboszczem. Je-

rzy Jarmołowski, znajomy... Iluż ich już nie ma! Na „K” – sama klasyka: Karpiński Światopełk, Kern Ludwik Jerzy, Kitowicz Jędrzej, Konopnicka Maria, Kosiński Jerzy, Krasicki Ignacy (pałac biskupi w Skierniewicach!!!). Dalej Andrzej Frycz Modrzewski. Pochowany w Małeczu w powiecie tomaszowskim. Grób się nie zachował. Może warto poszukać? Naruszewicz Adam. Zwiedzał Petrykozy, Białaczów i Drzewicę. Jan Chryzostom Pasek. Urodził się w Węgrzynowicach w powiecie tomaszowskim. A Marian Piechał, Janina Porazińska (Reymonta pomijam, bo to oczywistość. Tuwima też, skoro ma cały rok dla siebie), Janusz i Tadeusz Różewiczowie... Ba – nawet Sienkiewicz był w Łodzi, Ozorkowie, Sokolnikach, Piotrkowie, Strzałowie, Arkadii. Jeszcze i Stanisław Wyspiański – m.in. w Drzewicy i Paradyżu rysował zabytki... Na deser Jarosław Iwaszkiewicz, Narcyza Żmichowska, Horacy Safrin, Zbigniew Nienacki (kto czytał osadzoną w łódzkich realiach powieść „Laseczka i tajemnica”?) i wielu innych. Przez Łódzkie przewinał się kwiat literatury polskiej (za sformułowanie „kwiat się przewinał” powinienem trafić na opisywaną listę, ale może dopiero w następnej edycji przewodnika). Powinniśmy być dumni. Ziemia łódzka wydała, choć, niestety, także już przyjęła, naprawdę wspaniałych twórców. Zasługują na to, by odbyć wycieczkę śladami ich pobytu w licznych miejscowościach regionu.

Listę pisarzy przygotowały żmudnie i cierpliwie specjalistki z Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Piłsudskiego w Łodzi. Osobiście dodałbym do „wykazu” jeszcze Mickiewicza. Skoro wspominał o Zgierzu – pamiętacie?: „Potem uciekł aż do Zgierza i tam przystał za żołnierza” – to pewnie w Zgierzu bywał.

Poza tym spoczywa w Justynowie koło Łodzi. On i Słowacki. Nie wierzycie? Odwiedźcie więc stary cmentarz ewangelicki. Mocno was zdziwi, kto tam leży...

Michał B. Jagiello

KARIERA

Piosenki pisane nocą

▼ Agnieszka Lis

Śpiewa, gra w spektaklach i filmach – Piotr Rogucki w kwietniu znów wystąpi w Klubie Wytwórnia. Znany jest jako wokalista i autor tekstów popularnego łódzkiego zespołu Coma, wykonującego rockową muzykę gitarową. Jak udało mu się osiągnąć sukces?

Zaczynał od występów na festiwalach piosenki turystycznej i poetyckiej, najpierw solo, a potem z zespołem.

– *Wygrałem konkurs Festiwalu Piosenki Aktorskiej we Wrocławiu. Okazało się, że mam image! Nieważne, że zespół był rockowy, a nagroda za poezję śpiewaną. Najważniejsze, że znalazł się powód do pokazania nas* – mówił artysta „Rzeczypospolitej” o początkach swojej kariery.

Rogucki próbował dostać się do łódzkiej „filmówki”, a gdy się nie udało, rozpoczął studia w Państwowej Wyższej Szkole Teatralnej im. Ludwika Solskiego w Krakowie. Musiał pogodzić naukę z występami z zespołem. Trudna sytuacja skomplikowała się jeszcze bardziej, gdy rozpoczął współpracę z Teatrem Rozmaitości Grzegorza Jarzyny i w jednym ze spektakli – „Zaryzykuj wszystko” – dostał główną rolę. Sztuka odniosła sukces, a muzykowi zaproponowano występ w kolejnym przedstawieniu – „Festen”, u boku Magdaleny Cieleckiej i Andrzeja Chyry. Plany zniweczyła choroba – artysta dostał zapalenia dróg oddechowych, spowodowanego... wdychaniem mąki ziemniaczanej (jego bohater zażywał kokainę, teatralni rekwizytorzy wymyślili więc, że będzie wciągał właśnie mąkę). Rogucki stanął wtedy przed wyborem: albo nadal starać się o role teatralne, albo poświęcić się muzyce. Wygrała muzyka.

Wokalista do tej pory wydał sześć albumów z zespołem i dwie płyty solowe. Debiut Comy „Pierwsze wyjście z mroku” (2004), zawiera zarówno ballady, jak i kawałki mocno rockowe, a proporcje między nimi są dobrze wyważone. W kolejnych albumach powtarza się ten dualistyczny schemat, chociaż niekiedy przeważają ostrzejsze brzmienia, jak w „Zaprzepaszczonych siłach wielkiej armii świętych znaków” (2006).

Pierwsza solowa płyta Roguckiego „Loki – wiza dźwięku” (2011) różni się od zespołowych dokonań. Nadal jest to co prawda muzyka rockowa, jednak warstwa dźwiękowa jest lżejsza, bardziej frywolna. Widać inspiracje teatrem: Loki, tytułowy bohater, jest odzwierciedleniem Baala, bohatera dramatu Bertolta Brechta. Artysta miał nawet zagrać go w teatrze, jednak premiera nie doszła do skutku.

Impulsem do pisania tekstów piosenek były dla wokalisty książki Bułhakowa, Marqueza, Rushdiego, wiersze Bursy, Grochowiaka. Inspirowały go także utwory kultowych zespołów rockowych, takich jak U2, The White Stripes, Radiohead.

W 2012 roku ukazała się druga solowa płyta „95-2003”, będąca pewnego rodzaju podsumowaniem wcześniejszych dokonań. Tytuł nawiązuje do początków kariery Piotra, jeszcze przed sukcesem Comy, i pomysłów wykorzystywanych w konkursach piosenki autorskiej. Na płycie znajdziemy różnorodne utwory: od nasyconych rytmem („Chimera” „Piosenka pisana nocą”, „Wrony”), przez folkowe ballady („Legenda o próżności”, „Zosia”), do piosenek o niemal ascetycznym brzmieniu („Anioły”). Materiał z tej płyty artysta będzie promował 11 kwietnia w łódzkim Klubie Wytwórnia.

Piotr Rogucki nigdy nie zrezygnował z aktorstwa. Przez wszystkie te lata grywał w teatrze, występował w filmach (w „Skrzydlatych świniach” Anny Kazejak śpiewał nawet swoje piosenki). Najczęściej można go było zobaczyć w serialach, m.in. w „Czasie honoru”, „Chichocie losu”, a ostatnio w nowej produkcji „Misja Afganistan”.

Długo musiał pracować na sukces, jednak w końcu udało się. Pokazuje to zestawienie czasopisma „Teraz Rock”, które stworzyło ranking najważniejszych wydarzeń w świecie muzyki rockowej w Polsce. Zespół Coma został w nim odnotowany dwukrotnie: w kategorii Debiut zajęł drugie miejsce, natomiast w kategorii Album płyta „Pierwsze wyjście z mroku” uplasowała się na piątym miejscu. To ogromne wyróżnienie dla zespołu i jego lidera.

Reymont – sieradzki trop

Andrzej Sznajder

Pisarz w czarnym ubraniu i słomkowym kapeluszu po polach w Charłupi wędrował, z chłopami rozmawiał, a wszystko, co go interesowało, w brulionie zapisywał.

Nie wszystkim pewnie wiadomo, że sto lat temu autor „Chłopów”, już po wydaniu powieści, próbował swych sił „na gospodarce” jako właściciel majątku Charłupia Wielka w ziemi sieradzkiej. Zakup zadłużonej posiadłości okazał się jednak niefortunny. Zima 1912/13 roku i brak gotówki na konieczne nakłady doprowadziły do kłopotów finansowych. W liście do siostrzeńca, znanego rysownika Mieczysława Jakimowicza, z 4 lutego 1913 roku Władysław Reymont pisał: „Charłupia już nie nasza, sprzedaliśmy. Wychodzimy z tej operacji ciężko nadszarpnięci finansowo, ale trzeba było, krótko trwały rozkosze, za drogo opłacone. Tragedia to nie mała”.

Takich problemów nikt się rok wcześniej nie spodziewał. A wszystko zaczęło się w Paryżu, gdzie Reymont chętnie przebywał. Od roku 1902 był żonaty z Aurelią z Szacznajderów. Urodziwa małżonka wywodziła się ze świata artystycznego i sama wykazywała wiele uzdolnień. Zajmowała się nawet przekładami literatury obcej na język polski.

Państwo Reymontowie wiele podróżowali. Zwiedzili Włochy, Anglię i Francję. I właśnie w Paryżu, w domu Władysława Mickiewicza, syna wieszczki, poznali Feliksa Radońskiego, właściciela majątku Koberzycko położonego 10 km od Sieradza. Ten zaś podsunął im myśl kupna Charłupia Wielkiej.

Była to dawna posiadłość Walewskich. Po powstaniu styczniowym Leon Walewski sprzedał ją niejakiemu Kuczyńskiemu, który majątek roztrwoniał. Dobra te nabył na licytacji były carski generał Kosman, lecz na stałe w nich nie

zamieszkał. Po pewnym czasie polecił dokonanie parcelacji, o której przypadkiem dowiedział się właśnie Radoński. Namówiony przez niego Reymont kupił w ten sposób resztówkę wraz z dworem, targało nim bowiem pragnienie stabilizacji w wiejskim zaciszu, gdzie mógłby owocnie pracować.

Mimo początkowych trudności, gospodarzyło się pisarzowi nieźle. „U nas jak na wsi, zwłaszcza z początku. Kłopoty, straty i wieczny brak gotówki, a nadmiar powietrza, nieba, ciszy, ogórków i owoców” – pisał do Jakimowicza 18 sierpnia 1912 roku.

Pani Aurelia, choć od pierwszej chwili nie ukrywała niezadowolenia z kupna Charłupia, po pewnym czasie czuła się w niej nie najgorzej. Planowała nawet wyjechać wraz z mężem na zimę do Zakopanego, by tam nauczyć się kilmkarstwa i urządzić potem w Charłupi małą fabryczkę kilimów.

W majątku odwiedzali ich przyjaciele i krewni. „Przyjeżdżaj rychło, bardzo Cię proszę i przyjeżdżaj na resztę swoich wakacji. Wody do kąpeli, kwaśnego mleka, powietrza itp. bakalii dostaniesz w bród” (do szwagra Wincentego Szacznajdera – 2 lipca 1912 roku).

Państwo Reymontowie weszli też szybko w kulturalny świat sieradzkiej prowincji. Pisarz, jeszcze nim nabył Charłupię, był wielokrotnie w Koberzycku u Radońskich i w pałacu Pstrokońskich w Małkowie. Pani Walentyna Pstrokońska była mecenaszką sztuki, zjeżdżali więc do niej artyści, jak Czesław Tański, Stanisław Jagmin czy Zygmunt Andrychiewicz. Reymont miał w pałacu swój pokój, najchętniej jed-

Władysław i Aurelia Reymont. Dwór Reymontów w Chartupki Wielkiej (stan przedwojenny) Foto: ze zbiorów Muzeum Okręgowego w Sieradzu

nak przechadzał się po parku lub rozczytywał w bogatych zbiorach biblioteki.

Reymontowie przyjaźnili się również z Walewskimi z Tubądzina i Grodzickimi z Wrzącej. Ale w skomplikowanych sprawach gospodarskich najbardziej pomagał nieobeznanemu z rolnictwem pisarzowi Feliks Radoński. Alina Łubieńska, krewna Radońskiego, wspominała kiedyś, że do Kobierzycka wpadał często konny posłaniec z Chartupki, przywożąc kartki z pytaniami dotyczącymi siewu czy hodowli.

Jako się rzekło, wszystko zepsuła zima 1912/13, z którą nasiliły się materialne kłopoty. Majątek odkupiła od Reymontów Stanisława Graeve, właścicielka pobliskich Biskupic, wdowa po słynnym geografie i etnografie, współtwórcy Muzeum Ziemi Kaliskiej, Stanisławie Graeve.

O ile pisarzowi pozostały po Chartupki, jak kiedyś napisał „gorzkie obrachunki”, o tyle mieszkańcy wsi kultywują do dziś „wspomnienia czule” po dziadku, co w czarnym ubraniu i słomkowym kapeluszu po polach wędrował, z chłopami rozmawiał, a wszystko, co go interesowało, w brulionie zapisywał.

Władysław Reymont miał we wsi wypróbowanych przyjaciół. Franciszek Kulesza, Józef Bednarek, Walenty Kołodziej czy Tomasz Andrysiak to ludzie, których tam pamiętają do dzisiaj. Z ich potomkami spotkał się w latach sześćdziesiątych ubiegłego wieku Tadeusz Szwera, zmarły niedawno dziennikarz, pisarz i pracownik oddziału Polskiego Radia w Łodzi. Notatki z tych rozmów zawarł w eseju „Wąsy pana Reymonta” wydanym w roku 1968 przez Wydawnictwo Łódzkie.

Dziadek mojej żony, Jan Kołodziej, wspominał, jak ze swoim ojcem Walentym woził drewno z lasu do dworu. Pisarz wychodził wtedy pogawędzić z chłopami. Był miły, serdeczny i bezpośredni.

Franek Kulesza i Józek Bednarek przeszli do historii literatury polskiej, stając się bohaterami napisanej przez Reymonta pod koniec 1914 roku noweli „Na Niemca”. Wydano ją po raz pierwszy w roku 1919 w tomiku „Za frontem”. Sześć lat później dotarła ona do Chartupki w nowym wydaniu pod zmienionym tytułem tomu „Pęknięty dzwon”.

Szkoda, że dziś w Chartupki ani w Małkowie nie ma żadnej materialnej pamiątki po pisarzu. Bibliotekę Pstrokońskich rozgrabili w czasie wojny Niemcy, niszcząc jednocześnie parkowe popiersie laureata Nobla ufundowane przez panią Pstrokońską jeszcze za życia pisarza. Zanedbane dwór w Chartupki jest w rękach prywatnych, a pałac w Małkowie zamienił się w restaurację.

Pozostał jednak po Reymontach żywy pomnik – szkoła podstawowa w Chartupki Wielkiej. Powstała na 50-arowej działce, którą pisarz wydzielił z majątku, choć nie zdążył załatwić formalności. Dokonał tego dopiero Bolesław Mieszczanski, który przed wojną kupił majątek od Stanisławy Graeve. Na tej parceli w roku 1933 mieszkańcy wsi zbudowali Dom Ludowy, w którym powstała czteroklasowa szkoła powszechna. Przekształcona po wojnie w szkołę podstawową mieści się od roku 1995 w nowym budynku i cały czas kultywuje miejscowe tradycje i pamięć pisarza.

Zaduma na szlaku

► Monika Nowakowska

Aby lepiej wykorzystać swoje atrakcje turystyczne oraz miejsca związane z historią, sześć gmin z województwa łódzkiego opracowało wspólny projekt.

Na „Muzeum w przestrzeni” składają się cztery szlaki tematyczne: pamięci (historyczny), wytchnienia (przyrodniczy), zadumy (dziedzictwo kulturowe) i łaknienia (kulinarny) o łącznej długości 420 km. Obejmują wszystko to, czym gminy: Brzeziny, Dmosin, Jeżów, Koluński i Rogów chcą się pochwalić w regionie i w Polsce. Na opracowanie koncepcji i wytyczenie szlaków przeznaczono łącznie 285480 zł. Większość środków pochodziła z funduszy unijnych. Reszta to wkład własny gmin.

Kanwą projektu są liczne cmentarze wojenne, pozostałości po słynnej operacji łódzkiej, czyli wielkiej bitwie z początku I wojny światowej, jaka rozegrała się na tych terenach w listopadzie 1914 roku – stąd szlak pamięci. Zmęczony miastem turysta może skorzystać z wycieczek do pięciu rezerwatów przyrody, czterech obszarów Natura 2000, trzech zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz wybrać się na wędrowkę po wschodniej części Parku Krajobrazowego Wzniesień Łódzkich – to wszystko

Jeden z cmentarzy wojennych w regionie

Foto: z archiwum Urzędu Miasta i Gminy Koluński

składa się na szlak wytchnienia. Szlak zadumy opiera się na różnorodności kulturowej regionu, w którym spotykają się wpływy małopolskie, mazowieckie, łódzka kultura podmiejska oraz dziedzictwo Księżaków łowickich. Z tym z kolei wiążą się bogate tradycje kulinarne gmin biorących udział w projekcie. Regionalne potrawy i miejsca, gdzie można ich posmakować, wskazuje szlak łaknienia, wpisujący się w tak modną obecnie turystykę kulinarną.

– Szlaki się zazębiają, można je przeplatać i indywidualnie komponować, wybierając jako cel konkretne miejsca, np. arboretum w Rogowie, skansen w Nagawkach, Muzeum im. Leokadii Marciniak w Gałkowie Dużym, rogowską kolej wąskotorową czy Dinopark w Kołacinku – mówi Jarosław Woźniak z Urzędu Miasta i Gminy Koluśki, koordynator projektu „Muzeum w przestrzeni – wielokulturowe korzenie regionu łódzkiego”. – Nad tym, aby wszystkie gminy partnerskie zostały jak najlepiej zaprezentowane na szlakach, czuwało Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Społeczności Lokalnej „Mroga”. Dla Koluśzek, które pełnią rolę lidera, to pierwszy projekt partnerski na taką skalę.

„Muzeum w przestrzeni” jest propozycją nowoczesnej turystyki, głównie weekendowej, pozwalającą na zwiedzanie samochodem, rowerem lub pieszo oznakowanych tras tematycznych. Trasy można pokonać w kilka godzin. Na razie organizatorzy stawiali się na mieszkańców Łodzi i Warszawy. W pierwszym sezonie funkcjonowania projektu (maj-wrzesień 2012) szlaki odwiedziło ponad 4500 turystów. Z atrakcji „Muzeum w przestrzeni” korzystają również lokalni mieszkańcy. Angażują się w projekt, rozwijając gastronomię i bazę noclegową, zwłaszcza gospodarstwa agroturystyczne, które choć w części pokrywają deficyt hoteli, odczuwalny chociażby w gminie Koluśki.

Wiadomo, że gości z Polski i zagranicy nie przyciągną lokalne dożynki czy jarmarki, dlatego w centrum uwagi znalazła się operacja łódzka. Fascynacja wydarzeniami z listopada 1914 roku w ostatnich latach wzrasta, nic dziwnego – w końcu była to jedna z trzech największych

bitew frontu wschodniego Wielkiej Wojny, w kilkutygodniowych walkach wzięło udział 200 tysięcy ludzi! Pamiątki tamtych wydarzeń wciąż są odnajdywane, zwłaszcza w Gałkowie, gdzie rozegrały się najcięższe walki. Szczątki łuf, bagnetów przekazywane są do Muzeum im. Leokadii Marciniak.

– O bitwie powstają książki, wiersze, kręcone są filmy. Na specjalnie przez nas założonym portalu www.lodz1914.pl dyskutują o niej historycy z zachodu i wschodu Europy oraz Amerykanie. Związują się nowe grupy rekonstrukcji historycznej, wspólnie ze Stowarzyszeniem „Mroga” prowadzące żywe lekcje historii dla szkół, zaktywizowali się lokalni fani militariów i kolekcjonerzy. Wszystko to sprawia, że poważnie myślimy o uruchomieniu w ramach „Muzeum w przestrzeni” piątego szlaku – frontu wschodniego I wojny światowej.

Zbliża się kolejny sezon funkcjonowania tras. Trzeba dodrukować foldery i mapki, bo pierwszy nakład dawno się wyczerpał. Reklamą zajmuje się stowarzyszenie „Mroga”, dodatkowo każda z gmin partnerskich umieszcza informacje o projekcie w swoich instytucjach kultury, np. w Muzeum Regionalnym w Brzezinach czy Centrum Folkloru Polskiego w Nagawkach. W planach jest nawiązanie współpracy z organizacjami turystycznymi.

– Ważna jest dla nas promocja lokalna. Chcemy uświadomić mieszkańcom, że np. znana im na co dzień górka Hitlera, z której dzieci zjeżdżają zimą na sankach, kryje cmentarze z I lub II wojny światowej i dlatego warto o ten pagórek dbać, poznać jego historię i chwalić się nią. O środki na działania promocyjne aplikujemy do Urzędu Marszałkowskiego. Myślimy też o ogródkach dydaktycznych na szlakach, które powiedzą o danym miejscu więcej niż przekazują tablice informacyjne. W samych Koluśkach w ramach projektu w przyszłości powstanie park kulturowy i galeria zmonumentalizowanych kopii rzeźb Katarzyny Kobro – powszechnie dostępne miejsca łączące walory edukacyjne i rekreacyjne, prawdziwe muzeum w przestrzeni publicznej, a do tego bez biletów!

Głowa zjada szarańczę

Budownictwo romańskie wiąże się z najstarszymi dziejami naszego kraju i działalnością pierwszych Piastów (XI – XIII wiek). Z wiadomych względów nie zachowało się zbyt wiele zabytków z tego okresu, kamienne budowle z małymi oknami przebudowywano lub zastępowano w następnych wiekach nowymi. W naszym województwie jest ich zaledwie siedem: kościół św. Idziego w Inowłodzu, kolegiata w Tumie i opactwo cystersów w Sulejowie Podklasztorzu oraz kościoły w Strońsku, Krzyworzece, Rudzie i Żarnowie.

Kościół parafialny pw. św. Urszuli w Strońsku koło Sieradza zbudowano w połowie XIII wieku na wysokiej skarpie, ponad doliną Warty. Zastosowano tu nietypowy dla tego stylu budulec – cegłę, z której uformowano niewielką prostokątną nawę i prezbiterium, zamknięte półkolistą apsydą. Małe okna oraz charakterystyczny fryz arkadkowy są najbardziej czytelnymi cechami stylu. Pozostałe fragmenty kościoła (kaplica, część nawy, zakrystia, dzwonnica i kruchta) powstały podczas przebudowy świątyni w latach 1458 i 1726 oraz w XX wieku. Kruchta kryje niezwykle interesujący fragment dawnego portalu – kamienny tympanon z płaskorzeźbą. Wypełnia on półkolistą przestrzeń ponad drzwiami, a rzeźba przedstawia przedziwnego uskrzydłonego stwora z dwiema głowami. Jedna z nich pożera szarańczę, a druga umieszczona na końcu ogona, rozwarła pysk. Całość otoczona jest misternym ornamentem plecionkowym.

Znawcy sztuki podkreślają unikalny charakter tego dzieła sztuki i wiążą jego powstanie z terenem Skandynawii. Tajemniczy animalistyczny ryt nawiązuje do tekstu Apokalipsy

św. Jana i jest przedstawieniem wyjątkowym na tle innych tympanonów, których treść zazwyczaj nawiązuje do patrona świątyni lub osoby Jezusa.

Na zewnętrznej ścianie prezbiterium zachowały się wydrapane napisy z XVI i XVII w. oraz intrygujące okrągłe wgłębienia. Ich pochodzenie jest błędnie wiązane z pozyskiwaniem ceglanego pyłu do celów leczniczych lub z działalnością pokutników. Tymczasem są to ślady niecenienia ognia uczynione tzw. świdrem ogniowym, wynikające z potrzeb wielkanocnej liturgii. Jej ważną częścią było wygaszanie światła w świątyni i wnoszenie go po ponownym naturalnym roznieceniu. Ogień poświęcony przez księdza był przez wiernych przenoszony do domów. Świąteczny rytuał sięgał korzeniami prastowiańskich obrzędów związanych z kultem ognia.

W wyposażeniu wnętrza świątyni dominują barokowe ołtarze, rzeźby i obrazy, warto również zwrócić uwagę na tablice nagrobne Franciszka i Sebastiana Bemów, krewniaków gen. Józefa Bema. Na pobliskim cmentarzu parafialnym zobaczyć można klasycystyczną kaplicę z 1821 r. oraz mogiły 262 żołnierzy Armii „Łódź”, poległych w dniach 4-5 IX 1939 r.

Ryszard Bonisławski

Czarno na białym

Janina Perlińska-Szebesta

Moda, z natury przewrotna, kocha zmiany. Z każdym wejściem w nowy sezon intrygująco inna; prowokuje, przełamuje schematy, nie zgadza się na nudę...

Wciąga nas w ekscytującą, estetyczną zabawę, przechodząc od kakofonii barw do palety ograniczającej się do czerni i bieli.

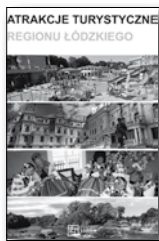
Ten najdoskonalszy, ale i najtrudniejszy zestaw barw z podręcznika klasycznej elegancji teraz w nowym wydaniu. Już nie tylko jako wcielenie zachowawczego stylu, ale jako pretekst do niekonwencjonalnych działań. Lekcja dobrego smaku i kunsztu w operowaniu nieskomplikowanymi środkami.

Współczesna moda nie narzuca konkretnych proporcji tych dwóch barw. Każda z nich, w zależności od zastosowanej skali, ma inną moc. Może być ostro i drapieżnie, wtedy prym wiodzie stylistyka lat 60.: pełne dynamiki wzory op-artowskie. Koła, kwadraty, paski – niekiedy ludzko przypominające obrazy Malewicza, systemy struktur Soni Delaunay, geometrię Vasarely'ego lub skrajnie odmiennie – bez walki o wielkość zajmowanej powierzchni, bez zaburzeń proporcji i złudzeń optycznych. Raz jest to spontaniczny zapis emocji, innym razem efekt chłodnych intelektualnych spekulacji. Balansowanie na granicy ryzyka jest zawsze bardzo podniecające i powiem – używając terminologii internetowej – lubię to!

Janusz Janyst: „Łódzka strefa Polihymnii. Z zapisków bywalca”. Wydawnictwo Astra, Łódź 2012.

□ Licząca około 300 stron książka łódzkiego recenzenta muzycznego, publikującego m.in. w „Kalejdoskopie”, oraz wykładowcy Akademii Muzycznej w Łodzi, zawiera teksty dotyczące muzycznego życia naszego miasta, w tym zamieszczone w różnych pismach: felietony, recenzje, eseje. Można przeczytać m.in. o Grażynie Bacewicz, Andrzeju Hundziaku, festiwalu im. Tansmana, działalności Teatru Wielkiego czy Teatru Muzycznego...

„Atrakcje turystyczne regionu łódzkiego”. Departament Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego. Łódź 2013.

□ Niemal stustronicowy folder powstał w konsultacji ze specjalistami ze wszystkich powiatów, którzy zgłaszali swoje propozycje. Dzięki temu w publikacji znalazły się nie tylko miejsca powszechnie znane, ale także te, do których turyści rzadko trafiają. Przy opisywanych obiektach podano sposób kontaktu z ich gospodarzami. Folder zamyka kilkadziesiąt adresów gospodarstw agroturystycznych oraz hoteli, moteli i pensjonatów istniejących na terenie województwa łódzkiego.

„Dwudziestolecie komunikacji w Polsce Odrodzonej. 1918-1939”. Księży Młyn Dom Wydawniczy Michał Koliński, Łódź 2012.

□ Reprint publikacji wydanej przez Koncern Prasowy „Ilustrowany Kurier Codzienny” w 1939 roku. Jak pisze współczesny wydawca, licząca niemal 500 stron książka opowiada o komunikacyjnym boomie, jaki rozpoczął się w Polsce w czasach II Rzeczypospolitej. Warto przypomnieć, że właśnie wtedy powstał imponujący port w Gdyni, zbudowano kilometry linii kolejowych, które wraz z nowymi drogami miały zespolic państwo, uruchomiono komunikację lotniczą, powstawały stacje radiowe, a nawet prowadzone były pierwsze próby emisji programu telewizyjnego. Informacje z tego okresu są podane w ramach działów: morze, lotnictwo, kolej, poczta, radio, drogi kołowe, śródlądowa komunikacja wodna, autobusy i tramwaje, turystyka, przemysł komunikacyjny. Książka zawiera ponad tysiąc fotografii oraz liczne mapy, tablice, wykresy i schematy. Jest skarbnicą wiedzy dla osób interesujących się tym okresem w dziejach Polski.

Mapy regionu łódzkiego. Departament Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Urzędu Marszałkowskiego, Łódź 2013.

□ Ukazały się cztery nowe mapy regionu. Ta, zatytułowana **„Szlakiem atrakcji przyrodniczych regionu łódzkiego”**, poświęcona jest rezerwatowi i parkowi krajoznawczemu. **„Pamiętki kultury żydowskiej regionu łódzkiego”** z tekstem Michała Jagiełły prezentują miejsca, w których zachowały się ślady tej kultury. Na mapie **„Szlakiem obiektów militarnych regionu łódzkiego”** z tekstem Łukasza Śwituniaka czytelnik znajdzie lokalizację fortów, umocnień i schronów, pochodzących z różnych okresów. Tekst do **„Szlakiem zamków regionu łódzkiego”** napisał Piotr Machlański – autorzy mapy twierdzą, że w granicach województwa łódzkiego na przestrzeni wieków znajdowało się około 30 zamków.

Jak się dowiedzieliśmy, w tym roku departament zamierza wydać jeszcze co najmniej dwie kolejne mapy: przedstawiającą szlaki rowerowe oraz miejsca związane z I wojną światową.

WIELKI

pl. Dąbrowskiego
tel. 42 633 99 60

Kasy czynne: wt.-sob. 12-19, n. 15-19
tel. 42 633 77 77

Teatr jest przygotowany do przyjęcia osób niepełnosprawnych

- **Gaetano Donizetti**
ANNA BOLENA
reż. i choreogr J. Niesobka
6, 7 IV g. 19 - premiera
9 IV g. 18.30
- **Georges Bizet**
CARMEN
reż. L. Adamik
14 IV g. 18.30
- **Frederick Loewe**
MY FAIR LADY
reż. M. Korwin
17, 18 IV g. 18.30
- **Gaetano Donizetti**
MARIA STUARDA
reż. D. Kaegi
21 IV g. 18.30
- **Giuseppe Verdi**
TRAVIATA
27, 28 IV g. 19 - premiera
- **GALA BALETOWA**
reż. D. Muśko
30 IV g. 18.30

MUZYCZNY

ul. Północna 47/51
Kasa czynna: wt.-pt. 11-18.30,
sob. 12-18.30, n. 15-18.30,
w dniu spektaklu do 16.30
tel. 42 678 35 11 w. 319
i tel. kom. 502 396 544

- **ALL THAT JAZZ BETWEEN US**
reż. i choreogr. A. Żymelka
spektakl baletowy
4 IV g. 11
- **Franz Lehár**
WESOŁA WDÓWKA
reż. Z. Macias
5 IV g. 18.30
- **Yasmina Reza**
BÓG MORDU
reż. M. Bogajewska
spektakl Teatru 6. piętro z Warszawy
7 IV g. 17 i 20
- **KABARET MORALNEGO NIEPOKOJU**
9 IV g. 17.30
- **ŁAJZA**
miscerium rockowe oparte
na utworach zespołu Normalsi
reż. i choreogr. A. Żymelka
11, 19 IV g. 11
12, 18 IV g. 18.30

- **Johann Strauss**
ZEMSTA NIETOPERZA
reż. W. Adamczyk
13, 14 IV g. 18.30
- **THE 12 TENORS**
I GRAŻYNA BRODZIŃSKA
koncert słynnych arii operowych
i piosenek
15 IV g. 19
- **Jacek Bończyk,**
Zbigniew Krzyżański
ZORRO
reż. J. Bończyk
musical dla dzieci
16, 17 IV g. 11
- **Leonard Bernstein**
WONDERFUL TOWN
reż. Z. Macias
20 IV g. 18.30
23 IV g. 11
- **PSYCHOCOUNTRY**
koncert Macieja Maleńczuka z zespołem
21 IV g. 18
- **Tankred Dorst**
JA, FEUERBACH
reż. P. Fronczewski
spektakl warszawskiego Teatru Ateneum
22 IV g. 19
- **Franz Lehár**
KRAINA UŚMIECHU
reż. Z. Macias
27, 28 IV g. 18.30

**FILHARMONIA
ŁÓDZKA im. A. Rubinsteina**

ul. Narutowicza 20/22
tel. 42 664 79 10
Kasa czynna: pn.-pt. 10-18,
piątek z koncertem od g. 12 do przerwy,
niedziela dwie godziny przed koncertem
tel. 42 664 79 79

- **BABY BOOM BUM**
warsztaty dla dzieci
3, 14, 28 IV g. 10, 11, 12,
13, 27 IV g. 10, 11, 12, 16 i 17
24 IV g. 10, 11
- **ODKRYWCY MUZYKI**
„Zielony koncert”
warsztaty i koncert dla dzieci
6 IV g. 11 - warsztaty, 12.30 - koncert
- **KONCERT MUZYKI KAMERALNEJ**
„Austriacka klasyka i węgierski błysk”
wyk. Izabela Trębacz - mezzosopran,
Kamil Zawadzki - skrzypce,
Hanna Holeksa - fortepian,
w programie: K. Szymanowski,
W. Lutosławski, H. Wieniawski,
M. Karłowicz
9 IV g. 19
- **SZKOŁA SŁUCHANIA**
prowadzenie Lech Dzierżanowski
12 IV g. 18
- **KONCERT SYMFONICZNY**
„Z Wiednia do Paryża”
wyk. Irina Silivanova - fortepian,
Maxim Puryzhinskiy - fortepian,
Valentin Raymond - dyrygent,
Orkiestra Symfoniczna FŁ
w programie: W.A. Mozart, F. Poulenc,
C. Debussy
12 IV g. 19
- **GILGAMESZ**
koncert realizowany we współpracy
z Teatrem Chorea
w programie: T. Krzyżanowski
14 IV g. 19
- **KONCERT Z OKAZJI**
ŚWIATOWEGO DNIA GŁOSU
wyk. Chór Dziecięcy OSM
im. H. Wieniawskiego,
Anna Kamerys - dyrygent,
Akademicki Chór Politechniki Łódzkiej,
Stowarzyszenie Śpiewacze
„Harmonia”, Jerzy Rachubiński - dyrygent
w programie m.in.: J. Świder,
S. Moniuszko, F. Chopin
16 IV g. 19
- **PIEŚŃ POLSKA XIX WIEKU**
recital
wyk. Agnieszka Makówka - mezzosopran,
Piotr Saciuk - fortepian
w programie m.in.:
F. Chopin, I. Komorowski, Z. Noskowski,
K. Szymanowski
16 IV g. 19
- **„KWIATY POLSKIE” JULIANA TUWIMA.**
KONCERT DEDYKOWANY
PAMIĘCI MARKA EDELMANA
W 70. ROCZNICĘ POWSTANIA W GETCIE
wyk. Pawło Tolstoy - tenor,
Ernst van Tiel - dyrygent,
Orkiestra Symfoniczna i Chór FŁ
w programie: M. Weinberg
19 IV g. 19
- **KONCERT MUZYKI WSPÓŁCZESNEJ**
wyk. Grzegorz Wierus - dyrygent
w programie: A. Zagajewski
20 IV g. 21
- **III RUBINSTEIN PIANO FESTIVAL**
Koncert inauguracyjny
wyk. Tomasz Ritter - fortepian,
Jerzy Maksymiuk - dyrygent,
Orkiestra „Sinfonia Varsovia”
w programie: S. Prokofiew,
L. van Beethoven
22 IV g. 19
Recital fortepianowy
wyk. Kirill Gerstein
w programie: F. Chopin, F. Busoni,
R. Schumann
23 IV g. 19

Recital fortepianowy

wyk. Marek Drewnowski
w programie: W.A. Mozart, F. Chopin,
F. Liszt
24 IV g. 19

Recital fortepianowy

wyk. Nelson Goerner
w programie: C. Debussy, F. Schubert
25 IV g. 19

Recital fortepianowy

wyk. Yulianna Avdeeva
w programie: J. Haydn, M. Ravel,
F. Chopin,
26 IV g. 19

• **THE METROPOLITAN OPERA**

- LIVE in HD

Georg Friedrich Händel
„Juliusz Cezar”

27 IV g. 18

• **KONCERT DYPLOMANTÓW**

OSM im. Henryka Wieniawskiego
w Łodzi

28 IV g. 12

ARLEKIN

ul. Wólczańska 5, tel. 42 632 58 99

Kasa czynna:

wt.-n. godzinę przed spektaklem
BOW tel. 42 632 58 99

W związku z remontem tymczasowa siedziba
teatru - ul. Piotrkowska 282a

• **Lewis Carroll**

ALICJA W KRAINIE CZARÓW

reż. W. Wolański
10, 11, 12, 22, 23, 24, 25, 26, 29,
30 IV g. 9 i 11
21, 28 IV g. 12

• **PSTRYK**

na podst. sztuki P. Dorina
reż. K. Kawalec
14, 21, 28 IV g. 10

• **MAŁA SYRENKA**

reż. W. Wolański
15, 16, 17, 18 IV g. 9 i 11
19 IV g. 9

JARACZA

ul. Kilińskiego 45, tel. 42 662 33 00

Duża, Mała i Kameralna Scena

ul. Jaracza 27

Kasa czynna: pn.-n. 12-19
tel. 42 632 66 18

DUŻA SCENA• **Sarah Ruhl**

POSPRZĄTANE

reż. M. Grzegorzek
spektakl trwa ok. 180 min.
3, 4 IV g. 19

• **Szymon AN-SKI**

DYBUK

reż. M. Grzegorzek
spektakl trwa ok. 130 min.
6, 7 IV g. 19

• **William Szekspir**

KRÓL RYSZARD III

reż. G. Wiśniewski
10, 11 IV g. 19

• **William Szekspir**

POSKROMIENIE ZŁOŚNICZY

reż. W. Zawodziński
spektakl trwa ok. 85 min.
12 IV g. 19

• **Nikołaj Kolada**

BABA CHANEL

reż. N. Kolada
14, 15, 16, 30 IV g. 19

• **WEDŁUG AGAFII**

na podst. „Ożenku” M. Gogola

scen. i reż. A. Duda-Grac
24, 25 IV g. 19

MAŁA SCENA• **Judith Thompson**

LEW NA ULICY

reż. M. Grzegorzek
spektakl trwa 185 min.
6, 7 IV g. 18

• **Shelagh Stephenson**

PAMIEĆ WODY

reż. B. Tosza
spektakl trwa 150 min.
17 IV g. 19

• **Mark Ravenhill**

POLAROIDY

reż. A. Majczak
spektakl trwa 130 min.
18, 19 IV g. 19

• **Eric Bogosian**

OBUDŹ SIĘ I POCZUJ SMAK KAWY

reż. J. Orłowski
spektakl trwa 85 min.
20, 21 IV g. 19

• **Judith Thompson**

HABITAT

reż. M. Grzegorzek
spektakl trwa 180 min.
23, 24 IV g. 18

• **Jaroslawa Pulinowicz**

MARZENIE NATASZY

reż. N. Kolada
26, 27, 28 IV g. 19

• **SPOTKANIA U JARACZA**

- Mariusz Ostrowski
29 IV g. 19

SCENA KAMERALNA• **Fiodor Dostojewski**

KARAMAZOW

reż. J. Orłowski
4, 5 IV g. 19

• **NIŻYŃSKI - pokaz specjalny**

reż. W. Zawodziński
spektakl trwa 115 min.
7 IV g. 19

• **Marius von Mayenburg**

BRZYDAL

reż. G. Wiśniewski
spektakl trwa 80 min.
9, 10 IV g. 19

• **Eric Bogosian**

SEKS, PROCHY I ROCK & ROLL

reż. J. Orłowski
spektakl trwa 100 min.
13 IV g. 19

• **Low Tolstoj**

PRZYPADEK IWANA ILJICZA

reż. J. Orłowski
spektakl trwa 70 min.
17, 18 IV g. 19

• **Anthony Neilson**

ZSZYWANIE

reż. M. Bogajewska
spektakl trwa 75 min.
20, 21 IV g. 19

• **Silke Hassler**

TOTALNIE SZCZĘŚLIWI

reż. J. Filipiak
spektakl trwa 100 min.
25, 26, 27, 28, 30 IV g. 19

SCENY REGIONALNE**PIOTRKÓW TRYBUNALSKI**

Miejski Ośrodek Kultury

ul. 3 Maja 12

• **Fiodor Dostojewski**

KARAMAZOW

reż. J. Orłowski
14 IV g. 18
15 IV g. 11

SKIERNIEWICE

Miejski Ośrodek Kultury

ul. Wita Stwosza 2/4

• **Fiodor Dostojewski**

KARAMAZOW

reż. J. Orłowski
22 IV g. 19
23 IV g. 11

SIERADZ

Teatr Miejski

ul. Dominikańska 19

• **Biljana Srbijanović**

BARBELO, O PSACH I DZIECIACH

reż. A. Augustynowicz
spektakl trwa 100 min.
24 IV g. 19
25 IV g. 11

RADOMSKO

Miejski Dom Kultury

ul. Brzeźnicka 5

- **Fiodor Dostojewski**
KARAMAZOW
reż. J. Orłowski
30 IV g. 11 i 19

NOWY IM. K. DEJMKA

ul. Więckowskiego 15
ul. Zachodnia 93, tel. 42 633 44 94
Kasa czynna: wt.-sob. 12-19,
niedziela godzinę przed spektaklem
tel. 42 633 44 94 wew. 317
lub 42 636 05 92

DUŻA SALA

- **Sofokles**
ANTYGONA
reż. M. Liber
6 IV g. 19 - spektakl przedpremierowy
7 IV g. 19 - premiera
8, 13, 14, 15 IV g. 19
- **Vern Thiessen**
JABŁKO
reż. T. Dutkiewicz
spektakl gościnny warszawskiego
Teatru Komedia
11 IV g. 18 i 20.15
- **Astrid Lindgren**
PIPIPI LANGSTRUMPF
adaptacja i insc. Z. Jaskuła
spektakl trwa 120 min.
17, 18, 19 g. 10
21 IV g. 11
- **Józef Roth**
HOTEL SAVOY
reż. M. Zadara
spektakl grany w hotelu Savoy
(ul. Traugutta 6)
17, 18, 19, 20, 21 IV g. 19
- **Marek Rębacz**
DIABLI MNIE BIORĄ
reż. M. Rębacz
spektakl trwa 160 min.
19, 20, 21 IV g. 19
- **Wolfgang Weinberger**
SEX GURU
reż. G. Gietzky
monodram Tomasa Kota
26 IV g. 18 i 21

MAŁA SALA

- **Geraldin Aron**
MÓJ BOSKI ROZWÓD
reż. M. Pasieczny
spektakl trwa 100 min.
5, 6, 7 IV g. 19.15
- **Michał Walczak**
PIASKOWNICA
reż. A. Biernacki
10 IV g. 10
- **Eric-Emmanuel Schmitt**
MAŁE ZBRODNIE MAŁŻEŃSKIE

reż. K. Deszcz
spektakl trwa 105 min.
12, 13, 14 IV g. 19.15

PICCOLO

ul. Tuwima 34
tel. 42 630 05 94, 603 690 866
Kasa czynna: godzinę przed spektaklem
www.teatrpiccolo.pl

PINOKIO

ul. Kopernika 16
tel. 42 636 59 88
Kasa czynna: pn.-pt. godzinę przed
spektaklem, n. 10-13
tel. 42 636 13 41
*Teatr jest przygotowany do przyjęcia
osób niepełnosprawnych*

- **MASZYNA DO OPOWIADANIA BAJEK**
reż. zbiorowa
2 IV g. 10
3, 4, 8 IV g. 9
5 IV g. 11
7 IV g. 12
- **Magda Fertacz**
BIAŁE BALONIKI
reż. A. Bizuik
3, 4, 8 IV g. 11
5, 9, 10 IV g. 9
- **OSCAR I PANI RÓŻA**
na podst. powieści Erica-Emmanuela
Schmitta
reż. E. Piotrowska
9, 10 IV g. 11
11, 12 IV g. 10
- **BALLADYNY I ROMANSE**
na podst. powieści
Ignacego Karpowicza
reż. K. Dworakowski
spektakl trwa 135 min.
11 IV g. 19
12, 13, 14 IV g. 18
- **POKOLOROWANKI**
reż. H. Mierzejewska-Mikosza
spektakl trwa 40 min.
14 IV g. 12
15 IV g. 9 i 11
16 IV g. 9
17 IV g. 11
- **Carlo Collodi**
PINOKIO
reż. K. Dworakowski
16 IV g. 11
17 IV g. 9
18, 19, 22 IV g. 9 i 11
21 IV g. 12
- **Wilhelm i Jakub Grimm**
KOPCIUSZEK
reż. K. Dworakowski

23, 24, 26, 29, 30 IV g. 9 i 11
25 IV g. 9 i 18
28 IV g. 12

POWSZECHNY

ul. Legionów 21
tel. 42 633 25 39
Kasa czynna: wt.-pt. 9-19,
sob. i n. 13-19
BOW: tel. 42 633 50 36

DUŻA SCENA

- **Ray Cooney**
MAYDAY 2
reż. M. Sławiński
3, 4, 5, 10 IV g. 10
6, 7 IV g. 19
- **Francis Veber**
KOLACJA DLA GŁUPCA
reż. P. Aigner
11 IV g. 10
12, 13, 14 IV g. 19
- **Paul Pörtner**
SZALONE NOŻYCZKI
reż. M. Sławiński
spektakl trwa 120 min.
16, 17, 24, 25 IV g. 10
18, 20, 21, 23 IV g. 19
19 IV g. 10 i 19
- **Juliusz Machulski**
NEXT-EX
reż. J. Celeda
26, 30 IV g. 10
27, 28 IV g. 19

MAŁA SCENA

- **Wojciech Kuczok**
SPISKI
reż. J.J. Płoński, J. Staniek
5, 6, 7 IV g. 19.15
- **Yasmina Reza**
BÓG MORDU
reż. K. Kalwat
10, 11 IV g. 19.15
- **Przemysław Jurek**
KOCHANOWO I OKOLICE
reż. A. Figura
13, 14 IV g. 16
15 IV g. 10
16 IV g. 19.15
- **Agnieszka Jakimiak**
ARTYŚCI PROWINCJONALNI
reż. W. Szczawińska
18, 19, 20, 21 IV g. 19.15
- **Oliver Cotton**
SCENA NA WYPADEK DESZCZU
reż. W. Raźniak
24, 25, 26 IV g. 19.15
28 IV g. 16

STUDYJNY PWSFTVIT

ul. Kopernika 8,
tel. 42 636 41 66, 42 637 26 67
www.filmschool.lodz.pl

Bilety: można zamówić telefonicznie lub kupić na godzinę przed spektaklem

- **ZLESNY**
scen. i reż. A. Duda-Gracz
3, 4, 5, 6 IV g. 19.07
- **DYPLOM Z MIŁOŚCI**
scen. i reż. R. Gliński
8, 9, 10 IV g. 19.07
- **Mark Ravenhill**
SHOPPING AND FUCKING
reż. G. Wiśniewski
11, 12, 13, 14 IV g. 19.07
- **Dorota Masłowska**
DWOJE BIEDNYCH RUMUNÓW
MÓWIĄCYCH PO POLSKU
reż. M. Bogajewska
18, 19, 20, 21 g. 19.07
(mała scena)
- **XXXI FESTIWAL**
SKOŁ TEATRALNYCH
23-28 IV

LOGOS

przy kościele pw. Niep. Pocz. NMP
ul. M. Skłodowskiej-Curie 22
Dyrektor teatru: ks. W. Sondka
Karty wstępu w kancelarii
w g. 8.30-9.30, 16.30-18.30
tel. 42 637 65 45

*Msza św. dla twórców kultury
w każdą niedzielę o g. 11.
Po mszy św. spotkanie przy herbacie
w sali kominkowej.*

- **MOJE URODZINY**
według opowiadania Swietłany Aleksijewicz
reż. P. Krukowski
9, 10 IV g. 19
- **Jan Wilkowski**
SPOWIEDŹ W DREWNI
reż. W. Wilhelm
16, 17 IV g. 20
- **O ŁAZARZU**
według „Zbrodni i kary”
Fiodora Dostojewskiego
reż. P. Krukowski
23, 24 IV g. 20

MAŁY W MANUFakturZE

ul. Drewnowska 58, tel. 42 633 24 24
Dyrektor teatru: M. Piławski
więcej informacji na stronie:
www.teatr-maly.pl

- **Marcin Szczygielski**
WYDMUSZKA
reż. M. Piławski
spektakl trwa 95 min.
1 IV g. 17.15
5, 6 IV g. 19.15
- **DAŁ CI BÓG KONIEC WOJNY**
W PREZENCIE

- **piosenki Bułata Okudźawy**
7 IV g. 18.15

- **Michał Rosiński**
ZWARIOWAĆ MOŻNA
reż. M. Piławski
12, 13 IV g. 19.15
14 IV g. 18.15
- **Jan Jakub Należyty**
TRZY RAZY ŁÓŻKO
reż. M. Piławski
spektakl trwa 65 min.
19, 20 IV g. 19.15
- **Sławomir Mrożek**
EMIGRACJI
reż. K. Rościszewski
spektakl trwa 110 min.
21 IV g. 18.15 - pożegnanie z tytułem
- **ROMANS Z CZECHOWEM**
reż. M. Piławski
27, 28 IV g. 19.15
29 IV g. 18.15

SZWALNIA

Centrum Kultury Niezależnej
Teatr Szwalnia, ul. A. Struga 90
tel. 607 417 674
www.teatrszwalnia.pl
Dyrektor artystyczny: M. Brzozowski

STUDIO TEATRALNE SŁUP

ul. Gorkiego 16, tel. 42 673 35 99
Dyrektor artystyczny:
Marcel Szytenchelm

Dla tych, którzy uczą teatru

Łódzki Dom Kultury zaprasza na warsztaty przeznaczone dla instruktorów amatorskich ruchów teatralnych. „**PraktyScena**” to projekt w ramach Regionalnej Akademii Kadr Kultury z zakresu metodyki pracy instruktora teatralnego, wspierający rozwój instruktorów w obszarze edukacji i animacji kulturalnej. Szkolenie obejmuje sześć weekendowych zjazdów w terminach: 6-7, 20-21 IV; 11-12, 25-26 V; 8-9, 22-23 VI. Zajęcia odbywają się w Łódzkim Domu Kultury, koszt uczestnictwa wynosi 600 zł. Liczba miejsc jest ograniczona, decyduje kolejność zgłoszeń.

Szczegółowe informacje znajdują się na stronie www.regionkultury.pl/ szkolenia w zakładce dla uczestnika.

ANIMACJI SE-MA-FOR

ul. Targowa 1/3, bud. 24
(wejście od ul. Tuwima 54)
tel. 42 681 54 74, 502 496 350

www.se-ma-for.com

Czynne:

pn. 10-16 (dla grup zorganizowanych),
wt.-pt. 10-16, czw. 12-18, sob. i n. 10-16
Bilety: 10 zł i 7 zł; warsztaty plastyczne 10 zł
Stała ekspozycja:

- Historia animacji • Proces tworzenia filmu animowanego • Interaktywne pulpity
- Oryginalne lalki Misia Uszatka • Scenografie z realizowanych produkcji • Sprzęt filmowy
- Nagrody - m.in. statuetki Oscara

Wystawy czasowe:

• „Bo kłapięte uszko mam” - wystawa z okazji rocznicy urodzin Misia Uszatka (do 14 IV)

• „Zaczyna się od pomysłu” - wystawa storyboardów i concept artów (od 27 IV)

Inne wydarzenia:

• Międzynarodowy Dzień Książki dla Dzieci (6 IV)

Spotkanie ze Sławomirem Grabowskim - autorem m.in. „Przygód Kota Filemona” oraz „Przygód kilku wróbla Ćwirka” (g. 10.30)
„Bajkowe zakładki” - warsztaty plastyczne (g. 12)

„Czytanie na ekranie” (g. 13.30)

• „Zabawa w scenografię” - warsztaty plastyczne (7 IV g. 12)

• „Uszatek i Parauszek w zaczarowanym lesie” - warsztaty plastyczno-ruchowe (13 IV g. 12)

• „Mam pomysł na film” - warsztaty filmowe (21 IV g. 12)

• „Podróże z Misiem Colargolem” - warsztaty muzyczno-ruchowe (28 IV g. 12)

ARCHEOLOGICZNE I ETNOGRAFICZNE

pl. Wolności 14, tel. 42 632 84 40

Czynne: wt.-n. 10-17

Bilety: 8 zł i 5 zł (we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Pieniądz na ziemiach polskich” - wystawa numizmatyczna
- „Przeszłość wydobytą z ziemi” - wystawa archeologiczna
- „Szare jak ziemia, barwne jak pamięć” - wystawa etnograficzna

Wystawa czasowa:

• „Świat jest teatrem lalek. Teatr Tadeusza Hołówwki” z cyklu „Galeria scenografów polskiego teatru lalek” (do 31 VIII)

FABRYKI

ul. Drewnowska 58 (Manufaktura)
tel. 42 664 92 93

www.muzeumfabryki.pl

Czynne: wt.-pt. 9-19, sob. i n. 11-19

Bilety: 4 zł i 3 zł, rodzinny 10 zł

Wystawy stałe:

- „Historia zakładów produkcji tkanin bawełnianych Izraela Poznańskiego”
- „Zabytkowe krosna z fabryki Izraela Poznańskiego” • „Ludzie i ich fabryka. Codzienna praca i życie pracowników powojennych zakładów Poltex” • stoisko z pamiątkami i książkami

Wystawa czasowa:

• „Sny o wolności” - obrazy Marcina Sachy (5-30 IV)

GEOLOGICZNE

ul. Kopcińskiego 31

tel. 42 635 45 93

Czynne: pn.-pt. 9-16

Bilety: 5 zł i 3 zł

(w czwartki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Świat minerałów” • „Kamień budowlany i ozdobny w architekturze”
- „Kryształy w przyrodzie i technice”
- „Przyroda Łodzi i regionu łódzkiego”

HISTORII FARMACJI

pl. Wolności 2, tel. 42 632 17 15

Czynne: pn.-pt. 9-16

w pozostałe dni po uzgodnieniu tel.

Bilety: 6 zł i 3 zł

grupowy (pow. 10 osób) - 20 zł

Wystawa stała:

- Odtworzone wnętrze apteki z przełomu XIX i XX wieku

Inne wydarzenia:

- Spotkanie połączone z wykładem - prezentacją pt. „Farmaceuci w powstaniu 1863 r.” (16 IV g. 13)

HISTORII MEDYCYNY

Uniwersytetu Medycznego

ul. Żeligowskiego 7/9, tel. 42 639 32 70

Czynne: pn., śr., pt. 9-13, wt., czw. 12-16 (wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Historia wojskowej służby zdrowia”
- „Marian Garlicki. Pierwszy rektor WAM”

KSIĄŻKI ARTYSTYCZNEJ

ul. Tymienieckiego 24

tel. 502 62 64 66

Czynne: po wcześniejszym kontakcie telefonicznym

Prowadzą: J. i P. Tryzno

Stała ekspozycja:

Kolekcja starych maszyn i matryc drukarskich. Artystyczne książki autorstwa Jadwigi i Pawła Tryznów

KINEMATOGRAFII

pl. Zwycięstwa 1, tel. 42 674 09 57

Czynne: wt. 10-17, śr., pt. 9-16, czw. 11-19, sob., n. 11-18

Bilety: 8 zł i 5 zł

(we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Cud ożywionej fotografii. Zabytki techniki filmowej” • „Rówieśnik kinematografu. Magia seansów w fotoplastikonie” • „Scheiblerowie. Dzieje rodu”

Wystawy czasowe:

- „Pierwszy start” - fotografie studentów I roku fotografii PWSFTviT (do 31 III)
- „55 lat Pracowni Filmu Animowanego Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie” - wybrane projekty z archiwum pracowni (9 IV - 5 V)
- „Ilustrując filmy. Sztuka plakatu Andrzeja Pagowskiego” (19 IV - 31 V)

KOMUNIKACJI MIEJSKIEJ MPK-ŁÓDŹ

ul. Wierzbowa 51

tel. 42 672 12 07

Czynne: pn.-czw. 10-18,

sob. 12 i 26 V g. 10-14

Bilety: 2,40 zł i 1,20 zł

Wystawa stała:

- Zabytkowe wagony tramwajowe, tablice pamiątkowe, rozkłady jazdy, katalog biletów okresowych, akcesoria konduktorskie i inne

Wystawa czasowa:

• „Łódzkie tramwaje w latach 80. XX wieku” (6 IV - 31 VIII)

Inne wydarzenia:

- „XII Ogólnopolski Zjazd Kolekcjonerów Biletów” (6 IV)

MIASTA ŁÓDZI

ul. Ogrodowa 15, tel. 42 654 03 23

tel. 42 254 90 15

Czynne: pn. 10-14, wt., czw. 10-16, śr. 14-18, sob. i n. 11-18

Bilety: 9 zł i 5 zł (w niedziele wstęp wolny)

Bilety łączne (do muzeum i galerii):
15 zł i 8 zł

Wystawy stałe:

- „Z dziejów Łodzi (historia, kultura, codzienność)” • „Triada łódzka - trzy wielkie społeczności: Polacy, Niemcy, Żydzi”

Panteon Wielkich Łódzian:

- Jan Karski • Władysław Reymont
- Julian Tuwim • Artur Rubinstein
- Jerzy Kosiński • Karl Dedecius
- Marek Edelman i Alina Margolis
- Aleksander Tansman

(gabinet czasowo nieczynny)

Galeria Mistrzów Polskich:

Bilety: 10 zł i 5 zł

- Dzieła z kolekcji Krzysztofa Musiała

Wystawa czasowa:

- „Lech Kunka (1920 Pabianice - 1978 Łódź)” - wystawa malarstwa w 35. rocznicę śmierci artysty (do 5 V)
- „Alfons Karpiński (1875-1961) - Mistrz martwej natury” (18 IV - 30 VIII)
- „Jan Karski - człowiek wolności” - wystawa plenerowa (od 8 IV)

Inne wydarzenia:

- Wykład prof. Grzegorza Sztabińskiego na temat twórczości Lecha Kunki (7 IV g. 12)
- „Pożytek z odmieńców” - piosenki Jacka Kaczmarskiego w wykonaniu Triu Łódzko-Chojnowskiego (7 IV g. 18)
- Dni Marka Edelmana (14-21 IV)
- Wieczór w Pałacu Połączonych Pasją - charytatywny koncert Olka Klepacza (19 IV g. 19)
- „Włodarze województwa łódzkiego” - prezentacja postaci wojewodów łódzkich na tle dziejów Łodzi (20 IV g. 12)
- III RUBINSTEIN PIANO FESTIVAL - koncert finałowy wyk. Sergiej Tarasow - fortepian, Daniel Raiskin - dyrygent, Orkiestra Symfoniczna FL w programie: W.A. Mozart (27 IV g. 19)
- „Zakład A. Urbanowski - dzieła i twórcy” (28 IV g. 12)

Oddział Kultur i Tradycji Wyznaniowych pl. Wolności 2, II piętro, tel. 42 250 51 31

Czynne: wt. śr. pt. 10-16, czw. 11-19, n. 10-14

Bilety: 4 zł i 2 zł
(w czwartek wstęp wolny dla indywidualnych zwiedzających)

Wystawy stałe:

- „Łódź katolicka”
- „Łódź wielu wyznań i kultur” - wystawa fotografii *

Inne wydarzenia:

- Spotkanie z cyklu „Lubię wiedzieć: „Święta chrześcijańskie w sztuce polskiej” (14 IV g. 11)

MUZEUM KANAŁU „DĘTKA”

pl. Wolności 2, tel. 42 250 90 11

Czynne: czw.-pt. 11-19, sob.-n. 12-20, pn.-śr. nieczynne

Bilety: 5 i 3 zł do kupienia w kamienicy przy pl. Wolności 2

MUZEUM SPORTU I TURYSTYKI

ul. ks. Skorupki 21

tel. 42 636 40 53

Czynny: pn., śr., pt. 9-15, czw. 11-19

Bilety: 4 zł i 2 zł

Wystawa stała:

- „Z dziejów łódzkiego sportu i turystyki”

Wystawy czasowe:

- „Łodzianie w piłkarskiej kadrze Polski” (do 30 IV)

- „Studenckie Koło Przewodników Beskidzkich” (do 30 IV)
- „Sport robotniczy w Łodzi 1918-1939” (do 30 IV)

**OSWIATY
ZIEMI ŁÓDZKIEJ**

ul. Wólczańska 202

Wydział Zbiorów Specjalnych PBW

tel. 537 462 100

Czynne: pn.-pt. 10-14

Wystawa stała:

- „Oświata łódzka końca XIX i początków XX w.”

Wystawa czasowa:

- „Dawne przybory i pomoce szkolne” (do 12 XI)

PAPIERU I DRUKU PŁ

Pracownia papieru w Instytucie

Papiernictwa i Poligrafii PŁ,

ul. Wólczańska 223, tel. 42 631 28 58

Czynne: wt.-pt. 9-16

Prowadzi: R. Uljański

Wystawy stałe:

- „Historia druku” • „Historia papieru”

Dom Papiernika (w Skansenie

Architektury Drewnianej Centralnego

Muzeum Włókiennictwa, ul. Piotrkowska

282) czynny: sob., n. 11-16

Wystawy stałe:

- „Przekorna Trupa Stasia Straszdyłło”
- „Drukarnie łódzkie do roku 1918.

Zarys dziejów”

Wystawa czasowa:

- „Łódzkie wille i pałace” - prace Krystyny Zarzyckiej (otwarcie 3 IV g. 16)

PRZYRODNICZE UŁ

Park Sienkiewicza, tel. 42 665 54 90

Czynne: wt.-pt. 10-17, sob.-n. 10-13.30

Bilety: 5 zł i 3 zł (w czwartki wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Sieć życia - zróżnicowanie form w królestwie zwierząt”

Wystawa czasowa:

- „Antarktyda - wyprawy naukowe Uniwersytetu Łódzkiego” *

MUZEUM SZTUKI

ms

GMACH GŁÓWNY

ul. Więckowskiego 36

tel. 42 633 97 90

- „Cezary Bodzianowski.

To miejsce nazywa się Jama”

(od 26 IV)

ms²

ul. Ogrodowa 19

Czynne: wt. 10-18, śr.-n. 12-20

Kawiarnia: pn. 11-19, wt.-n. 11-21

Księgarnia: pn. 11-19, wt.-n. 11-20

Bilety: 8 zł i 5 zł (wystawy: stała i czasowa)
4 zł i 3 zł (wystawy czasowe)

(w czwartki wstęp wolny)

Wystawa stała:

„Kolekcja sztuki XX i XXI wieku” - nieczynna

Wystawy czasowe:

- „Korespondencje.
Sztuka nowoczesna i uniwersalizm”
(do 30 VI)

„Themersonowie i awangarda”
(do 5 V)

Pałac Herbsta

ul. Przędzalniana 72, tel. 42 674 96 98

Muzeum nieczynne do odwołania

**TRADYCJI
NIEPODLEGŁOŚCIOWYCH**

ul. Gdańska 13

tel. 42 632 71 12

Czynne: pn., wt., śr. 9-17, czw. 11-18,

sob. n. 9.30-16 - *wstęp wolny*,
dla grup zorganizowanych - 30 zł
(z przewodnikiem)

Wystawy stałe:

- „Więzienie przy Długiej (Gdańskiej)
w Łodzi 1885-1953”
- „Drogi do Niepodległej
1791-1921”

Wystawy czasowe:

- „Legenda powstania styczniowego”
(do 30 IV)
- „Tradycja obchodów Święta Niepodległości”
(do 31 V)

**ODDZIAŁ MARTYROLOGII
RADOGOSZCZ**

ul. Zgierska 147, tel. 42 655 36 66

Czynne: wt., śr., pt. 9-17, czw. 9-18,

sob. 10-16, n. 11-17

wstęp wolny,

dla grup zorganizowanych
(z przewodnikiem) - 30 zł

Wystawy stałe:

- „Radogoszcz 1939-1945” • „Łódź i ziemia
łódzka w latach wojny i okupacji 1939-1945”

Wystawa czasowa:

- „Zbrodnia i pamięć. Bykownia - czwarty
cmentarz katyński” (od 17 IV)

ODDZIAŁ STACJA RADEGAST

al. Pamięci Ofiar Litzmannstadt Ghetto 12
tel. 42 291 36 27

Czynne: pn. wt. 9-17, śr., czw. 10-18,
sob., n. 10-16
wstęp wolny

Wystawy stałe:

- Listy transportowe • Kufer rodziny Schwarzwów - austriackich Żydów
- „I skrzypce przestały grać...” - wystawa dla upamiętnienia Romów, którzy zginęli w obozie w Łodzi i w Chełmnie nad Nerem - w budynku dawnej kuźni przy ul. Wojska Polskiego 84

po wcześniejszym telefonicznym umówieniu

Wystawa czasowa:

- „Pomiędzy życiem a śmiercią... Dzieje Litzmannstadt Getto 1940-1944” (do 30 IV)

WŁÓKIENICTWA

ul. Piotrkowska 282, tel. 42 683 26 84

Czynne: wt., śr., pt. 9-17, czw. 11-19,
sob., n. 11-16

Bilety: 10 zł i 6 zł

Wystawy stałe:

- Narzędzia i maszyny włókiennicze
- „Dawne zakłady Ludwika Geyera 1828-2002” • Rekonstrukcja tkalni z przełomu XIX/XX w. • „Z modą przez XX wiek”

Inna wydarzenia:

- Warsztaty GEYERwerki: „Pacynki z dzianinki” (14 IV)
- „Niedziela u Geyera” - festyn (21 IV)
- Warsztaty Cotton-art: „Bizuteria artystyczna” (28 IV)

SKANSEN ŁÓDZKIEJ ARCHITEKTURY DREWNIANEJ:

Czynny: w dniach i godz. pracy muzeum
Zwiedzanie (bez przewodnika) bezpłatne
• rekonstrukcja wnętrz mieszkań robotniczych z lat 20. i 30. XX w. oraz Izba warsztatowa w Domu Tkacza

• WOJEWÓDZTWO •**BEŁCHATÓW****MUZEUM REGIONALNE**

ul. Rodziny Hellwigów 11
tel. 44 633 11 33

Czynne: wt.-pt. 10-17, n. 11-18

Bilety: 3 zł i 1,50 zł
(w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Wnętrze dworskie z przeł. XIX i XX w.”
- Salon Tradycji Niepodległościowych
- „Pradzieje regionu”

Wystawy czasowe:

- „W 150. rocznicę wybuchu powstania styczniowego” (do 30 IV)
- „Monety Wielkiej Brytanii” (do 30 IV)

BRZEZINY**MUZEUM REGIONALNE**

ul. Piłsudskiego 49

tel. 46 874 33 82

Czynne: pn.-pt. 9-16

Bilety: 5 zł (indywidualne) i 4 zł (grupowe)
(we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Dawne Brzeziny” • „Sławni ludzie związani z Brzezinami” • „Warsztat krawiectwa nakładczego z przełomu XIX/XX w.”
- „Maszyny i urządzenia krawieckie”

GŁÓWNO**MUZEUM REGIONALNE**

ul. Łowicka 74, tel. 42 719 16 75

Czynne: pn., wt., śr., pt. 8-14,
czw. 13-19

Bilety: 2 zł i 1 zł

Wystawy stałe:

- „Historia Głowna. Izba Ludowa”
- „Głowno w latach międzywojennych”

KROŚNIEWICE**MUZEUM IM. JERZEGO****DUNIN-BORKOWSKIEGO**

pl. Wolności 1, tel. 24 252 33 47

Czynne: wt.-pt. 9-16, sob. i nd. 9-17,
w dni poświęcone nieczynne

Bilety: 5 zł i 3 zł

Wystawy stałe:

- Pokój kolekcjonera • Sala gen. Władysława Sikorskiego • Sala portretowa • Salonik Biedermeierowski • Dawna stajnia i wozownia
- „Współcześni kolekcjonerzy polscy”

KUTNO**MUZEUM REGIONALNE**

pl. Piłsudskiego 20

tel. 24 254 79 64

Czynne: pn.-n. 10-16, w soboty nieczynne

Bilety: 5 zł i 2,5 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Rzeźba po kutnowsku” • „Miasto w czasie i w przestrzeni”

Wystawy czasowe:

- Madonna w sztuce ludowej (do 2 IV)
- „Polskie lalki teatralne i filmowe” ze zbiorów Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi (od 16 IV)

MUZEUM BITWY NAD BZURĄ**Park Wiosny Ludów**

tel. 24 253 31 41

Czynne: wt.-n. 10-16

Bilety: 5 zł i 2,5 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Bitwa nad Bzurą”

LIPCE REYMONTOWSKIE**MUZEUM IM. W. S. REYMONTA**

ul. Wiatraczna 10

tel. 46 831 61 12

Czynne: wt.-pt. 9-16, sob. 10-16, n. 11-17

Bilety: 3 zł i 2 zł

(w soboty wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Tradycje lipieckie” • „Wnętrze manufaktury włókienniczej” • „Z dziejów manufaktury rodziny Winklów w Lipcach 1889-1974” • „Chłopi W.S. Reymonta w rzeźbie Ewy Soski”

ŁĘCZYCA**MUZEUM W ŁĘCZYZY**

ul. Zamkowa 1, tel. 24 721 24 49

Czynne: śr.-pt. 10-16, sob., n. i święta 10-15
w dni poświęcone nieczynne

Bilety: 7 zł i 3,5 zł

(w czwartki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Pradzieje regionu łęczyckiego”
- „Zamek królewski w Łęczycy XIV-XX w.”
- „Wyposażenie dworów podłęczyckich XVII-XX w.” • „Rzemiosło i sztuka ludowa regionu łęczyckiego” • „Diabeł Boruta w ludowych rzeźbach i legendach”

Wystawy czasowe:

- „Kolory Polski” - fotograficzne podsumowanie 13. Wędrownego Festiwalu Filharmonii Łódzkiej „Kolory Polski” - otwarcie wystawy połączone z koncertem (15 IV)
- „Antoni Klein. Kolekcjoner z pasją” (do 30 IV)
- „Skarby łęczyckiej ziemi. Cmentarze z neolitu i epoki brązu” (do 31 V)

ŁOWICZ**MUZEUM W ŁOWICZU**

Stary Rynek 5/7

tel. 46 837 39 28

Muzeum nieczynne z powodu remontu

Skansen przy muzeum: nieczynny do 31 III

Bilety: 5 zł i 3 zł; 2 zł spacerowy

Skansen w Maurzycach: czynny

codziennie w g. 9-16

Bilety: 8 zł i 5 zł, 3 zł spacerowy

NIEBORÓW**MUZEUM W NIEBOROWIE I ARKADII**

Pałac Radziwiłłów,

Manufaktura majoliki

artystycznej,

Park w Arkadii-Nieborowie

tel. 46 838 56 35

Czynne: pn.-n. 10-18 (do 30 IV)

park od g.10 do zmierzchu przez cały rok

Bilety: 18 zł i 7 zł pałac i park w Nieborowie

(sam park 7 zł i 5 zł), Arkadia: 7 zł i 5 zł

POCZNO**MUZEUM REGIONALNE**

pl. Zamkowy 1, tel. 44 755 23 19

Czynne: pn., śr.-pt. 7.30-15,
wt. 7.30-16, sob. 10-16

Bilety: 3 zł i 2 zł

Wystawy stałe:

- „Początki Opoczna” • „Opoczyńska rzeźba ludowa” • „Rekonstrukcja wnętrza chaty opoczyńskiej” • „Opoczyński strój ludowy”
- „I i II wojna światowa na ziemi opoczyńskiej”

Wystawy czasowe:

- „Bez tytułu” - prace Moniki Badowskiej z Opoczna (do 30 IV)
- „Korpus Ochrony Pogranicza 1924-1939” (do 30 IV)

OPORÓW**MUZEUM W OPOROWIE**

tel. 24 285 91 22

Czynne: codziennie 10-16

Bilety: 8 zł i 5 zł

Wystawa stała:

- „Wnętrze dworskie”

OŻARÓW**MUZEUM WNĘTRZ DWORSKICH**

Oddział Muzeum Ziemi Wieluńskiej,

tel. 43 841 17 24

Czynne: wt.-pt. 9-15.30,
sob.-n. 12-15.30, w dni poświęczone
nieczynneBilety: 3,50 zł i 2,50 zł
(w niedziele wstęp wolny)**Wystawa stała:**

- „Wnętrze dworskie XVIII-XIX wieku”

PABIANICE**MUZEUM MIASTA PABIANIC**

Stary Rynek 1/2

tel. 42 215 39 82

Czynne:wt., czw. 10-15, śr., pt. 10-18,
sob. 10-14, pierwsza niedz. m-ca 10-14Bilety: 3 zł i 1,5 zł, 6 zł - rodzinny
(w piątek wstęp wolny)**Wystawy stałe:**

- „Kowalstwo - ginący zawód” • „Henryk Debich - dyrygent, kompozytor, muzyk, pabianicznin” • „Symbol miasta. Oblicza dworu” • „Alkierz Jana Szulca” • „Pozdrowienia z Pabianic. Miasto na starej pocztówce”
- „W chłopskiej zagrodzie. Kultura materialna w tradycyjnej społeczności wiejskiej okolic Pabianic” • „Fauna Polski”

Wystawy czasowe:

- Konrad Knorowski - malarstwo (do 21 IV)
- „Ordery, odznaczenia i medale z kolekcji Henryka Brzyszcza” (od 19 IV)

Inne wydarzenia:

- Koncert z cyklu „Muzyka w zacnym dworze” (10 IV g. 18)

PIOTRKÓW TRYBUNALSKI**MUZEUM OKRĘGOWE**

pl. Zamkowy 4

tel. 44 646 52 72

Czynne: wt., pt. 10-17, śr., czw., n. 10-15
sob. 10-16, w dni poświęczone nieczynne

Bilety: 2 zł i 1 zł

Wystawy stałe:

- „Pradzieje ziemi piotrkowskiej” • „Historia miasta Piotrkowa Trybunalskiego” • „Broń biała i palna” • „Wnętrza renesansowe i barokowe z XVI, XVII w.” • „Wnętrza reprezentacyjne z XVI-XIX w.” • „Kolekcja numizmatów polskich z XX w.” • „Kolekcja portretu polskiego z XVII i XIX w.” • „Z naszej wsi...” - wystój i wyposażenie izby wiejskiej • „Walka o Rzeczpospolitą w latach 1939-1956” (oddział muzeum w Polichnie)

Wystawy czasowe:

- „Witkacy. Teatrallia, rysunki, archiwalia”, z kolekcji Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku” (do 28 IV)

Inne wydarzenia:

- XLIV DNI MUZYKI KAMERALNEJ
Koncert Tria Kameralnego w składzie:
Lidia Chmielewska - altówka,
Helena Ponomarenko - skrzypce,
Edyta Piwowarczyk - fortepian (7 IV g. 18)
„Viva Espana Ole” - koncert Chóru Kameralnego Stowarzyszenia Śpiewaczego „Canto Sonoro” (14 IV g. 18)
„Deliberacja” - spektakl muzyczny wyk. Dariusz Jakubowski - aktor,
Katarzyna Thomas - sopran, Tadeusz Czechak - lutnia renesansowa, oud (21 IV g. 18)
Recital fortepianowy Ketevan Sepashvili w ramach III Rubinstein Piano Festival (25 IV g. 18)
Koncert - wyk. Teresa Kaban - fortepian, Henryk Błażej - flet (28 IV g. 18)

PRZEDBÓRZ**MUZEUM LUDOWE****ZIEMI PRZEDBORSKIEJ**

ul. Kielecka 9, tel. 44 781 50 80

Czynne: wt.-pt. i n. 10-13

Bilety: 3,5 zł i 1,5 zł

Wystawa stała:

- „Dawna wieś ziemi przedborskiej”

RADOMSKO**MUZEUM REGIONALNE**

ul. Narutowicza 1, tel. 44 683 56 51

Czynne: pn.-pt. 10-16, n. 10-18,
1, 2, 3 V 10-18

Bilety: 4 zł i 2 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Pradzieje ziemi radomszczańskiej”
- „Zbiory sztuki w radomszczańskim muzeum”
- „Życie wsi radomszczańskiej na przełomie XIX i XX w.” • „Z dziejów Radomska”
- „W okupowanym Radomsku”

Wystawy czasowe:

- „Malarstwo Renaty Wolskiej” (od 15 IV)
- „Przenikanie tkanina / malarstwo” - wystawa Barbary Pierzgałskiej Grams (otwarcie 26 IV g. 18)

RAWA MAZOWIECKA**MUZEUM ZIEMI RAWSKIEJ**

ul. Łowicka 26, tel. 46 814 45 69

Czynne: pn.-pt. 10-15, sob. 10-14

Bilety: 3 zł i 2 zł

(w soboty wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Tradycyjna izba chłopska rejonu rawskiego”
- „Salonik babuni z przełomu XIX i XX wieku”

SIERADZ**MUZEUM OKRĘGOWE**

ul. Dominikańska 2, tel. 43 827 16 39

Czynne:wt. 10-18, śr.-pt. 10-16, sob., nd. 10-15,
w dni poświęczone nieczynne

Bilety: 4,5 zł i 2,5 zł

(we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Historia Sieradza i jego okolic” • „Kultura wsi sieradzkiej z przełomu XIX i XX w.”
- „Regionaliści sieradzcy z XIX i XX w.”
- „Życie ludzi w pradziejach” • „Z technika łączności przez dziesięciolecia”
- „Na spacerze - prezentacja najciekawszych zabytków z wystaw stałych Muzeum Okręgowego w Sieradzu”

SKIERNIEWICE**IZBA HISTORII SKIERNIEWIC**

ul. św. Floriana 4

tel. 46 833 44 71

Czynne: wt., pt. 10-17, śr.-czw. 8-16,
sob., n. 10-13, w dni poświęczone nieczynne
(w wszystkie dni wstęp wolny)**Wystawa stała:**

- „Z dziejów miasta”

Inne wydarzenia:

- „Gruzja - zaczarowana kraina winem, poezją i muzyką pachnącą” - koncert duetu Paweł Łukasik - altówka, Joanna Błażej-Łukasik - fortepian (13 IV g. 17)
- Koncert - wyk. instrumentalistki z Filharmonii Świętokrzyskiej: Helena Pomarenko - skrzypce, Lidia Chmielewska - altówka, Edyta Piwowarczyk - fortepian (20 IV g. 17)

► SULEJÓW-PODKLASZTORZE**KAPITULARZ PRZY KOŚCIELE****PW. ŚW. TOMASZA**

ul. Opacka 13, tel. 44 61 62 584

Czynne: pn.-sob. 9-17 (przerwa 13-13.45),
niedz. 13-17

(we wszystkie dni wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Historia Opactwa Cystersów” • „Stary Sulejów w oparciu o badania archeologiczne”

► TOMASZÓW MAZOWIECKI**MUZEUM W TOMASZOWIE MAZ.**

ul. POW 11/15, tel. 44 724 48 48

Czynne: wt.-n. 10-15.45, w dni poświęczone
nieczynne

Bilety: 3 zł i 2 zł, 6 zł (rodzinny)

(w soboty wstęp wolny)

Wystawy stałe :

- „Życie, tradycje i zwyczaje doroczne zachowane w kulturze ludowej regionu rawsko - opoczyńskiego” • „Fauna środkowego dorzecza Pilicy” • „Od osady górniczo-hutniczej do wielkiego ośrodka przemysłu włókienniczego”
- „Tomaszowianie w powstaniach narodowych i wojnach światowych” • „Obrządek pogrzebowy w środkowym dorzeczu Pilicy od II tys. p.n.e do III w. n.e.”

Wystawy czasowe:

- „Biennale 2011-2012” - wystawa prac członków Stowarzyszenia Amatorów Plastyków w Tomaszowie Mazowieckim” (do 5 IV)
- „Zainstalowani w wieczność - Bruno Schulz i Drohobycz” (12 IV - 12 V)
- „Furtka do miasta jedynego na świecie” - fotografie (17 IV - 12 V)

► TUBADZIN**MUZEUM WALEWSKICH - ODDZIAŁ****MUZEUM OKRĘGOWEGO W SIERADZU**

98-285 Wróblew, tel. 43 821 37 26

Czynne: wt.-pt. 9-15, n. 10-15

Bilety: 5 zł i 3 zł

(we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Wnętrza dworskie z przełomu XIX i XX w.” • „Galeria portretów rodu Walewskich XVII-XIX w.”
- w parku: „Oficina dworska z II poł. XIX w.”

► WARTA**MUZEUM MIASTA I RZĘKI WARTY**

ul. 20 stycznia 26, tel. 43 829 41 78

Czynne: pn.-pt. 9-15, sob. 10-13;

w sob. i niedz. na zgłoszenia

Bilety: 2 zł i 1,50 zł

(w środy wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Historia Warty i okolic” • „Wnętrze pokoju

mieszkańskiego z przełomu XIX i XX wieku”

- „Galeria sławnych ludzi urodzonych w Warcie lub związanych z miastem”

► WIELUŃ**MUZEUM ZIEMI WIELUŃSKIEJ**

ul. Narutowicza 13, tel. 43 843 43 34

Czynne:wt., pt. 9-16, śr., czw. 9-15.30,
sob. 9-14, n. 11-16, w dni poświęczone
nieczynne

Bilety: 3,5 zł i 2,5 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- „Pradzieje ziemi wieluńskiej” • „Życie codzienne wsi wieluńskiej na pocz. XX w.”
- „Tragedia Wielunia - 1 września 1939 r.”

Wystawy czasowe:

- „Z biegiem Warty Kamion 2012” - wystawa poplenerowa (7 IV - 6 V)
- „Okno w przeszłość. Badania archeologiczne starego miasta Wielunia” (do 12 V)

► WOLBÓRZ**POŻARNICZE CENTRUM HISTORYCZNO-****EDUKACYJNE ZIEMI ŁÓDZKIEJ**

ul. Modrzewskiego 15

tel. 44 616 43 80, 669 555 215

Czynne: wt. 10-14, śr., pt. 11-13, n. 10-12
i 16-18, w święta nieczynne

Bilety: 3 zł i 2 zł (we wtorki wstęp wolny)

Wystawy stałe:

- Sprzęt strażacki • Stare dokumenty •
- Zabytkowe wozy • Zbiory sztuki ludowej •
- Ekspozyty archiwalne i regionalne z XI i XII w.

► ZDUŃSKA WOLA**MUZEUM HISTORII MIASTA**

ul. S. Prawdzic Złotnickiego 7

tel. 43 823 48 43

Czynne:pn., wt., śr. 8-16, czw. 8-17, pt. 8-18, sob.
10-13, niedz. 15-18

święta po wcześniejszym zgłoszeniu

Bilety: 6 zł i 4 zł

Wystawy stałe:

- „Rodowód miejski przemysłowej Zduńskiej

Woli” • „Salon mieszczański z przełomu XIX i XX w.” • „Sylwetki niepospolitych zdruńskowolan” • „W dawnej zdruńskowskiej aptece” • „Izba tkacka” • „Gmina żydowska w Zduńskiej Woli - obecność i zagłada”

MUZEUM – DOM URODZIN**ŚW. MAKSYMILIANA MARIII KOLBEGO**

ul. M.M. Kolbego 9

tel. 43 824 78 29

Czynne: śr.-n. 10-12 oraz 14.30-16.30

Wstęp wolny

► ZGIERZ**MUZEUM MIASTA ZGIERZA**

pl. Dąbrowskiego 21

tel. 42 716 37 92

Czynne: wt., śr., pt. 10-15.30, czw. 10-18,
n. 10-16

Bilety: 4 zł i 2 zł

(w niedziele wstęp wolny)

Wystawa stała:

- „Kruszówka - wnętrze mieszczańskie z przełomu XIX i XX wieku”
- „Dziecięcy świat. Zabawki z dawnych lat”

Wystawy czasowe:

- „ASP - miastu tkaczy” - projekty identyfikacji wizualnej studentów ASP (do 14 IV)
- „Między Dobrą a Dalikowem. Powstanie styczniowe 1863” (od 11 IV, otwarcie g. 17)

Inne wydarzenia:

- Spotkanie Klubu Historycznego im. gen. Stefana „Grota” Roweckiego: „Zgierzanie w grobach katyńskich” - wykład Konrada Czernielewskiego z Muzeum Tradycji Niepodległościowych w Łodzi (10 IV g. 14)
- XXVII Zgierskie Spotkania Muzealne - promocja VII Zgierskich Zeszytów Muzealnych; „Narodowiec, katolik, radykał. Życie i działalność Kazimierza Kowalskiego (1902-1942)” - wykład Mariusza Maraska z Wyższej Szkoły Ekonomiczno-Humanistycznej w Skierniewicach (25 IV g. 17)

* Informacja o terminach w placówce

MIEJSKA GALERIA SZTUKI

BAŁUCKA

Stary Rynek 2, tel. 42 657 58 52
Czynna: wt.-pt. 12-17, sob.-n. 12-16

- „Urbino z wiszącego ogrodu 2 / Urbino dal Giardino Pensile 2” - grafika (4-28 IV, otwarcie g. 17)

GALERIA RE:MEDIUM

ul. Piotrkowska 113, tel. 42 632 24 16
Czynna: pn.-pt. 11-18, sob. 11-17

- Joanna Wiszniewska-Domańska „Marzyciele, Konstruktorzy...” - grafika, film (do 23 III)
- Natalia Kalisz „CruX” (do 20 IV)
- „Artur Rubinstein inspiruje” (23-30 IV)
- Spotkanie z Evą Rubinstein (24 IV g. 12)

OSRÓDEK PROPAGANDY SZTUKI

Park im. H. Sienkiewicza
tel. 42 674 10 59

Czynny: wt.-pt. 11-18, sob.-n. 11-17

- Ks. Tadeusz Furdyna „Sztuka sakralna. 50-lecie twórczości artystycznej” (do 21 IV)

ADI ART

ul. Piotrkowska 60, tel. 42 636 80 55
Czynna: pn.-pt. 11-18

Prowadzą: M. Soldon i M. Królikowska

- „Wizje współczesnej metropolii. Perspektywa z dystansu” - wystawa zbiorowa malarstwa i grafiki 12 IV - 8 V, otwarcie g. 19

AMCOR

ul. Aleksandrowska 55, tel. 42 61 38 138
Czynna:
po uprzednim kontakcie telefonicznym

Prowadzi: W. Warzywoda

- Piotr Ciesielski - malarstwo (do 30 IV)

ASP

ul. Wojska Polskiego 121, tel. 42 254 75 98
Czynna: pn.-pt. 9-15

Galeria pod Napięciem

ul. Stefanowskiego 18/22, budynek A10
Czynna: pn.-pt. 8-20

- „Wystawa Pracowni Podstaw Projektowania i Krecacji Artystycznej (Wydział Wzornictwa i Architektury Wnętrz ASP w Łodzi)” (do 14 IV)

ATLAS SZTUKI

ul. Piotrkowska 116, tel. 42 632 77 50
Czynna: wt.-pt. 11-20, sob., n. 11-17

Prowadzi: J. Michalak

- „Rzeczywistość jest płaska” - wystawa Zbigniewa Libery (do 14 IV)
- Wystawa prac Zofii Lipeckiej (otwarcie 19 IV g. 19)

EUROPEJSKIE CENTRUM KULTURY LOGOS

ul. M. Skłodowskiej-Curie 22
tel. 42 637 65 45
Czynna: pn.-sob. 16-18, niedziela po mszach św.

Prowadzi: ks. W. Sondka

- Koncert Jolanty Gzelli - mezzosopran, Beaty Zawadzkiej-Klos - sopran i Rafała Gzelli - fortepian (7 IV g. 19)
- „XVI Festiwal Kultury Chrześcijańskiej w obiektywie Zbigniewa Fidosa” (otwarcie 14 IV g. 12)

FF - FORUM FOTOGRAFII

Łódzki Dom Kultury
ul. Traugutta 18, tel. 42 633 71 15
Czynna: wt.-sob. 14 -18

Bilety: 1 zł (w środy wstęp wolny)

Prowadzi: M. Świątczak

- Remigiusz Biernacki - „Struktury” (do 13 IV)
- Katarzyna Krakowiak - „Obiekty” (19 IV - 11 V)

FORUM przy DOMU LITERATURY

ul. Roosevelta 17, tel. 42 636 68 38
Czynna: pn.-pt. 10 -18

- „Moi sąsiedzi” - wystawa prac Stowarzyszenia Plastyków Amatorów (otwarcie 11 IV g. 17)

FOTOGRAFII ŁTF

ul. Piotrkowska 102
tel. 42 633 09 82
Czynna: pn.-pt. 10-18, sob. 10-14

- Eugeniusz Haneman - „Fotografia” (2-16 IV)
- Jerzy Neugebauer - „Ostatni koncert Artura Rubinsteina w Polsce” (17-29 IV)

GALERYJKA OLIMPIJKA Galeria fotografii

ul. Piotrkowska 132, tel. 42 639 97 65
Czynna: pn.-pt. 10-18, sob. 9-13

Prowadzi: K. Kurowski

- „Brulion” - fotografie Marceli Paniak (11-30 IV, otwarcie g. 18.15)

IMAGINARIUM

Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18
tel. 42 633 98 00 w.: 208, 288; 797 326 193
Czynna: wt.-sob. 14-18

Bilety: 1 zł (w środy wstęp wolny)

Prowadzi: M. Świątczak

- Małgorzata Lachman - „...a pretekstem była linia II...” (do 13 IV)

IN BLANCO

BOK „Lutnia”
ul. Łanowa 14, tel. 42 652 62 27
Czynna: pn.-pt. 9-18

Prowadzi: A. Wierzbowska

- Ewa Roj - malarstwo (5-10 IV, otwarcie g. 18)
- „Oblicza Łodzi” - rozstrzygnięcie XVII edycji konkursu fotograficznego; wystawa pokonkursowa (27 IV - 31 V, otwarcie g. 18)

KREDENS

ul. Piotrkowska 17, klatka D, II piętro
tel. 884 324 330
Czynna: pn.-wt. 13-18, śr. 10-19, czw.-pt. 10-18

Prowadzi: M. Konka

- Katarzyna Klon - grafiki (do 31 III)

MANHATTAN

ul. Piotrkowska 118, tel. 601 354 494
Czynna: pn.-pt. 13-19

Prowadzi: K. Potocka

- „Autoportret z kochankiem i papierosem” - wystawa malarstwa Poli Dwurnik” (do 29 III)
- Wystawa uczniów Konrada Kuzyszyna - fotografie, wideo, obiekty fotograficzne (otwarcie 13 IV g. 19)

MŁODZIEŻOWA GALERIA DEBIUTÓW

przy CZP nr 1. ul. Zawiszy Czarnego 39
tel. 42 655 06 00
Czynna: pn.-pt. 9-20, sob. 10-14

Prowadzi: P. Gmośński

- „Szum starej płyty” - wystawa płyt analogowych (do 31 III)

NOWA

Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18
tel. 42 633 98 00 w. 208 i 288
Czynna: wt.-sob. 14-18

Bilety: 1 zł (w środy wstęp wolny)

- „Pokonać strach, pokonać ból, poznać samego siebie” - wystawa fotografii członków Oddziału Łódzkiego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego (10-27 IV)

OPUS

ul. Łąkowa 29, tel. 42 634 55 28

Czynna: pn.-pt. 9-17
Prowadzi: B. Dzieciot
 • Wystawa malarstwa
 Roberta Motelskiego (od 15 IV)

PROMOCJI MŁODYCH

BOK „Rondo”, ul. Limanowskiego 366
 tel. 42 651 50 30 w. 16

Czynna: pn.-pt. 9-16
Prowadzi: B. Jarmoliński
 • „Punkty wspólne” - wystawa prac
 Małgorzaty Sulewskiej
 i Małgorzaty Wojciechowskiej (do 15 IV)

RYNEK SZTUKI

ul. Wschodnia 69, tel. 42 630 47 79

Czynny: pn.-pt. 10-18, sob. 10-15
Prezes: W. Niewiarowski
 • „Cisza” - Małgorzata Kaplińska i Kornelia
 Klaja-Misiak. Malarstwo, grafika i rysunek
 (8-19 IV, otwarcie g. 17)
 • 161. Aukcja Dziel Sztuki (21 IV g. 12)
 • „Bryła i płaszczyzna” - Marek Sak
 (22 IV - 4 V, otwarcie g. 17)

STARA

Łódzki Dom Kultury, ul. Traugutta 18
 tel. 42 633 98 00 w. 208 i 288

Czynna: wt.-sob. 14-18
Bilety: 1 zł (w środy wstęp wolny)
Prowadzi: M. Świątczak
 • „Błękitni ludzie Sahary i Sahelu.
 Rissa Ixa - malarstwo z prywatnej kolekcji
 Adama Rybińskiego” (5-27 IV, otwarcie g. 17)

WIDZEWSKA EKSLIBRISU

przy WDK „502”
 ul. Gorkiego 16, tel. 42 673 35 99

Czynna: pn.-sob. 11-19
Prowadzi: M. Z. Wojalski
 • „Ekslibrisy koronkowe” z kolekcji Józefa
 Golca (do 13 V)

ZIELONA 13

Klasztor OO. Dominikanów
 ul. Zielona 13 (wejście od ul. Wólcząńskiej)
Czynna: pn.-pt. 18-19.30
Prowadzi: o. P. Guzyński

ZPAP „NA PIETRZE”

ul. Piotrkowska 86, tel. 42 632 73 56
Czynna: pn., śr., pt. 11-15, wt., czw. 11-18
Prowadzi: M. Kapuścińska-Borkiewicz
 • Wystawa malarstwa i rysunku Zbigniewa
 Bielawki (2-15 IV, otwarcie g. 18)
 • Malarstwo Urszuli Dzwonik
 (17 IV - 4 V, otwarcie g. 18)

Ż

BOK „Na Żubardzkiej”
 ul. Żubardzka 3, tel. 42 651 67 47

Czynna: pn.-pt. 9-15
Prowadzi: U. Issaieff
 • Paweł Buczek - wystawa fotografii (do 8 IV)
 • „Possible Podlasie: Lampy”. Łukasz
 Zimnoch-Bednarek - fotografie (6-13 IV)
 • „Moja ulubiona postać bajkowa” wystawa
 pokonkursowa w ramach XIII Festiwalu
 Teatrów Przedшкоlnych (od 19 IV)

137

przy Klubie Nauczyciela, ul. Piotrkowska
 137/139, tel. 42 636 25 98

Czynna: pn.-pt., n. 10-20
 • „Łódź - kontrasty. Moje miasto,
 moje odkrycie, moja opowieść”
 - wystawa pokonkursowa
 (do 3 IV)
 • Wystawa malarstwa Grażyny Mądrzyckiej
 (8 IV - 5 V)

526

przy POS, ul. Krzemieniecka 2a
 tel. 42 688 13 47

Czynna: pn.-pt., n. 10-19
 • Sonia Tugarinowa „Ptaki” (do 7 IV)
 • Małgorzata Niemen i Lidia Popiel - fotografie
 (otwarcie 12 IV g. 19)
 • „Mistrz i uczniowie” - wystawa prac studen-
 tów Pracowni Rysunku prof. Andrzeja Grendy
 na Wydziale Grafiki i Malarstwa ASP w Łodzi
 (otwarcie 16 IV g. 18)

WOJEWÓDZTWO

GŁÓWNO

BANK&DM
 Bank Spółdzielczy, I piętro
 ul. Młynarska 5/13, tel. 502 171 636
Czynna: pn.-pt. 9-17
Prowadzi: D. Młynarczyk
 • Wystawa rysunków satyrycznych
 Jacka Frąckiewicza (5 IV - 15 V)

KONSTANTYNÓW ŁÓDZKI

OGRÓD SZTUKI - Galeria Miejskiego
 Ośrodka Kultury, ul. Jana Pawła II 9
 tel. 42 211 62 89
Czynna: pn., wt. 10-18, śr., czw. 12-18,
 pt. 9-16
Prowadzi: W. Przybyło-Cieślak
 • „Piejo kury, piejo” - instalacja wielkanocna na
 pl. Kościuszki (do 6 IV)
 • Wystawa Stowarzyszenia Artystów „Młyn” ze
 Zgierza (4-26 IV, otwarcie g. 18)

ŁASK

POD KORABIEM, ul. 9 Maja 6
 tel. 43 675 35 27

Czynna: pn.-pt. 8-18, sob. 9-14
Prowadzi: B. Trocka-Dąbrowa
 • Malarstwo Ewy Golińskiej-Pisarkiewicz
 (do 3 IV)
 • Wystawa pokonkursowa rysunku
 satyrycznego „Grzyby 2012” (5-30 IV)

PIOTRKÓW TRYBUNALSKI

OŚRODEK DZIAŁAŃ ARTYSTYCZNYCH
 ul. Dąbrowskiego 5 i ul. Sieradzka 8
 tel. 44 733 93 88

Czynny: pn.-pt. 10-18, sob. 12-18, n. 14-18
Prowadzi: P. Gajda
 • „Piotr Makowski - malarstwo”
 (5-30 IV, otwarcie g. 19) - ul. Sieradzka 8
 • „Czy sztuce potrzebna jest cenzura?” -
 dyskusję poprowadzi Krzysztof Jurecki
 (11 IV g. 18) - ul. Dąbrowskiego 5
 • „Wykładowcy i studenci łódzkiej ASP”
 (15-30 IV, otwarcie g. 19)
 - ul. Dąbrowskiego 5

SIERADZ

BWA, ul. Kościuszki 3, tel. 43 822 48 45
Czynna: wt.-pt. 10-18, sob.-n. 14-18

Prowadzi: M. Szymlet-Piotrowska
 • „Boska Komedja Dantego w grafice
 i rysunku” - wystawa zbiorowa
 (5-26 IV, otwarcie g. 18)

SKIERNIEWICE

BWA, ul. Reymonta 33
 tel. 46 833 00 05
Czynna: wt.-pt. 11-17, sob.-n. 11-14,
Prowadzi: B. Walusiak

ZGIERZ

MOK, ul. Mielczarskiego 1
 tel. 42 716 26 18
Czynna: pn.-pt. 10-18
 • Wystawa Pracowni Plastycznej Miejskiego
 Ośrodka Kultury (do 10 IV)
 • „Mały renesans” - malarstwo
 Beaty Chrzanowskiej (otwarcie 12 IV g. 18)

STACJA NOWA GDYNIA

STACJA NOWA GDYNIA
 Centrum Rekreacji Rodzinnej
 ul. Sosnowa 1, tel. 42 714 21 21
Czynna: codziennie 7-23
Prowadzi: Z. E. Ślęzak
 • „Krajobraz - inspiracje” - malarstwo
 Jana Szula (otwarcie 13 IV g. 12)

* informacja o terminie w placówce

AKADEMIA MUZYCZNA im. Grażyny i Kiejstuta Bacewiczów w Łodzi

ul. Gdańska 32

tel. 42 662 16 00, 42 662 16 45

- XVIII MIĘDZYNARODOWY KONKURS MUZYKI KAMERALNEJ IM. KIEJSTUTA BACEWICZA 8-14 IV
- WIECZÓR MUZYCZNY
Recital klawetowy
wyk. Piotr Wybraniec
15 IV g. 18.15
- Koncert kameralny muzyki barokowej
wyk. Jakub Kościukiewicz - dyrygent,
Orkiestra Barokowa
16 IV g. 17
- KONCERT GITAROWY
wyk. studenci klas gitary i harfy AM
16 IV g. 19
- W CZASACH COUPERINA
- sesja artystyczno-naukowa
Koncert kameralny muzyki dawnej
17 IV g. 18.15
Wykłady
18 IV g. 10-18
„Francuscy mistrzowie” - koncert
18 IV g. 18.15
Organowo-klawesynowy
koncert muzyki francuskiej
19 IV g. 15.30
Francuski barok:
mistrzowski koncert organowy
wyk. François Espinasse
19 IV g. 18.15
- 62. SESJA MUSICA MODERNA
- koncerty i wykłady
22-25 IV
- WIECZÓR MUZYCZNY
„Wiosna z fortepianem”
29 IV g. 18.15

AKADEMICKI OŚRODEK INICJATYW ARTYSTYCZNYCH

ul. Zachodnia 54/56

tel. 42 633 26 41, 42 633 43 68

- Wystawa prac łowickiej malarki
Aldony Zajęc
otwarcie 3 IV g. 18
- „Malowane kawa...” - wystawa prac
Mariusza Gosławskiego
otwarcie 5 IV g. 18
- Projekcja filmu „Twitch” zrealizowanego
przez studentów anglistyki UL
5 IV g. 18 i 19
- „Moje drzewko pomarańczowe”
- spektakl Teatru Zupa z Malpy
7, 8, 9, 15, 16, 29, 30 IV

- „Katamaran literacki” - spotkanie
z poetą Andrzejem Dębrowskim
8 IV g. 18
- „Pstryk” - spektakl dla dzieci
14, 21 IV g. 12
- Teatr Scena Poczekalnia - spektakl
14 IV g. 19
- „Słoneczne wino” - spektakl
Teatru Trietij Etaż z Kaliningradu
17 IV g. 18
- PODRÓŻE BEZ PRZEWODNIKA
Las Vegas
- opowiada Izabela Knychalska
18 IV g. 19
- Koncert zespołu Rendez-Vous
19 IV g. 18
- Festiwal Szkół Teatralnych
24-26 IV
- „Honeymoon”
- spektakl Teatru Zupa z Malpy
27, 28 IV g. 19

BAŁUCKI OŚRODEK KULTURY

Ośrodek Kultury „RONDO”

ul. Limanowskiego 166

tel. 42 653 36 45

- POEZJA W RONDZIE
Wieczór z twórczością Kamili Czerwińskiej
6 IV g. 18
Wieczór z twórczością
Anny Hertmanowskiej
20 IV g. 18
- KLUB PODRÓŻNIKÓW I ODKRYWCÓW
Gruzja
- prelekcja Elżbiety Dworak
12 IV g. 18
- „Lata 20. lata 30. w piosence i fraszce”
- koncert artystów Teatru Muzycznego
w Łodzi
28 IV g. 17

Ośrodek Kultury „LUTNIA”

ul. Łanowa 14, tel. 42 652 62 27

- Koncert Orkiestry Symfonicznej
„Symphonix Ensemble”
w programie: standardy muzyki rozrywkowej
12 IV g. 19
- „Pięciolinia Marzeń” - V Wojewódzki
Festiwal Muzyczny Dzieci i Młodzieży
18-20 IV
- „Orkiestry przedszkolne” - konkurs
muzyczny dla dziecięcych zespołów
wokalno-instrumentalnych
24-25 IV

Ośrodek Kultury „NA ŻUBARDZKIEJ”

ul. Żubardzka 3, tel. 42 651 67 47

- „Zapraszamy do teatru”
- otwarte warsztaty teatralne
12 IV g. 17
- XIII Festiwal Teatrów Przedszkolnych
16-19 IV
- Festiwal Teatrzyków Zuchowych
„Kubuś Puchatek i Przyjaciele”
20 IV g. 10
- Rodzinne spotkania ze sztuką
- „Powitanie wiosny”
23 IV g. 17
- Recital Zosi Marcinkowskiej - solistki
Studia Piosenki BOK „Na Żubardzkiej”
26 IV g. 18

CENTRUM KULTURY MŁODYCH

ul. Lokatorska 13, tel. 42 684 24 02

- DYSKUSYJNY KLUB FILMOWY
wokół filmu „Królestwo zwierząt”,
reż. David Michod
2 IV g. 17
wokół filmu „Rzecz o mych smutnych
dziwkach”, reż. Henning Carlsen
9 IV g. 17
wokół filmu „Dokąd teraz?”,
reż. Nadine Labaki
16 IV g. 17
wokół filmu „Pewnego razu w Anatolii”,
reż. Nuri Bilge Ceylan
23 IV g. 17
wokół filmu „Opowieści, które żyją tylko
w pamięci”, reż. Julia Murat
30 IV g. 17
- „Tassos - wyspa na tydzień po raz trzeci”
- prezentacja zdjęć Małgorzaty Szafrańskiej
i Krzysztofa Kuhna
4 IV g. 18
- XXXI OGÓLNOPOLSKIE
KONFRONTACJE TEATRÓW
MŁODZIEŻOWYCH - CENTRUM 2013
11-14 IV
- KLUB SMAKOSZY KULTURY
„Sielanka angielska”
- spotkanie poświęcone tradycyjnej,
prowincjonalnej Anglii,
pokaz zdjęć i slajdów
19 IV g. 18.30
- „Galeria Młodych - Próbkę talentu”
- wystawa prac fotograficznych
uczniów ZSP nr 19 w Łodzi
26 IV g. 17.30

DOM LITERATURY

ul. Roosevelta 17

tel. 42 636 68 38, 42 636 06 19

- WARSZTATY LITERACKIE
Warsztaty dla młodzieży prowadzą

Rafał Gawin i Przemysław Owczarek
5, 19 IV g. 16

Warsztaty literackie prowadzą

Rafał Gawin i Przemysław Owczarek
12, 26 IV g. 18

• LITERATURA BEZ GRANIC

- otwarte spotkanie konwersacyjne
9, 16, 23 IV g. 16

• KAWIARNIA LITERACKA

Spotkanie z Iwoną Lubą, autorką książki
„Berlin. Szalone lata dwudzieste,
nocne życie i sztuka”
11 IV g. 19

Spotkanie z Krzysztofem Matuszewskim,
autorem książki „Georges Bataille

- Inwokacje zatraty”

25 IV g. 19

• SCENA L

„Aria dla Algerona”
monodram Tomasza Boruszczaka
według powieści Daniela Keyesa
reż. Andrzej Czerny
12 IV g. 19

„Przypadek Adasia Młauczyńskiego”
monodram Włodzimierza Twardowskiego
według opowiadań Marka Koterskiego
reż. Andrzej Czerny
20 IV g. 19

Dorota Masłowska
„Dwoje biednych Rumunów
mówiących po polsku”
reż. Adam Mortas
21 IV g. 19

• KAWIARNIA PULSU LITERATURY

Spotkanie z Justyną Bargielską,
autorką książki „Małe lisy”
18 IV g. 19

• KAWIARNIA MUZYCZNA

„Muzyka obrazu” - koncert Kwartetu Befane
19 IV g. 19

• 58. Ogólnopolski Konkurs Recytatorski

22 IV g. 11

• Dom Literatury w Bibliotece

„Dzisiaj wypilem dużo piw...”

Egon Bondy - między pubem a biblioteką”
spotkanie z udziałem Leszka Engelkinga
22 IV g. 18

▀ FABRYKA SZTUKI

ul. Tymienieckiego 3, tel. 42 646 88 65

• „Bios@teche@art” - prezentacja
performansów audiowizualnych
oraz panel dyskusyjny
2-3 IV

• POGRAJKA ŁÓDZKA

„Garnitury z kujawiaka”
- warsztaty / wykład / potańcówka
12-13 IV

• AKADEMIA TWÓRCZYCH UMIEJĘTNOŚCI

„Teatralne podróże małe i duże” - otwarte
warsztaty ruchowo-aktorskie
23 IV g. 18

- „Ciało poszerzone, czyli słowo, ruch i rytm
w pracy aktora wielowymiarowego”
- warsztaty dla aktorów, tancerzy, muzyków,
wokalistów, instruktorów teatralnych
26-28 IV
- „Brzydal, czyli o odkrywaniu piękna
w brzydocie” - otwarte warsztaty
ruchowo-aktorskie
30 IV g. 18

▀ GRUPA LITERACKA „CENTAURO”

Ośrodek Kultury „Górna”, ul. Siedlecka 1
tel. 42 684 66 47

- Wolna Trybuna Twórczości oraz
Prezentacje twórczości „Centauro”
od A do Z
8, 15, 22 IV g. 17
- Wiersze góralskie
Spotkanie autorskie
Włodzimierza Rutkowskiego
8 IV g. 17.30
- Spotkanie ze Sławą Lisiecką,
tłumaczką z języka niemieckiego
15 IV g. 18
- Spotkanie z redakcją
kwartalnika „Tygiel Kultury”
spotkanie autorskie Krystyny Stoleckiej
22 IV g. 18
- 30 lat poniedziałkowych
spotkań „Centauro”
wieczór autorski Jarosława Zaręby
i Henryka Zasławskiego
29 IV g. 17

Spotkania poza placówką:

- Prezentacja tekstów Grupy Literackiej
„Centauro”
spotkanie autorskie Magdaleny Staryckiej
MBP Łódź-Śródmieście Filia nr 6
(ul. Narutowicza 91a)
23 IV g. 17

▀ KLUB NAUCZYCIELA

ul. Piotrkowska 137, tel. 42 636 25 98

- Warsztaty filcowania
4 IV g. 17.30
- Prezentacje tekstów Grupy Literackiej
„Centauro” i Klubu Literackiego Nauczycieli
17 IV g. 18
- Warsztaty plastyczne
- decoupage i domalunki
18 IV g. 17.30
- AKADEMIA LITERATURY POLSKIEJ
- spotkanie z Piotrem Szewcem,

prozaikiem, eseistą i poetą
18 IV g. 18

- KLUB PODRÓŻNIKÓW I ODKRYWCÓW
„Laos” - prelekcja Marka Grzeszczaka
26 IV g. 18

▀ KOŚCIÓŁ EWANGELICKO- AUGSBURSKI PW. ŚW. MATEUSZA

ul. Piotrkowska 283

- NIEDZIELA Z MUZYKĄ
U ŚW. MATEUSZA
Koncert kwartetu fletów
renesansowych Epithalamion,
Radosław Pacholek - kontratenor
7 IV g. 17

▀ OŚRODEK KULTURY GÓRNA

ul. Siedlecka 1, tel. 42 684 66 47

- „Z podróży do Indii” - spotkanie
z podróżnikiem Markiem Barwińskim
6 IV g. 12
- „Klasycznie i nie tylko” - spotkania
muzyczne u Haesslera
10 IV g. 17
- Wystawa rysunku i grafiki
Mirosława Łuczaka
otwarcie 12 IV g. 18
- „Miłość ci wszystko wybaczy” - program
Kabaretu Bi-Ba-Bo z okazji Roku Tuwima
17 IV g. 17
- „Wiosenny wieczorek taneczny”
przy muzyce zespołu Barocco
19 IV g. 17
- „Melodie naszej młodości”
24 IV g. 17

▀ PAŁAC MŁODZIEŻY im. Juliana Tuwima

ul. Wyszyńskiego 86, tel. 42 686 34 45

▀ PARTNERSTWO NA RZECZ ALEKSANDROWA ŁÓDZKIEGO

tel. 609 190 211

Biblioteka Publiczna im. Jana
Machulskiego, Aleksandrów Ł.,
pl. Kościuszki 12

• KLUB PODRÓŻNIKA

- „Antarktyda - magia białego łądu”
- spotkanie z Piotrem Gaszyńskim
12 IV g. 18.30

• „Ścieżki Tuwima”

- spacer po Łodzi i regionie,
spotkanie z Ryszardem Bonisławskim
15 IV g. 18

- „Ikony” - wystawa prac Lucyny Serwy otwarcie 19 IV g. 18.30

Klubokawiarnia-Galeria „Wenge”, Aleksandrów Ł., ul. Piłsudskiego 6/8

- „Tkanina pół żartem, pół serio” - wystawa Julity Pierzchały otwarcie 7 IV g. 16
- „Frywolitka” - wystawa rękodzieła Urszuli Cebuli 21 IV g. 16
- „Śpiew to mój żywioł” - recital Krystyny Gruchot 26 IV g. 18.30

Sala zabaw Alexland

Aleksandrów Ł., ul. Piłsudskiego 2/4

- „Przygody psa Kleksa” - przedstawienie dla dzieci 10 IV g. 17.30
- „Przygody piratek” - spektakl dla dzieci 24 IV g. 17.30

POLESKI OŚRODEK SZTUKI

ul. Krzemieniecka 2a, tel. 42 688 13 47

- Spotkanie autorskie Krystyny Nepomuckiej 10 IV g. 18
- ALFABET LITERATURY Spotkanie z Jarosławem Mikołajewskim i promocja książki „Dolce vita” 18 IV g. 18
- SPOTKANIE Z PIOSENKĄ AUTORSKĄ 19 IV g. 18
- Światowy Dzień Książki - spotkanie z Jarosławem Sokolem, autorem powieści „Czas honoru” 23 IV g. 18
- Jacek Kleyff i Jerzy „Słoma” Stomiński - spotkanie autorskie i koncert 25 IV g. 18

POS filia „Karolew”

ul. Bratysławska 6a, tel. 42 687 02 07

- Wystawa zdjęć Andrzeja Kulasa (do 31 III)
- SPOTKANIE Z GWIAZDĄ - recital Katarzyny Żak 19 IV g. 18

WIDZEWSKIE DOMY KULTURY

Dom Kultury ARIADNA

ul. Niciarniana 1/3, tel. 42 678 47 41

- XI Integracyjny Festiwal Twórczości Artystycznej Dzieci „Bawmy się razem” 11-12 IV
- „Jean-Claude Marignale i przyjaciele” - warsztaty taneczne 12-13 IV

Dom Kultury „502”

ul. Gorkiego 16

tel. 42 673 35 99, 42 673 32 90

- Kabaret Pętla Ósemki 5 IV g. 17
- „Dwanaście gniewnych kobiet - laureatki literackiego Nobla i ich twórczość” - prelekcja 11 IV g. 11
- „Wizyta starszej pani” wg Durenmatta - spektakl Teatru Fabryka Fajansu 12 IV g. 17
- „Podajmy sobie ręce” - koncert zespołu Anna 16 IV g. 10.30
- Projekcja filmu „Drogą na drugą stronę”, reż. Anca Damian 19 IV g. 17

„Trupa Trupa”

- spektakl Teatru Nie...letni 23 IV g. 17.30
- Dziesiąte Łalkowe Spotkania Teatralne 25-26 IV

WYTWÓRNIĄ

ul. Łąkowa 29

tel. 42 639 55 01

- SOYKA ŚPIEWA NIEMENA - materiał z płyty, która ukaże się 24 kwietnia 6 IV g. 19
- ROGUCKI - koncert promujący płytę „95 - 2003” 11 IV g. 19
- UKEJE - solowy projekt zwycięzcy pierwszej edycji The Voice Of Poland 20 IV g. 20
- Anthony Shaffer POJEDYNEK reż. Błażej Peszek 21 IV g. 18
- DNI JAZZU - wstęp do Letniej Akademii Jazzu Bartosz Stępień - recital 24 IV g. 18
- Jędrzej Borkowski - recital 24 IV g. 19
- „Od Sinatry do Bublé” - koncert Walking Jazz Band 24 IV g. 20
- Natalia Kordiak - recital 25 IV g. 19
- Obara International - koncert 25 IV g. 20
- KULT UNPLUGGED 26 III g. 20

TVP ŁÓDŹ

MAGAZYN KULTURALNY

w sobotę 6, 20 kwietnia o godz. 17.15

ŁÓDZKIE WIADOMOŚCI DNIA

WYDANIE GŁÓWNE - godz. 18.30

TVP ŁÓDŹ

Z M I E N I A M Y S I Ę D Ł A C I E B I E

OŚRODEK REGIONALNY:
5-27 IV, Galeria Stara

- ▣ Wystawa „Błękitni ludzie z Sahary i Sahelu. Rissa Ixa – malarstwo” – obrazy tuareckiego malarza z Nigru (z kolekcji Adama Rybińskiego). Wernisaż i spotkanie z Adamem Rybińskim – 5 IV, godz. 17, s. 313, wstęp wolny

OŚRODEK INICJATYW ARTYSTYCZNYCH:
5, 12, 19 IV, godz. 17

- ▣ Klub Kosmobiologii:
  - **Rozwój duchowy w dzisiejszym świecie** – wykład Ireneusza Wojciechowskiego (5 IV, s. 221)
  - **Jungowska koncepcja chrześcijańskiej jogi** – prelekcja Romana Fierfasa (12 IV, s. 313)
  - **Gwiazdy wszechświata i ich wpływ na nasze życie** – prelekcja Mieczysława Borkowskiego (19 IV, s. 221)

5 IV, godz. 18, Sala Kolumnowa

- ▣ Jubileuszowy koncert zespołu **Freeks**, działającego w ŁDK – wstęp wolny

7 IV, godz. 15, kościół pw. Świętych Archaniołów Rafała i Michała w Aleksandrowie Łódzkim

- ▣ Koncert **Chórów Ziemi Łódzkiej** ku czci śp. Jana Pawła II

8 IV, godz. 17, s. 308

- ▣ Łódzki Kaktus Klub: **Rośliny stapeliowate** – prelekcja Marka Grudy

8, 15, 22, 29 IV, godz. 19, s. 408

- ▣ Stowarzyszenie Akademia Mądrego Życia:
  - **Jak dbać o dobre samopoczucie** (8 IV)
  - **Jak zrealizować swoje cele?** (15 IV)
  - Debata: „Praca na etacie czy działalność na własny rachunek” (22 IV)
  - **Przekonania na temat pieniędzy i ich wpływ na to, ile zarabiamy** (29 IV)

8, 15 IV, godz. 17, Kino Studyjne, wstęp – 6 zł

- ▣ **Viva Verdi!!!** – w 200. rocznicę urodzin – prezentacje wszystkich oper kompozytora:
  - „**Joanna d'Arc**” (Teatro Comunale w Bolonii); 8 IV
  - „**Alzira**” (Opera w Bolzano); 15 IV

12 IV, godz. 18, Sala Kolumnowa

- ▣ Jubileuszowy koncert zespołu **Sweet & Hot Jazzband**, działającego w ŁDK – wstęp wolny

13 IV, MOK w Piotrkowie Trybunalskim, sala Kina Polonez

- ▣ Koncert symfoniczny: kantata „**Majestat życia**” Piotra Piątkowskiego. Wystąpi orkiestra symfoniczna, chór, soliści oraz DJ

14 IV, godz. 18, Muzeum Okręgowe w Piotrkowie Trybunalskim

- ▣ Koncert **Chóru Kameralnego Canto Sonoro** (działającego w ŁDK) pod dyr. Jana Kondratowicza w ramach Dni Muzyki Kameralnej

16 IV, godz. 18, s. 221

- ▣ Koło Przewodników Beskidzkich w Łodzi: **Peru – góry i ludzie** – prezentacja Doroty Słaboszewskiej

17-18 IV

- ▣ Polskie Towarzystwo Tatrzzańskie Oddział Łódzki – **Dni Gór 2013:**

- 17 IV, godz. 17.30, Galeria Kawiarnia i Galeria Nowa Wernisaże wystaw fotograficznych: „Kilimandżaro – góra magiczna”, „Pokonać strach, pokonać ból, poznać samego siebie”
- 17 IV, godz. 18.30, Sala Kolumnowa Otwarcie Dni Gór
- 18 IV, godz. 18, Sala Kolumnowa IV Przegląd Diaporam Górskich „Człowiek i góry”
- 18 IV, godz. 19, Sala Kolumnowa Biesiada z Kapelą Góralską Beskid

19-21 IV

- ▣ **Tatry jako pierwszy krok na szczyt Kilimandżaro** – wycieczka

26 IV, godz. 18, Kino Studyjne

- ▣ Koncert zespołu **Krótkiee...**, działającego w ŁDK

28 IV, godz. 11, Kościół Nawiedzenia NMP w Ruścu

- ▣ Koncert zespołu **The Gospel Time**, działającego w ŁDK

29 IV, godz. 17, Kino Studyjne

- ▣ Z cyklu **Arcydzieła opery światowej**: prezentacja „Lakme” Leo Delibesa (Opera Australijska w Sydney). Wstęp – 6 zł

29 IV, godz. 18, s. 221

- ▣ Klub Podróżników: **Laos: Wientian – stolica kraju** – prelekcja Marka Grzejszczaka

30 IV, godz. 18, s. 308

- ▣ Towarzystwo Genealogiczne Centralnej Polski: **Rajmund Rembieliński – twórca Łodzi** – prelekcja Jana Chrzanowskiego

PRENUMERATA „KALEJDOSKOPU”

RUCH – mieszkańcy Łodzi i województwa mogą zamówić prenumeratę, dzwoniąc (22 693 69 22-24) lub wysyłając faks (22 597 46 74). Należność opłacać po otrzymaniu potwierdzenia z podanym numerem konta. Mogą również zgłosić się osobiście do Łódzkiego Regionu Sprzedaży „Ruch” (ul. Dostawcza 17). Podczas rozmowy z pracownikiem RUCH-u ustalą najbliższy kiosk, w którym będą mogli odbierać zamówiony „Kalejdoskop”.

Informacje: www.prenumerata.ruch.com.pl, pytania: prenumerata@ruch.com.pl lub tel. 801 800 803, 22 717 59 59 w godz. 7-18.

KOLPORTER – tylko instytucje mogą zamawiać prenumeratę w oddziałach firmy Kolporter S.A. na terenie całego kraju.

Informacje pod numerem infolinii 0-801-205-555 lub na stronie internetowej <http://sa.kolporter.com.pl>

Zamówienia na prenumeratę: **III kwartał 2013 r.** (5 zł) i **II półrocze 2013 r.** (12,50 zł) do 5 czerwca

90-113 Łódź, ul. Traugutta 18
tel. 42 633-98-00, www.ldk.lodz.pl

★ ZAJĘCIA ★ KURSY ★ ZAJĘCIA ★ KURSY ★

ZAJĘCIA STAŁE:

- Klub Plastyka Amatora
- Klub Plastyka Amatora i Stowarzyszenie Plastyków Amatorów
- Klub Tańca dla dzieci i młodzieży

KURSY:

- GIMNASTYKA ZDROWOTNA
- FITNESS
- SZTUKA RUCHU (TAI-CHI)
- JOGA
- SZKOŁA TAŃCA TOWARZYSKIEGO
- LATINO SOLO
- SALSA, MAMBO, BACHATA
- ZAJĘCIA WOKALNE
- MALARSKIE ABC dla gimnazjalistów
- DRAMA
- GITARA KLASYCZNA
- GITARA OD A DO Z
- KURS DLA WOKALISTÓW AMATORÓW
- STUDIUM KULTURY WOKALNEJ
- KURS RYSUNKU I MALARSTWA
- ZAJĘCIA MALARSKIE DLA DOROSŁYCH

Informacje:

Ośrodek Inicjatyw Artystycznych ŁDK, pok. 112, tel. 797 326 227,
oia@ldk.lodz.pl, imprezy@ldk.lodz.pl, muzyka@ldk.lodz.pl

OŚRODEK FILMOWY ŁÓDZKIEGO DOMU KULTURY

- Jane Fonda, Geraldine Chaplin i Pierre Richard w filmie obyczajowym **ZAMIESZKAJMY RAZEM** (Francja-Niemcy) – 5-18 IV
- Michał Żebrowski, Daniel Olbrychski i Anna Przybylska w dramacie sensacyjnym **SĘP** (Polska) – 5-11 IV
- Colin Firth, Cameron Diaz i Alan Richman w komedii kryminalnej **GAMBIT, CZYLI JAK OGRAĆ KRÓLA** (USA) – 12-18 IV
- Joaquin Phoenix i Philip Seymour Hoffman w dramacie psychologicznym **MISTRZ** (USA) – 19-25 IV
- Adam Woronowicz w dramacie historycznym **SYBERIADA POLSKA** (Polska) – 19-25 IV
- kontrowersyjny dramat obyczajowy **RAJ: MIŁOŚĆ** (Austria-Francja-Niemcy) – 26-30 IV.

Bliższe informacje:
www.ldk.lodz.pl
i www.reymont.pl

Reymont.pl

ŁÓDZKI DOM KULTURY

oferuje sale na konferencje, kursy, szkolenia, zjazdy

- zmodernizowana Sala Kolumnowa na 180 osób
  - jedna sala na 250 osób
  - dwie sale do 120 osób
  - siedem mniejszych sal od 20 do 60 osób.
- Wszystkie sale wyposażone w nowoczesny sprzęt multimedialny, większe są klimatyzowane i nagłośnione.

Naszym atutem jest lokalizacja w centrum miasta, sąsiedztwo czterech hoteli a także konkurencyjne ceny, usługi cateringowe i miła obsługa.

ZAPRASZAMY: ŁÓDZKI DOM KULTURY ul. Traugutta 18, 90-113 Łódź

tel.: 797 32 61 96, 797 32 61 95; e-mail: administracja@ldk.lodz.pl, www.ldk.lodz.pl